

Upravnstvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni odelci: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Razvoj vojnih operacij

Značilno za razvoj sedanjih vojnih operacij je, da se v primeri z razvojem pred enim letom ali pa tudi pred zlomom Francije razširjajo na vedno več bojišč, čeprav je po porazu Francije ostala Anglija sama nasproti veselišča osi. Razlogi za to razširjevanje konflikta so v neposredni zvezi s položajem Velike Britanije kot imperija vseh kontinentov, glede katerega se še vedno ni polegla polemika, kje naj bi bil najbolj ranljiv in katere operacije naj bi bile za njegovo zrušenje in uničenje odločilne. Vojna se je že tako po sami naravi, ki izhaja iz zemljepisnega položaja treh imperijev v medsebojni borbi, razvila v konflikt svetovnega obsega in se dejansko vodi že na treh kontinentih, v Evropi, Afriki in Aziji.

Berlinski pakt z dne 27. septembra t. l. je posredno vključil v tako zvani prostor tudi ves Daljni vzhod, v kolikor je namreč imel za posledico stopnjevanje napetosti, ki dosega prav te dni svoj vrh, z otvoritvijo ceste skozi Birma na Kitajsko kot važne prometne žile za kalaganje Kitajske z vojnimi materialom. Ta otvoritev, ki bi v drugih prilikah znanih ne bila tako pomembna, pomeni v trenutnem položaju po splošni presoji važen datum v razširjenju kitajsko-japonskega in evropskega konflikta. Vojne operacije na Daljnem vzhodu utegnejo biti odsej vedno bolj povezane z razvojem evropske vojne.

Seveda je obsežnost vojnega prostora v zvezi tudi s tehničnimi sredstvi moderne vojne. Mornarica in letalstvo, katerima pripada velik del udeležbe na vojnih operacijah, sta v nasprotju s kopno vojsko dve izrazito premikalni vojni sredstvi, ki tako rekoč ne poznata mej in ovir delovanja oboroženih sil na suhem. Tako nam zlasti komunikaciji letalskih ministrstev odkrivajo najrazsežnejša področja neposrednega udeleževanja letalskih sil.

Končno pa je silna razsežnost sedanjih bojišč tesno povezana tudi s samimi cilji vojnih operacij v tej modernizirani vojni, v kateri igra problem neoviranega in kar najbolj zavarovanega zalaganja z vojnimi sredstvi tako važno vlogo. Ako se na primer omejimo samo na upoštevanje ogromne važnosti nafte za učinkovit in neoviran potek vojnih operacij, ki so odvisne predvsem od uporabe mehaniziranih in motoriziranih sredstev, si lahko predstavljamo, kolikšnega pomena so nekatere operacije, ki služijo temu namenu, in kako nemejen je prav za prav njih delovni prostor. Te zavarovalne operacije za neovirano dobavljanje vojnih sredstev nam kažejo namreč dve obliki: na eni strani obliko angažiranja oboroženih (v glavnem pomorskih in letalskih) sil za oviranje dovoza vojnih sredstev sovražniku, na drugi strani pa obliko uporabe oboroženih sil na strateško važnih točkah za vnaprejšnje zavarovanje dobavnih virov vojnih sredstev. Prvi obliki borbe za vojna sredstva odgovarjajo na primer italijanski letalski napadi na Haifo kot zaključno točko enega izmed petrolejskih vodov Bližnjega vzhoda, ali pa angleška blokada, ki deluje v nasprotni smeri. V isto vrsto lahko štejemo tudi angleške letalske napade na tovarne za izdelovanje sintetičnega goriva v Nemčiji ali na zaloge petroleja itd. Drugi obliki zavarovanja dobavnih virov pa odgovarja na primer nemška akcija v Rumuniji, o kateri ugotavlja nemško uradno sporočilo z dne 13. t. m. med drugim, da »so bili odposlani v Rumunijo vojaški oddelki tudi zaradi pomožne zaščite rumunskih petrolejskih vrelcev«.

Kakor torej vidimo, je današnja vojna strategija v marsičem precej drugačna od one v zadnji svetovni vojni. Nekateri opazovalci vojnega razvoja so na primer danes prepričani, da bo glavne smeri vojnih operacij narekovala odsej predvsem borba za presek ali zavarovanje dobavnih virov vojnih sredstev, kar seveda dopušča najbolj nepričakovane možnosti vojaških posegov te ali one vojne stranke.

Zanimivo je razen tega zasledovati uradna in druga tolmačenja ciljev letalskih operacij. Samo o onih nad Anglijo in nad Nemčijo se je že doslej toliko napisalo, da se ne zdi brez podlage domneva, da se letalska vojna še vedno razvija v znamenju temeljitega proučevanja letalske strategije za kasnejše, neprimerno hujše letalske operacije, ki bodo toliko bolj pridobivale na pomenu, kolikor bolj bi se vojna razvijala v svetovni konflikt in čim večje bi bilo njeno področje. Gotovo je za sedaj le toliko, da se ni moglo izreči nobene končne sodbe o pomenu letalskih operacij za splošni razvoj vojne. V Angliji se na primer trenutno vodi zelo zanimiva debata o tem, ali je v pogledu učinkovitosti letalskega bombardiranja večjega pomena politični, moralni učinek, ki izhaja iz delovanja letalskih napadov na civilno prebivalstvo, ali materialno vojaški učinek, ki izhaja iz uničevanja vojnih objektov.

Diplomatska bitka v Moskvi

Stališče in namere Rusije so slej ko prej zavite v temo — Istočasni povratek nemškega in turškega poslanika — Vesti in demantiji o novi nemško-ruski pogodbi

New York, 18. okt. j. (CBS) Diplomatska bitka v Evropi, v kateri sodelujejo Velika Britanija, Rusija, Zedinjene države ter veselišči osi, se bliža, kakor kažejo vsi znaki, svojemu višku. Po nevtalnih državah se je te dni razširila vest o sklenitvi nove pogodbe med Nemčijo in Rusijo. Pogajanja so se doslej vodila za kulisami, nadaljevala in končala pa se bodo, čim se nemški veleposlanik v. Schulenberg vrne v Moskvo. Trenutno je težko reči, ali bo res sklenjen nov dogovor med Sovjetsko unijo in Nemčijo ali pa gre zgolj za propagando. Dejstvo je, da so namere Sovjetske unije za bližnjo bodočnost danes bolj nepregledne, kakor so bile kdajkoli poprej.

Berlin, 18. okt. br. (DNB) Zastopnik zunanjega ministrstva je danes izjavil tujim novinarjem na razna njihova vprašanja, da v prijateljskih odnosih med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo ni nastala nikakva sprememba. Odnosaji so trdni in trajni in vse kombinacije o njih na daljnem razvoju so nesmiselne. Na Wilhelmstrasse so danes odgovorili tudi na neko drugo vprašanje tujih novinarjev, kaj je namreč z vestmi neklih inozemskih listov, da bo v kratkem prišlo v Moskvi do konference štirih prijateljskih sil Italije, Nemčije, Japonske in Rusije, da so te govorice običajne kombinacije in da v Berlinu ničesar ne vedo o kakšni taki diplomatski akciji.

London, 18. okt. j. (United Press) Turkiški korespondent »Daily Maila« opozarja na značilno okoliščino, da se je turški poslanik pri moskovski vladi Hajdar Aktaj vrnil v Moskvo tako iznenada in skoraj istočasno z nemškim poslanikom, ki se je

vrnil v Moskvo, kakor se zatrjuje z zelo važno mislijo. Nedvomno je, da je bil razgovor turškega poslanika s komisarjem za zunanje zadeve Molotovom v zvezi z vprašanji, ki se tičejo dežel na Bližnjem vzhodu.

Moskva, 18. okt. j. (Tass) V sovjetskih diplomatskih političnih krogih je vzbudila izredno pozornost vest, da se je v Kremlju zglasil šele nedavno v Moskvo se vrnil turški poslanik, ki je imel z ljudskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovom daljši razgovor. S tem so rusko-turški odnosaji po skoraj dvomesečnem premoru zopet stopili v aktivno fazo.

Diplomati pri Molotovu

Moskva, 18. oktobra br. (CBS). Po vestih iz Moskve je predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov večer sprejel nemškega, japonskega, ameriškega in turškega veleposlanika v Moskvi. Ruski poslanik v Zedinjenih državah Umanski pa je imel večer in davi dva razgovora z državnim podtarnikom ameriškega zunanjega ministrstva Sumnerjem Wellesom.

Bismarckov nauk

za nemško-ruske odnose

Berlin, 18. okt. AA. (DNB) Nemški listi obširno poročajo o tem, da je izšla prva knjiga Bismarckovih spominov v ruskem jeziku. Nemški tisk pri tej priliki citira znani odstavek iz te knjige, ki se glasi: »Z Rusijo se ne bomo nikdar vojevali, razen če položaja ne kompromitirajo liberalne neumnosti ali napačne dinastične zveze.«

Vojaška kontrola nad rumunsko mornarico

Vse ladje, ki so naprodaj, se morajo najprej ponuditi državi — Pooblastilo za prevzem ustavljenih ali slabo obratujočih industrij

Bukarešta, 18. okt. AA. (DNB) Uveljavljen je nov zakon, ki določa izredne odredbe za rumunsko trgovinsko mornarico. S tem zakonom si država pridržuje pravico nakupa pri prodaji rečnih ali pomorskih parnikov, ki plovejo pod rumunsko zastavo. Vsaka prodaja teh parnikov, ki ne bi vpoštevala predpisev rumunske države do nakupa, bo neveljavna. Prav tako morajo lastniki ladij sproti javljati, kje so njihovi parniki. Noben parnik ne sme odpluti brez predhodnega dovoljenja pristojnih oblasti. Noben parnik ne sme nato-varjati kakršnegakoli blaga ali pa odpluti brez predhodnega dovoljenja državnega podtajnika za vojno mornarico in za obrambo domovine. Drugi zakon določa, da lahko država takoj prevzame v svojo re- žijo vsako industrijsko podjetje, ki ne deluje aktivno ali pa se zanj ne skrbi v za- dostni meri. Lastniki teh podjetij bodo do- bili odškodnino največ 5 odstotkov od vrednosti industrijskih naprav.

Odhajanje Angležev

Carigrad, 18. okt. s. (Reuter.) Snoči je 255 angleških državljanzv odptovalov po morju iz rumunske luke Konstanca v Tur- čijo. Nadaljnji angleški državljani čakajo v Konstanci na priliko za odhod. Angleški konzularni uradniki v Konstanci so dobili nalog, da naj do daljnega ostanejo na svojih mestih.

Produkcija petroleja

Bukarešta, 18. okt. s. (Reuter.) Reuter- jev tukajšnji dopisnik pravi, da je bil naj- brže glavni namen prihoda nemške vojske v Rumunijo, da zagotovi nemoteno doba- vo rumunskega petroleja Nemčiji. Produk- cija petroleja v Rumuniji je zadnje čase znatno padla, in sicer zaradi teritorialnih sprememb, mobilizacije in demobilizacije rumunske vojske ter zaradi prometnih ovir. Tako produkcija Rumunija sedaj dnev- no samo 1.200 vagonov petroleja in letna produkcija se je skrčila od prejšnjih 6 mi- lijonov ton na 4 milijone ton. Proizvodnja

Za presojo razvojnih možnosti vojnih operacij na drugih bojiščih pa so značilne besede, ki jih je milanski »Corriere della Sera« zapisal v uvodniku o bilanci dosežanih italijanskih vojnih operacij 13. t. m. Kot značilnost te vojne označuje italijanski list »borbo na razdalje, skoro brez neposrednega stika med vojujočimi se elementi ter s pretežno pomorskimi in letalskimi operacijami«. So nekatera področja, na katerih je mogoče doseči tudi neposredni stik med sovražnimi vojskami, kakor v vzhodni Afriki, v Keniji, v Sudanu in Egiptu, toda na teh ozemljih delujejo kot »zavlačevalne sile« operacij med drugim: neizogibna razpršitev vsil, nešte- te ovire, izvirajoče iz velikih razdalj, vremenskih neprilic, prevoznih težav, pomanjkanja pravih sovražnih objek- tov itd. Kjer je bilo mogoče te zavira- joče sile premagati, kakor na primer v Somaliji, italijanski uspeh ni izostal.

Drugače pa presoja list položaj v Egiptu, glede katerega navaja naslednje

posebne težkoče operacij: zares pomem- bni predeli te države so oddaljeni od italijanskih baz več sto kilometrov, vmes pa je puščava, ki predstavlja »le malo manjšo oviro, če ne celo v neka- terih pogledih večjo kakor samo mor- je«. V tej zvezi pripominja list med drugim: »Ako je mogel doslej megleni britanski otok nuditi odpor težkim udarcem nemškega sovražnika, se mora zahvaliti za to onemu ozemlju morsk- mo pasu, ki ga loči od kontinenta«. To- da — nadaljuje list — medtem ko je bil doprinos italijanskega orožja v ev- ropški vojni sorazmerno majhen, bo odsej tem večji in pomembnejši, kolik- or bolj se vojna razširja. In medtem ko so bili že dosežani štirje meseci ita- lijanskega vojskovanja zelo pomembni, morajo »štirje bližnji meseci — to šte- vilko jemljemo kar tako — pomeniti znaten korak naprej na poti h končni zmagi«.

To so trenutni pogledi na vojno stra- tegijo v obeh vojnih taborih.

Listi poudarjajo, da so odgovorni držav- nici Nemčije in Sovjetske zveze leta 1939 razumeli to zgodovinsko resnico in sklenili nemško-sovjetski sporazum na podlagi Bis- marckovih naziranj.

Rusija dobi izhod na Indijski ocean?

Curih, 18. oktobra a. Po vesteh švica- skih listov iz Washingtona in iz Moskve krožijo v ruskih in ameriških diplomatskih krogih glasovi, da bo v kratkem sklenjen angleško-ruski sporazum o svobodnem iz- hodu Rusije v Perzijski zaliv. Podrobnosti še niso znane. Posredovalno vlogo pri skle- panju tega sporazuma je imela washington- ska vlada.

Turki o ruskih demantijih

Ankara, 18. okt. s. (CBS) Poluradni tur- šk list »Ulus« komentira zadnje uradne demantije agencije »Tass« ter pravi, da se ne sme pripisovati prevelike verjetnosti možnost, da bi Rusija nenadoma spreme- nila svojo politiko. List naglašja, da po- menijo ti demantiji samo, da je glavni in- teres Rusije, da še nadalje varuje svojo nevtalnost. Vsaka druga interpretacija bi bila napačna.

Angleška konferenca v Carigradu

Carigrad, 18. okt. br. (SDA) Sinoči je prispel v Carigrad angleški poslanik iz So- fije. Za danes je bil napovedan prihod an- gleškega poslanika iz Aten. Nadalje se je izvedelo, da bosta v najkrajšem času pri- šla v Carigrad angleška poslanika iz Bu-

karešte in Beograda. V tej zvezi napove- dujejo, da bo še pred koncem tega tedna važna konferenca angleških poslanikov iz jugovzhodnih držav.

Še mnogo večjo pozornost pa je vzbudila vest, da bo angleški vojni minister Antho- ny Eden, ki se sedaj mudi v Egiptu, v bližnjih dneh prišel tudi v Turčijo. Nek- teri celo napovedujejo, da se bo poslani- ška konferenca v Carigradu vršila pod Edenovim vodstvom.

Carigrad, 18. okt. AA. (Stefani) Poli- tični krogi menijo, da ima sestanek an- gleške veleposlanika v Ankari z angleškim poslanikom v Sofiji politični pomen, da- si angleški krogi izjavljajo, da je sestanek popolnoma prijateljske narave. Politični krogi menijo, da je njun sestanek v zvezi s položajem na Balkanu.

Nemški minister

pri kralju Borisu

Sofija, 18. okt. br. (Stefani) Nemški prosvetni minister dr. Rust, ki se od večeraj mudi v Bolgariji, je bil danes dopoldne v avdijenci pri kralju Borisu. Opoldne se je udeležil kosila, ki ga je njemu v čast pri- redil ministrski predsednik in prosvetni minister Filov.

Dva nova sovjetska

vojna poveljnika

Moskva, 18. okt. AA. General Kuznecov je imenovan za poveljnika severnokavka-škega vojnega okrožja. Prejšnji vojaški ataše v Berlinu general Furkaiev je im- novan za načelnika štaba kijevskega voj- neza okrožja.

„Španija se je odločila“

**Odmevi imenovanja Serrana Sunerja za zunanjega mi-
nistra — V Londonu pa so slej ko prej mnenja, da
španija vsaj zaenkrat še ne bo šla v vojno**

Rim, 13. okt. AA. (DNB). V zvezi z ime- novanjem Serrana Sunerja za španskega zunanjega ministra objavila »Messaggero« članek svojega dopisnika iz Madrida, v katerem med drugim piše: V Španiji je vsem jasno, da se je začela nova politič- na doba. S spremembo vlade se je začelo razdobje, v katerem bo Španija uresniči- la svoje cilje. Prihod Serrana Sunerja na čelo zunanjega ministrstva je logična po- sledica diplomatske delavnosti Madrida v Rimu in Berlinu. General Franco je z imenovanjem Sunerja za zunanjega mi- nistra določil položaj Španije v današnjem burnem položaju. Vsakemu mora biti jas- no, kakšno pot si je izbrala Španija v da- našnjih usodopolnih časih.

London, 18. okt. j. (Reuter). Kakor za- trjujejo v dobro poučenih londonskih kro- gih, je z imenovanjem Serrana Sunerja za zunanjega ministra Španija storila sicer velik korak na poti zblizanja z državama osi, toda navzile temo zaenkrat še ni pri- čakovati kake radikalne spremembe v španski zunanji politiki. Znano je namreč, da je ena izmed prvih želja generala Franca ohraniti Španiji mir. Razen tega je položaj Španije danes zelo težaven, ker mora država reševati vrsto zelo zamota- nih notranjih problemov. Tudi komentari španskih listov k imenovanju Serrana Sunerja za zunanjega ministra jasno do- kazujejo, da Španija nima volje uvrstiti se med vojskujoče se države. Poglavitni moment, ki govori za ohranitev miru v

Španiji, pa je izredno slabo gospodarsko stanje dežele.

New York, 18. okt. j. (A. R.) Po infor- macijah iz Rima in Berlina so v tankaj- šnjih diplomatskih krogih prepričani, da je hotel general Franco s tem, da je po- velj vodstvo zunanjega ministrstva Ser- ranu Suneriu nedvomno opredeliti stali- šče Španije napram obema taboroma vojs- kujočih se držav. Kakor zatrjujejo v teh krogih, je postalo z imenovanjem Serrana Sunerja za vodjo španske zunanje politi- ke povsem jasno, za katero pot se je Špa- nija odločila.

Zahteva po Gibraltarju

Madrid, 18. okt. s. (CBS). V tukajšnjih diplomatskih krogih smatrajo, da pomeni imenovanje Serrana Sunerja za španskega zunanjega ministra, da bo Španija v krat- kem postavila svoje zahteve za vrnitev Gibraltarja Španiji.

Prva Sunerjeva izjava

Madrid, 18. okt. s. (Ass. Press.) O prili- ki prevzema funkcij zunanjega ministra je izjavil Serrano Suner, da Španija sprejema novi red v Evropi. Suner je dalje kritizi- ral dosežanje administracije v španskem zunanjem ministrstvu. Dejal je, da dose- danjega položaja ne bo trpel niti dan več. Falanga mora biti odsej upoštevan ele- ment v španski administraciji. Suner je odre- dil, da morajo vsi uradniki zunanjega mi- nistrstva odsej nositi uniforme falange, hieniat rdečo umih bsk

Popolno gospodarsko sodelovanje držav osi

**Končani razgovori italijanskega in nemškega gospo-
darskega ministra — Sporazum se nanaša tudi na naj-
tesnejše sodelovanje po končani vojni**

Berlin, 18. oktobra br. (DNB). Italijanski minister za devize in valute Riccardi je da- nes dovršil svoj obisk v Berlinu. Snoči je imel poslednji razgovor z nemškim gospo- darskim ministrom dr. Funkom.

Minister Riccardi je danes dopoldne s svojim spremstvom zapustil Berlin in se vrača v Italijo. Na postaji ga je pozdravil minister dr. Funk v spremstvu več zastopni- kov zunanjega ministrstva, nemške vojske, narodnosocialistične stranke ter funkcionar- jev gospodarskega ministrstva in Nemške državne banke.

Pred odhodom je minister Riccardi izra- zil novinarjem svoje zadovoljstvo z rezul- tati, ki so bili doseženi pri razgovorih, ki jih je imel te dni v Berlinu, pri teh razgo- vorih se je manifestirala popolna solidarnost osi tudi na gospodarskem področju.

Berlin, 18. oktobra. AA. (DNB). Danes je bil končan obisk italijanskega ministra Riccarda. Kakor se je zvedelo z obveščene strani, sta se Riccardi in gospodarski mi- nister dr. Funk sporazumela, da se bo tudi na gospodarskem področju ohranil podoben stik med Italijo in Nemčijo, kakor na dru- gih področjih. Odgovorne osebnosti ita- lijanskega in nemškega gospodarstva bodo vzdrževale stalno zvezo. Pri razgovorih v

Berlinu se je ugotovilo, da je stališče Nem- čije in Italije kakor glede zunanje politike istovetno tudi glede gospodarske politike obeh držav med vojno in po vojni. Dalje obstoja popolno soglasje v tem, da je treba plačilni promet v Evropi po vojni narediti še bolj elastičen. Marka in lira bosta ime- li najpomembnejšo vlogo v plačilnem siste- mu, ki se bo ustanovil. Glavni cilji evrop- skega sodelovanja po vojni bodo obstojali v tem, da se življenjski standard narodov dvigne na najvišje možno stopnjo. Novo evropsko sodelovanje v smislu narodnega socializma in fašizma predstavlja z ozirom na to razvoj državne avtarkije, ki jo Ita- lija in Nemčija smatra za podlago bodo- če gospodarske politike in ki obenem pre- stavlja tudi pogoje za zdravo trgovinsko izmenjavo blaga z drugimi gospodarskimi središči sveta.

★

Albanija je z Italijo

Tirana, 18. oktobra. AA. (Stefani) Med zadnjim sestankom osrednje uprave alban- ske fašistične stranke je govoril minister Boria. V svojem govoru je med drugim poudaril, da se Albanija z vsemi svojimi silami postavlja ob stran velikemu faši- stičnemu imperiju.

Vojna v Afriki

Vojne operacije so se omejevale na zračne napade

Rim, 18. oktobra. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske poroča: Poveljnik letala, ki je s torpedom zadelo angleško križarko »Liverpool«, je letalski kapetan Massimiliano Erasi.

V severni Afriki so skupine naših letal kljub slabemu vremenu znova in z uspehom bombardirale letališče El Dabat in Marsa Matruh. Bombardirane so bile tudi letališče El Dikeila pri Aleksandriji. Znatna škoda je bila povzročena sovražnim postojankam in avtomobilskim kolonom na cesti iz Marsa Matruha v El Dabat. Vsa naša letala so se vrnila na svoja oporišča. Vzhodni Afriki so naša letala bombardirala letališče in pristanišče Adena. Nastali so veliki požari v objektih na obeh krajih.

Sovražna letala so bombardirala naselbino Negeli. Škode je bilo malo.

Angleška poročila

Kairo, 18. okt. s. (Reuter). Nocojšnji komunikacije angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so v sredo zvečer angleška letala napadla letališče v Diredau. Povzročeni so bili požari, ki jih je bilo videti 60 km daleč. Med Džibutijem in Adis Abebo je bil napaden neki vlak. Vsa angleška letala so se vrnila s teh poletov.

Kairo, 18. okt. br. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu je objavilo davi komunikacije, v katerem pravi, da so angleška letala večer bombardirala vojaške objekte v Bardiji in Sollumu, kjer so bombe povzročile veliko škodo. V Eritreji je bilo napadeno letališče pri Guri. Tam sta v hangarjih nastala dva požara. Prišlo je tudi do večje eksplozije. Vsa angleška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Torpedna letala —

novi italijanski orožje

Rim, 18. okt. AA. (Stefani). V zvezi z letalskim torpediranjem britanske križarke »Liverpool« poudarjajo listi, da je italijansko letalo samo napadlo sovražni pomorski oddelek ter da se mu je posrečilo zadeti veliko sovražno ladjo. To daje povoda italijanskemu tisku, da pokaže na učinkovitost novega orožja, kakor tudi na spretnost moštva. Za časa pomorske bitke v Jonskem morju so Angleži proti italijanskim ladjam uporabili več letal, niso pa dosegli svojega namena, za kar se je treba zahvaliti hitremu manevriranju italijan-

skih ladij. Italijanska torpedna letala so ponoči vrgla več torpedov iz daljave manj kot en kilometer, a v enem primeru celo iz daljave 700 m. Razen uspešnega napada na »Liverpool« so italijanska torpedna letala zabeležila že drug uspeh pri napadu na neko sovražno ladjo srednje velikosti. Tudi ta ladja je bila torpedirana in potopljena.

Nova angleška ojačenja

Algeiras, 18. okt. br. (SDA). Iz Gibraltarja je v pretekli noči odplul neznanokom velik transport četa. Po nekkih verzijah kaže, da gre za nova ojačenja angleške vojske na Bliznjem vzhodu, ki so bila odposlana na Malto in v Aleksandrijo iz Anglije.

Francoski ladji zadržani v Gibraltarju

Algeiras, 18. okt. br. (SDA). V pretekli noči sta poskušali dve francoski tovorni ladji pluti skozi Gibraltarski preliv na Sredozemsko morje. Neka angleška vojaška ladja pa ju je ustavila in prisilila, da sta odpluli v gibraltarsko luko.

Edenove konference

London, 18. okt. j. (Reuter). Angleški listi zelo obširno pišejo o potovanju vojnega ministra v Egipt ter naglašajo, da pomeni to potovanje prej kot ne pričetek važnih dogodkov v tem delu Sredozemlja. Diplomatski sodružnik »Daily Telegraph« piše, da Velika Britanija nikakor ne misli v nedogled v Sredozemlju ostati v defenzivi. Njeno dosedanje neaktivno stališče je v glavnem posledica zloma Francije, ki je ustvaril v Sredozemlju povsem novo razmerje sil, glede na katero je bila potrebna tudi velika nova pregrupacija vseh protisil.

Kairo, 18. okt. br. (Reuter). Angleški vojni minister Antony Eden je danes nadaljeval svoje razgovore z vrhovnim poveljnikom angleške vojske na Bliznjem vzhodu generalom Wavellom ter z zastopniki egiptске vojske in vlade.

Obisk na Malti

Amsterdam, 18. okt. AA. (DNB). Po poročilih angleškega radia je britanski vojni minister Anthony Eden obiskal Malto, kjer si je ogledal tamkajšnje obrambne naprave.

Nemška vojna poročila

Več manjših pomorskih spopadov — Zadete angleške ladje — Nadaljevanje zračne ofenzive

Berlin, 18. okt. br. (DNB). Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

Ob vzhodu v Bristolski kanal je prišlo o priliki nekega sunka nemških rušilcev proti južnozgodnji angleški obali, do spopada z neko skupino britanskih križark, ki so jih štitičili rušili. Nemški rušilci so napadli sovražnika, čeprav je bil v premoči, in so s torpedi zadeli neko sovražno vojno ladjo. Nasprotnik je tedaj opustil nadaljnjo borbo. Sovražnika so letala še dalje zasledovala. Nemški rušilci so se nepoškodovani vrnili na svoja oporišča.

Kakor je bilo že objavljeno, je v pretekli noči o priliki nekega drugega sunka naših brzih bojnih čolnov proti južnozgodnji angleški obali, uspelo potopiti dve sovražni oboroženi trgovinski ladji in dve petrolejski ladji s skupno 33.000 bruto registrskih ton.

Neka podmornica pod vodstvom kapitana Bleichroda, o katerega akciji sta bila objavljena že dva delna rezultata, je na svoji poslednji vojni potopil več sovražnih trgovinskih ladij s skupno 42.000 bruto registrskih ton. S tem je kapitan Bleichrodt potopil v celoti že za 53.862 bruto registrskih ton sovražnega trgovinskega ladjevja.

Skupine lahkih bojnih letal so večer znova napadle angleško glavno mesto ter važne vojaške objekte v južnozgodnji Angliji. Kljub neugodnim vremenskim prilikam jim je uspelo v vzhodnem predelu Londona, na postaji Deptford, pri dokih »Victoria«, kakor tudi v mestu severno od Temze, razdejati važne naprave. Pri tem je prišlo do več letalskih spopadov, v katerih so bili naši lovci zmerom zmagoviti.

Pri Le Havreu so baterije vojske obstreljevale sovražno podmornico. Strmoglavska letala so nato ladjo napadla z bombami. Sredi hudih detonacij so deli podmornice odleteli izpod vode v zrak, tako da je računati s tem, da je bila podmornica uničena. Mornariško topništvo je prisililo sovražne brze bojne čolne, ki so skušali približati se obali Flandrije, s hudim ognjem, da so se umaknili proti zapadu. Učinkovito je mornariško topništvo obstreljevalo koncentracijo ladij v doverskem pristanišču.

Ponoči so se sprožili novi hudi letalski napadi proti industrijskim napravam in dokom v Londonu, kakor tudi proti Liverpoolu in Birminghamu, ki so si sledili v številnih zaporednih valovih. Miniranje britanskih luk se je nadaljevalo.

Angleška letal se večer niso pojavila nad nemškimi ozemljem.

V letalskih spopadih je sovražnik večer izgubil 17 letal. 7 nemških letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

40. dan bombardiranja Londona

Berlin, 18. oktobra j. (DNB). Z meročajnega mesta je bilo javljeno da so danes zjutraj nove formacije nemških bombnikov zopet preletele Rokavski preliv, da nadaljujejo svoje revanžne akcije proti Londonu. Z iste strani naglašajo, da je danes 40. dan ojačene nemške letalske gfenzive proti britanskim prestolnici.

Noč brez angleških bombnikov nad Nemčijo

Berlin, 18. okt. AA. (DNB). Preteklo noč britanske letalske sile niso izvedle nobenih napadov na nemško ozemlje. Nasprotno temu pa je nemško letalstvo spet napadlo London. Nekaj sto nemških letal je metalo bombe na britansko prestolnico.

Angleška vojna poročila

Nemški napadi tudi v noči od četrtka na petek niso dosegli silovitosti prejšnjih dni

London, 18. okt. j. (LEF). Napadi nemškega letalstva na Veliko Britanijo so bili tudi v noči na petek pretežno usmerjeni na London, poleg tega pa na neko mesto v južozgodnji Angliji. Nadalje je bilo veliko število bomb vrženih na neko mesto v srednji Angliji ter na razne cilje ob reki Mersey. Posamezni manjši napadi so bili izvršeni tudi še na posamezne objekte v drugih predelih Anglije, zlasti na jugu. Kakor ugotavlja komunikacije letalskega ministrstva, so nemške bombe, ki so padle na razne londonske mestne četrti, poškodovale v prvi vrsti stanovanjska poslopja. Škoda, ki je bila povzročena tu, kakor tudi škoda, ki so jo bombe povzročile na raznih industrijskih zgradbah, pa ni prevelika. Poročila o izgubah, ki so doslej prispela, kažejo, da tudi število človeških žrtev tudi ni veliko. Izbruhnilo je več požarov, ki pa so bili kmalu pogaseni.

Pri večerašnjih nemških letalskih napadih na Anglijo so bila uničena štiri sovražna letala in štiri angleški lovci se niso vrnili na svoja oporišča.

Miren dan

London, 18. okt. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem nocojšnjem komunikatu: Letalski napadi na Anglijo danes podnevi so bili izvedeni od zelo majhnega števila nemških letal, ki so operirala posamično. Bombe so bile vržene zjutraj na neko točko južnozgodnje Škotske, popoldne pa na nekaj točk v južnozgodnji Angliji. V Hampshireu je bilo zadetih nekaj hiš in bilo je nekaj človeških žrtev. Drugod je bila povzročena škoda majhna in žrtev malo.

Napadov na Nemčijo včeraj ni bilo

London, 18. okt. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja, da zaradi slabega vremena preteklo noč angleški bombniki niso izvedli običajnih napadov na Nemčijo.

Pomorska bitka

London, 18. oktobra. s. (Reuter). Letalsko in mornariško ministrstvo sta objavila komunikacije o večerašnji pomorski bitki pri Brestu. Komunikacije pravi, da so lahke enote angleške vojske mornarce opazile večer zapadno od Bresta štiri nemške rušilce. Kljub slabi vidnosti so angleške vojske ladje skušale takoj z največje hitrostjo izvesti borbo. Po 16., ko se je vidnost izboljšala, je ena izmed angleških križark 100 milj južno od rta Lands-End prešla v napad. Sovražni rušilci so se umaknili. Med umikom sovražnega brodovja so izvedla nemška letala dva napada na angleške vojske ladje. Nobena ladja ni bila zadeta. Tudi angleški bombniki obalnega poveljstva so napadli nemške vojske ladje. Pri tem je padla ena izmed bomb v bližino zadnjega konca enega izmed rušilcev. Zaradi teme ni bilo mogoče ugotoviti točnega rezultata napada. Nobena angleška vojna ladja ni bila v bitki poškodovana.

Žrtve letalske vojne v septembru

London, 18. oktobra j. (Reuter). Statistika o žrtvah zračne vojne navaja za september naslednje številke. V vseh vojnih conah je bilo od zračnih sovražnih napadov ubitih v septembru 6954 civilistov, dočim je bilo 10.615 težko ranjenih. Na moške odpade od celokupnega števila 3077 ubitih ter 5409 ranjenih. Žensk je bilo ubitih 3183, težko ranjenih pa 4531. Otrok izpod 16 let je bilo ubitih 694, težko ranjenih pa 677.

Kralj in kraljica v bombardiranih okrajih

London, 18. okt. s. (Reuter). Kralj in kraljica sta danes obiskala neki londonski okraj, v katerem je letalska bomba zadela javno zaklonišče, pri čemer je bilo mnogo človeških žrtev.

Kraljevo dvojico je spremljal komisar za zaklonišča v Londonu admiral Ewans.

Streljanje preko Kanala

London, 18. okt. j. (Reuter). Davi zarana je pričelo angleško obalno topništvo streljati v presledkih preko Rokavskega preliva, nad katerim je ležala debela plast megle. Kratko pred poldnevem je tudi nemško daljnostrelno topništvo otvorilo ogenj preko Rokavskega preliva ter obstreljevalo Dover in okolico. Po presledku

Pot skozi Birmo odprta

Odhod prvih avtomobilskih kolon z vojnim materialom za Čangajška

Rangoon, 18. okt. s. (Reuter). Nekoliko pred poldnevom so Angleži obvestili kitajske oblasti, da odpravljajo birmansko cesto. Kmalu nato je krenilo krog 200 avtomobilov na 1200 km dolgo pot v Kitajsko. Večina avtomobilov je oklopnih zaradi zaščite pred letalskimi napadi. Kljub veliki nevarnosti prihaja neprestano na stotine tovornih avtomobilov na mejo Birme, kjer prevzemajo blago iz tovornih vlakov.

Čungking, 18. oktobra. s. (CBS). Prvi transporti blaga za Kitajsko so odšli še sredi iz birmanskega obmejnega mesta Lašo. Ob vsej cesti od birmanske meje do Kunminga v provinci Jünan so Kitajci postavili protiletalske topove. Občnem so pripravljene tudi večje oddelke delavcev, ki naj bi takoj popravili vsako poškodbo na cesti, ki bi jo povzročili japonski letalski napadi.

Rangoon, 18. okt. o. Danes je prispelo v Rangoon spet več ameriških tovornih parnikov z velikimi tovari avtomobilov in drugih potrebščin za Kitajsko. Iz Rangoona je krenilo že preko 30 tovornih vlakov v Lašo, z vojnimi potrebščinami za Kitajce. V Rangoonu so doslej izkrcali že nad 100.000 ton blaga, ki bo odpeljano skozi Birmo v Čungking. Na postaji v Lašu je zaposlenih več tisoč delavcev s pretovarjanjem blaga iz vagonov na avtomobile, ki kar sproti odvažajo blago proti severu. Za prevoz blaga na Kitajsko nameravajo uporabiti tudi rečne poti.

Ameriška letala za Kitajce

New York, 18. okt. AA. (DNB). Po poročilih iz Manille bo danes tjakaj priplula neka ameriška matična ladja za letala. Na

ladji je 33 letal. Poročajo, da so ta letala namenjena kitajski vojski maršala Čangajška.

Japonski letalski napad

Hongkong, 18. okt. s. (CBS). Poveljstvo japonske vojske mornarice v južni Kitajski javlja danes v posebnem komunikatu, da so letala japonske vojske mornarice danes napadla mesto Kunming v kitajski provinci Jinan. Mesto leži ob pravkar otvorenji cesti iz Birme. Komunikacije pravi, da so bombe porušile več tovarnih municije v predmestjih Kunminga kakor tudi več vojaških objektov v mestu.

Novi atentati v Šanghaju

Šanghaj, 18. okt. AA. (DNB). Danes popoldne so neznanci izvedli celo vrsto atentatov na nekega japonskega oficirja v zapadnem delu Šanghaja. Oficir je bil težko ranjen. Japonci so takoj okoličili ves okraj. Ves vozovni promet kakor tudi promet pešcev je pod strogim nadzorstvom. Čeda-lje večje število atentatov na pripadnike japonske oborožene sile je povečalo napetost in vznemirjenje izven mednarodne koncesije.

Siam vztraja pri svojih zahtevah do Francije

Bangkok, 18. okt. s. (United Press). Siamska vlada je danes uradno objavila, da bo obnovila svoje teritorialne zahteve do francoske Indokine, ki jih je francoska vlada že enkrat odklonila.

pol ure so se nato nemški topovi ponovno oglašili in tudi popoldne so še dvakrat oddali salve proti angleški obali.

Delovna doba parlamenta podaljšana na leto dni

London, 18. okt. s. (Reuter). Danes je bil objavljen zakon, ki ga je večer odobrili parlament, na podlagi katerega se delovna doba sedanjemu angleškemu parlamentu podaljša za eno leto. Zakon je iz 1. 1911. ki je določal parlamentu maksimalno delovno dobo 5 let, je bil spremenjen v toliko, da znaša odslej maksimalna doba 6 let.

Volilna kampanja v Zedinjenih državah

New York, 18. okt. AA. (Reuter). Galupova ustanova za proučevanje javnega mnenja v Ameriki je priredila te dni anketo, da izve, kako ameriška javnost misli o rezultatih bližnjih predsedniških volitev. Pri tej priliki je bilo razmerje glasov med Rooseveltom in Wilkiejem 117 proti 114 za Roosevelta.

New York, 18. okt. AA. (Reuter). Predsednik Roosevelt bo imel v zadnjih dveh tednih pred predsedniškimi volitvami govore v Filadelfiji, New Yorku, Washingtonu in Clevelandu. Zadnji govor v Clevelandu bo dne 3. novembra. Tik pred volitvami dne 4. novembra bo predsednik Roosevelt govoril še iz Bele hiše.

New York, 18. okt. AA. (DNB). Republiškanski kandidat za novega ameriškega predsednika Wilkie je imel večer volilni govor v St. Louisu. Med drugim je poudaril, da Zedinjenim državam ni treba Evropi vsiljevati miru. Naglasil je, da je treba za vsako ceno povečati izvoz vojnega materiala v Anglijo. Menil je, da je Rooseveltova gospodarska politika znatno oslabilala produkcijsko kapaciteto ameriške vojsne industrije.

„Dan premirja“

Washington, 18. okt. s. (Ass. Press.). Predsednik Roosevelt je odredil danes s posebno proklamacijo da bo 11. november proslavljen v Zedinjenih državah kot dan premirja.

Na konferenci tiska je izjavil predsednik Roosevelt, da tega dne »naše misli ne bodo samo posvečene sklenitvi miru, temveč obče sporazumnemu miru. Ta mir naj ne dovede le do konca sovražnosti temveč naj ustvari medsebojno spoštovanje med narodi.«

Hudi italijanski očitki Francozom

Milan, 18. oktobra. AA. (Stefani). Knji-ga, ki jo je objavilo »l'italiano« v koncentracijskih taboriščih v Franciji ministrstvo za ljudsko kulturo, je napravila zelo globok vtis v klet Italiji. List »Popolo d'Italia« piše, da je uvod ki ga je narekoval sam minister Pavolini, težka obtožba ki predlaga Italijanom, naj na podlagi neizpeditnih dokazov končno presodijo vrednost »starega latinskega fantoma«. List pozdravlja nasvet ministra Pavolinija, da naj se iz teh izkustev žalostne in krvave odsade, ki so jo naložili Francozi Italijanom izleči nauk, ki ga za izkustva lahko bogato podpro. List pravi, da je minister Pavolini v svojem uvodu pojasnil, kolikšno je sovraštvo Francozov proti italijanskemu narodu in kako so bili nesilni in kruti, še bolj ko njihovi daljnji predniki. To se je pokazalo tudi za časa risorgimenta in med svetovno vojno, ko je Francija Italiji dokazala svojo verolomno nehalčnost. Nobeno zakrivanje in nobena igra, pravi »Popolo d'Italia« nam ne bo preprečila, da ne bi razgalili teh čustev, ki so pokazala, da imajo svoje korenine globoko v srcih Francozov.

Razid masonskih lož v Švici

Bern, 18. okt. AA. (Stefani). Pred nedavnim ustanovitveno masonska loža v krajih, kjer je zelo razvita urarska industrija, je sklenila, da se razide. Ta loža je imela tesne zveze s francoskimi masonskimi ložami. Razpust je v zvezi z nedavnim sklopom, ki je bil sprejet na zborovanju zastopnikov vseh švicarskih lož in na katerem so izrazili bojazan, da bi tudi v Švici utegnili priti do razpuščanja masonskih lož.

Protidraginjski ukrepi v Turčiji

Carigrad, 18. oktobra. AA. (DNB). Da bi se pospešila borba proti navijalcem cen in spekulantom, turška vlada sklenila ustanoviti javne državne prodajalne za proizvod tistih industrij, ki jih država denarno vzdržuje. Centrala teh prodajal bo v Carigradu. Postopoma bodo v vseh važnejših mestih ustanovili slične državne prodajalne. Državne tovarne bodo prodale svoje proizvode samo tem prodajalnam po določenih cenah.

Ankara, 18. oktobra. AA. (Anatolska agencija). Trgovinski minister je izdal posebne ukrepe za pobjanje spekulacije. Izvažna se razdeljevanje zemlje kmetom. Uvedeno je obvezno delo za vsa prometna sredstva. Dalje poteka priprave za vele-sejem v Smirni, ki bo leta 1941. V Sarkoju in Muretti je 190.000 kg razpoložljivega tobaka.

Bivši albanski kralj odpuščen v Argentino?

Budimpešta, 18. oktobra o. Iz Portugalske je prispel v Szegedin šofer bivšega albanskega kralja Zoga. Izjavil je da je bivši kralj s svojo družino odpotoval v Argentino, kjer se namerava dalje časa zadržati.

Nabavni prispevek nameščencem bolniškega zavarovanja

Zagreb, 18. okt. o. Ministrstvo za socialno politiko je odobrilo sklep Suzorja, da se nakaže uradnikom bolniškega zavarovanja zimski nabavni prispevek. Ta prispevek bo znašal za nižje uradnike z mesečnim prejemki do 3.000 din polno enomesečno plačo, za višje uradnike pa nekoliko manj od mesečne plače.

Odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo

Berlin, 18. okt. AA. Glede na že demantirano poročilo, da bi Jugoslavija sodelovala pri pogajanjih med Anglijo, Rusijo, Turčijo in Grčijo, kar bi pomenilo spremembo nemško-jugoslovenskih odnosov, je vstop Jugoslavije v sedanjo vojno, objavljal današnji nemški listi članke, v katerih naglašajo, da z Jugoslavijo ni nobenih naglašajev, da z Jugoslavijo ni nobenih zapletljivih in jih tudi ni treba pričakovati. Listi posebej naglašajo, da se odnosi med Jugoslavijo in Nemčijo že leta razvijajo tako, da ni nobenega razloga za vznemirjenje. Tudi sedaj se ni pojavila nikakoli okoliščina in noben problem, ki bi mogla povzročiti kakršnokoli spremembo odnosov med obema sosednjima državama.

Drobiž iz Beograda

Beograd, 18. oktobra. AA. Minister za telesno vzgojo bo sprejemal stranke ob sredah in petkih od 11. do 13., senatorje in biveše poslance pa v ostalih dneh od 11. dalje.

Dopoldne je minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Andros obiskal podpredsednika vlade dr. Vladka Mačka in imel z njim daljši razgovor.

Financijski minister dr. Juraj Šutej je dopoldne obiskal pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića v njegovem kabinetu. Minister dr. Šutej je imel z njim daljši razgovor.

Predsednika beogradske občine Jevrema Tomića je obiskal danes madžarski poslanik na našem dvoru baron Bakacz-Besenyi.

Akcija za zaščito otrok

Beograd, 18. okt. AA. Pod predsedništvom Nj. kr. Vis. kneginje Olge je bila na dvoru 15. t. m. seja občega odbora za otroško zaščito. To je bila 20. seja, posvećena reševanju vprašanja otroške zaštite za primer vojne. Trajala je poldrugo uro.

Podržavljenje Ljudske univerze v Zagrebu

Zagreb, 18. okt. o. Z odlukom bana je zagrebska ljudska univerza postala sestavni del zagrebske univerze. Za predsednika je bil imenovan univerzitetni profesor dr. Horvat. Zagrebska ljudska univerza dela že 30 let in bo sedaj organizirala predavanja tudi na hrvatskem podeželju.

Židovski otroci v I. razredu srednjih šol

Beograd, 18. okt. p. Ministrstvo prosvete je v smislu uredbe o sprejemu židovskih otrok na visoke in srednje šole odločilo, da se sme letos sprejeti v I. razred srednjih šol le 108 učenecv in učenki židovskega porekla in sicer v Beogradu, Zemunu in Pančevu 34, v vardarski banovini 33, v drinski banovini 18, v Vojvodini 28, v moravski banovini 4 in v dravski banovini 1 učenec in sicer v Murski Soboti. Ako se je vpisalo, kje več učenecv židovskega porekla v I. razred se morajo takoj črtati. V okviru zgoraj navedenega števila je ministrstvo že samo odločilo, koliko židovskih učenecv se sme vpisati v I. razred posameznih zavodov. Od II. razreda dalje ni udeležba predpisala za letošnje šole leto nobenih omejitev.

Na pravni fakulteti v Subotici samo trije židje

Subotica, 18. oktobra o. Prosvetno ministrstvo je na osnovi uredbe o omejenem številu Židov na šolah odredilo, da sme biti letos židovskega rodu le en odstotek vseh slušateljev pravne fakultete v Subotici. Ker se je letos vpisalo na fakulteto okrog 300 slušateljev, bodo smeli med njimi le trije biti židje.

„Lovčen“ prispel na Bermudske otoke

Kotor, 18. oktobra. Ravnateljstvo zetske plovidbe je prejelo sporočilo po radiu, da je njen parnik »Lovčen« k je odplul v Ameriko z večjim številom potnikov, prispel srečno na Bermudske otoke.

Obnova zagrebske katedrale

Zagreb, 18. okt. o. Zagrebska nadškofija je zbrala nad 2 milijona dinarjev za obnovu stolnice v Zagrebu. Ministrstvo za gradbe je nakazalo 960.000 din, banovina Hrvatska en milijon dinarjev, zagrebska mestna občina 75.000 din, druge ustanove pa manjše zneske.

19 delavcev se je zastrupilo

Zagreb, 18. okt. o. V delavnicah francoske tovarne »La Dalmatienne« v Sibeniku je prišlo do tragične nesreče. 19 delavcev se je zastrupilo s feromanganom. Dva sta umrla. Ostali so duševno zboleli. Vodstvo podjetja očitno iz malomarnosti ni izdalo potrebnih ukrepov za zaščito delavstva v tovarni. Banska oblast in Delavska zbornica v Sibeniku sta organizirali reševalno akcijo, proti odgovornim činiteljem pa je bila uvedena naistozna preiskava.

Omejevanje pijančevanja na Hrvatskem

Zagreb, 18. okt. Hrvatski ban je izdal naredbo, po kateri se morajo v vseh krajih, kjer ni sedež sreskega načelstva ali ekspoziturni sreski načelstev, zapirati vse gostilne, ki točijo alkoholne pijače, najkasneje ob 21. Izjemno lahko pristojne oblasti iz posebno važnih razlogov dovolijo zapiranje gostiln najkasneje ob 23. V gostilnah je prepovedano točiti pijačo pijanim gostom, igranje na karte za denar, mladotletnikom pod starostjo 16 let pa je srol prepovedan pristop v gostilne, razen v spremstvu staršev. Kdor bo prekršil določbe te uredbe, se bo kaznoval z globo do 1.500 din ali pa z zaporom do 30 dni. Naredba bo stopila v veljavo v osmih dneh.

Iz državne službe

Beograd, 18. okt. p

Naši kraji in ljudje

Biserni praznik v Lokarjevi družini

Redko slavje uglednega zakonskega para

Zakonca Lokarja danes ne bosta prvič predstavljena naši javnosti. Spominjali smo se ju na današnji dan pred desetimi leti, ko sta praznovala zlati poroko. Deležna najpristnejših dokazov ljubezni svojih otrok in spoštovanja svojih prijateljev. Srečno sta preživela nadaljnje desetletje in danes bodo v tej ugledni, splošno znani ljubljanski družini gospoda upokojenega

nadučitelja Ivana Lokarja praznovali še znamenitejši družinski praznik, redke med Slovenci pa tudi med drugimi narodi: biserni poroko.

Spomini se vračajo v dobo pred 62 leti, ko je prišel v Stari trg pri Poljanah ob Kolpi in Bela Krajini mlad učitelj. Preživel je bil mlada leta v Ljubljani in ko je peš romal čez Tančo goro na prvo službeno mesto, si pač ni mislil, da ga bo Bela Krajina priklenila za pretežni del njegove službene dobe in da mu bo v svoji sanjavi lepoti omogočila družinsko gnezdece. Čez dve leti je 26letni učitelj Ivan povedel pred oltar sosedovo zalo hčerko, sedemnajstletno Marjetico. Po poroki sta se preselila v Črnomelj. Skromni so bili začetki graditve družinskega ognjišča pri 400 goldinarjih letne plače. Toda zgradnja složenost je zmagovala nad vsemi ovirami. Družinica je rasla in blagoslov je bil nad njo. Danes obdaja biserni zakonski par krog otrok, ki so v naši javnosti splošno znani po ugledu in lepini položajih. Prvorojenec gospod Janko, ki je dolga leta vodil humanistično gimnazijo v Ljubljani, je letos stopil kot direktor v pokoj in se bo poslej laže kakor pri prejšnji zaposlenosti posvečal književniškimu delu. Sin Anton je izmed redkih dosedanjih slovenskih oficirjev v naši vojski že dosegel generalski čin in je splošno uvaževana vojaška osebnost. Hči gospa Gizela je poročena s šolskim upraviteljem Ženom v Novem mestu. France je odvetnik v Ljubljani. Gospa Zora, bivša učiteljica v Mo-

stah, pa je poročena s sodnim predstojnikom g. Čerčkom v Velikih Laščah.

Šest let sta bivala zakonca Lokarja v Črnomlju, ki je bil tedaj skoraj še ves lesen. Potem sta se preselila na novo šolo v Dobličah pod Maverlom, v poslednjo kočevsko vas. Tu sta preživela nad dvajset let in zvesto pošiljala odraščajoče otroke v mesto v šole. Šele nekaj let preja svetovno vojno se je g. Lokar kot nadučitelj preselil z družino v Hrušico pri Ljubljani. Prilika za šolanje je postala ugodnejša. Toda svetovna vojna je kmalu potegnila v svoj mež vse tri sinove. In da je bila mera bridkosti polna, so se doma nastopile persekucije. Pred cesarjevim rojstnim dnem 1914 sta namreč bila skrivnostno razsvetljena župnišče in županski urad, četa pa je bila v temi. Po dolgotrajni preiskavi so nadučitelja Lokarja kot srbofilca prikazali pri plači in ga hoteli premestiti v Horjul. Toda Ivan Lokar se je izkazal kot odločno slovenska korenina. Ni se uklonil, ni se preselil, rajši je leta 1916 stopil v pokoj. Pre-

Učiteljski mali parlament

Včeraj ves dan in še pozno v noč so zborovali učiteljski predsedniki in delegati JUU iz vse Slovenije

Ljubljana, 18. oktobra

V kroniki učiteljskega stanu se je dogodilo prvič, da je skupščina slovenskega učiteljskega v poznih jeseni. Po pravilih se vrše skupščine v začetku julija in tudi letos je bila sklicana za 12. julija, vendar se zaradi takratne prepovedi društvenih zborovanj ni mogla vršiti. Na današnji skupščini, ki se je začela ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice, so prišli samo opolno-močni predstavniki. Ostali učitelji, člani JUU, ki so drugokrat s svojo navzočnostjo poživili sliko zborovanja, so danes izostali zaradi šolskega dela. Na skupščino je prišlo vseh 34 predsednikov okrajnih učiteljskih društev. Iz številno močnejših srezov so dospeli poleg predsednikov še delegati, 23 po številu. Z upravnim in nadzornim odborom banovinske sekcije JUU, ki šteje 13 članov, je bilo navzočih 70 opolno-močnih članov delegacije. V ostalih letih je skupščina zasedala po dva dneva, da bi preveč ne porabilo šolskega dela, je trajala tokratna skupščina samo danes, vendar precej pozno v noč.

Predsednik dravske sekcije JUU g. Metod Kumelj iz Ljubljane je požel vse delegacije iskreno dobrodošlico s željo, da bi razprave prinesle čim več koristi naši ljudski šoli in narodni prosveti ter seveda okrepitvi učiteljskih vrst. Toplo je pozdravil predsednika JUU g. Ivana Dimnika in podpredsednika g. Todorja Dimitrijeviča, ki sta prišla na ljubljansko skupščino zato, da spoznata težnje slovenskega učiteljskega in poglobita stike s slovenskimi kulturnimi pionirji. Zaradi skrajšanega delovnega postopka sta se odrekla doslej običajnim po-

selil se je v ljubljansko predmestje. Od strani policije je imel še vrsto obiskov, a tudi hišne preiskave niso mogle omajati njegove odpornosti. Sumo se povečalo so jo. Zakonca sta s svojimi otroki srečno prebrodila zmedo svetovne vojne. Zdal jih v Jugoslaviji družijo neskelnja družinska ljubez.

Še vedno dobro razpoložena, duševno in telesno čila, praznujeta zakonca Lokarja danes svoj znameniti življenjski praznik. Pri svojih 86 letih se gospod Ivan Lokar seveda ne more udeleževati tovrstnih poho-dov, toda mnogo prelepih spominov ga veže na lovske doživljanje. Preden ga je zadel nesreča, da si je na poledici zlomil nogo. Ljubitelji prirode, vreden zaveznik, zgle-den mož in oče, to so odlike vzgojenega mo-ža, ki ima ob svoji strani najskrbnejšo dru-žico, vso vdano sreči svoje družine.

Po takem ni namen pričujočemu članku samo v tem, da sporočimo bisernemu za-konskemu paru prisrčne čestitke in želje k nadaljnjemu zdravju. Žele smo se prav s posebnim poudarkom vnovič predstaviti vsej javnosti ta zakonski par, kot svetel zgled družinski harmonije.

zdravnim nagovorom. Ko je bilo sprejeto poročilo verifikacijskega odseka, ki je o-rovil vsa pooblastila, so bili delegatje po-razdeljeni v posamezne skupščinske de-lovne odbore. Zasedali so odseki: šolsko-upravni, za obmejno šolstvo, za učiteljski pokret, učiteljske, za gospodarski svet, za strokovno nadaljevalne šole, za kmetijsko in gospodinjstvo nadaljevalne šole, za šol-ski radio, UPZ »Emil Adamič« in odsek za mladinski in stanovski tisk.

Ko je skupščina zaključila maled pred 12. uro uvodne seje, so se ob 13. uri zbrali člani posameznih delovnih odborov v po-slopu učiteljske organizacije, kjer so pre-gledali delo v teku preteklega leta in pre-učili predloge posameznih sreskih društev ter pripravili predloge za razprave v ple-numu banovinske skupščine. Močno je bilo skupščini olajšano delo zaradi podrobno iz-vedenih priprav, ki sta jih izvršila upravni in nadzorni odbor. Delegatje so prejeli že domov tiskana poročila. Zlasti obširno je poročilo glavnega tajnika g. Draga Supan-čiča, ki je v posebni številki »Učiteljskega tovarišča« podal pregled dela in položaja organizacije slovenskega učiteljskega. Dravska sekcija JUU je med najmočnejšimi slovenskimi stanovskimi kulturnimi orga-nizacijami, saj šteje 3108 članov v 34 okraj-nih društvih. Stanje članstva izkazuje v primeru z lanskim letom padec 112 članov. Za primerom navedemo, da je v drav-ski banovini 4332 učnih moči in sicer 1509 učiteljev in 2823 učiteljice. Všteti so tudi kontraktualci in 33 dnevniciarjev. Iz ljud-skih šol je doletenih 221 učnih moči na meščanske in druge šole. Neorganiziranih učiteljev in učiteljic je v naši banovini 958.

Čudno maševanje na zbadljivo opombo

Nenavaden doživljanj na cesti v Selški dolini

Ali razume konj več človeške govorice kakor sodimo mi? Ali se mašuje tudi za zbadljivo opazko? Uredništvo je prejelo od svojega rednega sotrudnika naslednji opis dogodka, ki ga je sotrudnik sam doživel. Opis bo gotovo zbudil posebno zanimanje tistih, ki se poglobljajo v spoznavanje ži-velstva. Morda nam bodo vedeli posamez-niki povedati še kaj podobnih primerov. Dopolnil navaja:

Nisem izmed tistih, ki bi veroval v vra-že, predvsem pa ne v to, da bi živina raz-umela pogovor ljudi. Pred nekaj dnevi pa sem doživel na lastni koži nekaj, česar si ne morem razložiti. Šel sem peš po cesti v Selški dolini. Ker je močno deževalo, sem imel ogrnjeno pelarino. Dohitel sem mlade-ga voznika s konjem. Voznik, ki ga dobro poznam, je sedel na vozu pod malim dežni-kom, konj pa je komaj pregibal noge po blatni cesti. Na prvi pogled je bilo videti, da se mu prav nič ne ljubi v takem dežju na pot. Mimogrede sem se pošalil nasproti vozniku nekoliko glasneje kakor po navadi. In sicer sem rekel: »Vidva v tej hitrici da-nes ne bosta prišla daleč!« Voznik je od-govoril: »Ne greva daleč, toda prej bova na mestu kakor vi v Železnikih!« Z vozi-

kom sem se pozdravil in pospešil korake.

Nisem še bil 30 do 50 korakov pred kon-jem, kar začujem peket konjskih kopit za seboj. Ko se obrnem, je bil konj le še ma-lenkostno za menoj. Rinil je prav za me-njo na kraj ceste. Umikal sem se, toda konj kar za menoj. Tedaj sem odskočil v ostrem loku na njivo, toda konj me je že dohitel in me z gobcem udaril po glavi, da mi je čepica odletela nekaj korakov stran nazaj na cesto. V istem trenutku, ko se ni-sem prav zavedel kako se ugrabim, sem že dobil tudi z njegovim kopitom udarec v gleženj moje desne noge, da sem odletel na njivo v reppo.

Ko sem bil zbežal v ostrem polkrogu s ceste, misleč, da bom s tem konju onemo-gočil zasledovanje, se je voz prevrnil. Voz-

aik je že prej odletel z voza, k sreči brez poškodb. Preden sem padel med reppo, sem zamahnil z aktivko po konjski glavi in te-daj je konj krenil na nasprotno stran, voz se je sam postavil nazaj na štiri kolesa in konj jo je ubral proti domu, kar so ga ne-sle čile, malo prej pa tako leno noge. Z voz-nikom sva kar strmela. Po konjevem udar-cu s kopitom sem čutil precejšnjo bolečino v nogi. Sedel sem kraj ceste in počakal na avtobus, ki je kmalu zatem privozil iz Škofje Loke. Še danes si nisem na jasnem, mar se je konj res maščeval na mojo zbad-ljivo opombo. Lastnik mi zatrjuje, da ima konja že delj časa, toda doslej ni napravil nikomur niti najmanj zla. Lastnik se sam čudi, kako je do tega neprijetnega doživ-

ljala sploh prišlo. V nogi čutim še vedno bolečine, dasi uporabljam zdravila in je od tega 14 dni.

Zločin v Draži vasi nepojasnjeno

Albin Štih pred velikim senatom oproščen

Celje, 18. oktobra
Pred petčlanskim senatom okrožnega so-dišča v Celju se je zagovarjal danes 37-let-ni, na Hum ob Sotli pristojni delavec in ži-vinski prekupečevalec Albin Štih iz Draže vasi blizu Loč pri Poljčanah zaradi razboj-ništva in usmrtnice.

Štih je bil obtožen, da se je letos v noči na 31. maj v Draži vasi v družbi doslej ne-znanega storilca splazil skozi Vucejev mlin, kjer sta stanovda mlinar Franc Vucej in njegova žena Marija Vucejeva sta že spala. Po Vucejevi izpovedi je zahteval Štih od njega ključke blagajne in denar z beseda-mi: »Kde imaš novce, kje imaš ključke?« Štih je napadel Vuceja in njegovo ženo ter prizadejal Vuceju z nožem devet poškodb, njegovo ženo pa je tako poškodoval, da je poškodbom podlegla Štih je vzel ključke iz Vucejevega hlačenega žepa odprl blagajno ter vzel iz nje 1.400 din gotovine, 700 din vredno srebrno uro z zlato verižico in 410 din vreden samokres.

Štih je dosledno tajil zločin in izjavil, da je po nedolžnem zaprt. Na kraj zločina je prišel pomoči šele tedaj ko so bili pozvani na pomoč orožniki in ko se je bila zbrala pred Vucejevo hišo že večja skupina va-ščanov.

Obtožnica navaja, da je Štih dobro po-znal razmere v Vucejevi hiši. V preiskavi je Štih dolgo tajil, da se bil nekdo v Vu-cejevi hiši in da mu je Vucej na njegovo

prošnjo menjal bankovec za 1.000 din, pri-čemer je s ključem odprl blagajno, kar je Štih videl.

Franc Vucej je izpovedal, da lahko po-trdi pod prisego, da je v tistih storilcu, ki mu je vzel ključke in ga oropal, zanesljivo spoznal Albina Stiha po tem, ker se drži Štih nekoliko upogljeno naprej in ker je imel na sebi siv suknjič in rjavkast pokve-čen klobuk. Ta suknjič in klobuk so našli pozneje orožniki v Stihovem stancvanju.

Vinko Obrul je izpovedal, da je v zaporih v Konjicah spoznal Stiha, da je Vucejeva žena podlegla poškodbam Štih je pobledel, se prijel za glavo in dejal da bo sedaj zanj slabše. Obrul mu je svetoval, naj rajši pri-zna, če je kriv ker bo sicer dobil vrvo na vrat. Štih pa je odgovoril: »če je temu ta-ko, imam prijatelja, ki me ne bo izdal.«

Po orožniškem poročilu je Štih nekako pred dvema letoma zahteval od svoje ma-tere Terezije Stihove v Zalogu izplačilo do-te oziroma odpravnine v znesku 15.000 din z grožnjo, da jo bo sicer zaklal. Mati mu je izplačala denar, potem pa se je nastanil pri svojem svaku in sveci sestrji v Draži va-si, kjer je začel prekupečevati z živino. Ko je Štih v noči na 24. februar 1939 popilval v Gučkovi gostilni v Tepanju in v vinjenosti tam prenočil, mu je nekdo izmaknil 6.800 dinarjev.

Albin Štih je bil oproščen ker se sodišče ni moglo prepričati o njegovi krivdi.

Za pravično delitev in skupno zavednost

Po vseh pojmi in pravilih o gospodarstvu bi morala pri nas bojazen o morebitnem pomanjkanju osnovnih živil popolnoma od-pasti, ker je naša zemlja uvrščena med agrarne dežele torej med take, kjer preva-duje kmetijsko gospodarstvo z dovolj ve-likim arealom za žitarice. S. manj razloga bi moralo biti za kakšno skrajno poma-njkanje, ki meji na lahko, dasi je po naved-bah nekaterih tujih listov letošnji evropski pridelek za 20% manjši in so se medna-rodni trgovinski odnosi poslabšali.

Preprosti razum pravi, da bi moralo biti živil dovolj. Namesto temu primernege mi-ru pa se je pojavila prevelika zaskrbljenost. kakršne ne poznamo niti dežele, ki so v tem pogledu daleč za nami, v mnogo večjih stiskah in težkočah, ker se navezane na uvoz nujno potrebnih kmetijskih proizvodov — žita, masti, mesa — ter ne morejo zaradi pomanjkanja rešiti vprašanja prehrane ta-ko kakor bi ga, če bi razpolagale s primer-nimi količinami blaga. Ta bojazen se raz-preda skozi ljudske plasti kot nevidna paj-čevina in izziva ono malodušje, ki se ga mnogi nam nasprotujoči elementi skri-vo-ma veselijo ga prevečeno tud širijo. Začet-ni izrastki tega neutemeljenega, splošno škodljivega pojasa segajo v začetek druge krvave tragedije — v lanske septembrske dogodke, ko nas je mednarodna opasnost tako zmedla in sunila iz ravnotežja v splošno zmedo v prepričanje, da bomo tudi mi pognjeni v pogubonosni vrtnice.

Ta psihološka zmeda je naravno vplivala na gospodarstvo, kar so znali nekateri izkoristiti.

Strah je prevzel predvsem tne, ki bi bili morali biti med poslednjimi oz-roma med prvimi, da bi dali nepoučen dober zgled z besedo in dejanjem. Ti so prezgodaj do-

cela odpovedali in se z otroško plahostjo skorajda osmešili. Hiteli so se zalagati s potrebnim in nepotrebnim ter tako posred-no pomagali višati ceno v lastno, a še bolj v škodo onih, ki se jih v strah ni polotil, oziroma niso radi pili s srečo-tev mogli do zalog.

Naj se ti pred seboj in drugimi opraviču-jejo kakorkoli. Dejstvo, da so s neuteme-ljenim ravnanjem razkrili ne previsoko stopnjo morale s čimer se povzročili le naroden greh, ne morejo zatajiti. Vprav resni trenutki, ko gre za narodno in dr-žavno celino pokazuje, kdo in kaj smo, ko-like so naše notranje vrednote pred vsem pa, kolika je naša zaves nasproti narodni skupnosti in v koliko znamo podrediti svo-je osebnostne interese onim narodne celine. Na-rod, ki zna sam potegniti črto med svojo pravico in dolžnostjo, prihrani politični ob-lasti marsikateri ukrep.

Gotovo je in tudi more biti oblastvom na tem, da prekrizajo račune na škodo delovne množice. Vase razpoložljive za-oge kakršne-gakoli blaga morajo biti po primernih ce-nah na razpolago tudi gospodarsko šibke-jim slojem, meščanom in deželanom, saj so vsi enakovredni člani državne celine. Ob-čutek, da smo vsaj v pogledu najnujnejših življenjskih potrebščin približno enako pre-skrbljeni, je močan činitelj v utrjevanju dr-žavljanske zavesti.

Naele čim pravičnejše delitve nujno po-trebnih dobrin bodi načelo vseh, ki jim je za naš obstoj. Vse socialne skupine pa naj se zavedajo, da je v vsakem primeru v prid vseh in torej vsakega posameznika, če mis-limo nase vedno le po skupnosti: ki nam bo najbolj pomagala prebroditi mnoge teža-ve. Če velja ta resnica za večje narode, velja toliko bolj za male. Z vsemi pa, ki naš položaj kakorkoli otežkočajo, oziroma nam hoti ali nehoti prerokujejo črno usodo, obračunajmo na način, da s tem izpri-čamo svojo domovinsko zavest! — o — n

10. DAN PREDVAJANJA!

Volga, Volga

Edinstven film, o katerem govori vsa Ljubljana z največjim navdušenjem!

RUSKA MUZIKALNA KOMEDIJA v stilu »nepozabnega« Pastirja Kostjeka. Najnovejšo delo istega režiserja in istega komponista Dunajev-skega. Sijajni domisleki, humor in izvrstna muzika, ki preveva ves film!

V gl. vl. LJUBA ORLOVA.

Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

KINO MATICA, tel. 22-41

Kulturni pregled

Vladimir Nazor:

Poletno jutro v Podkorenu

(Največji sodobni hrvaški pesnik Vladimir Nazor je letos preživel nekaj počitni-skih tednov na Gorenjskem. V odlomkih iz dnevnika, ki jih priobčuje v »Savremeni-ku« in v »Novostih«, je pesnik že nekaj-krat izpovedal svoje vtiske s slovenskih tal. Danes priobčujemo v nedeljskih »No-vostih« izšlo pesniško prozo, ki so jo na-vdihnile slovenske planine in ki lepo izraža povezanost slovenske in hrvaške zemlje. Ured.)

Vrhunec Ponce se je ovil z molkom in je podaljšal svojo senco do mojega ležišča, a senca se je sklonila nad me-noj. O, kako sladko je spati v okrilju slovenskih planin!

V koritu mlade Save so zagrali me-hurčki, kakor glasovi v grlu otročeta, ki se valja v zibelki. — O, kako milo je sanjati ob žuborenju hrvaške reke!

Srne se pasejo v dolinah, planeti po-tujejo po gorskih slemenih

Razsvetlila se je postelja Vitranca na vrhu Zora je vstala iz nje in jo je vso razkopala; trese s ponjav in blazin roje zvezdic v še temne klance. Hiti neoprana in še nepočesana, da — kakor nekoč, kakor davno — zopet pobegne od Jahača, ki se že kobali po

grebenih Razorovih in izproža na njo ognjene roke.

Kotlina pa se budi, v brenčanju Pre-šernovih čebelic in duhtenju Vrazovih djulabij.

Kraljestvo Oblik se je dvignilo pro-ti nebu, stoji Liki vsajeni v Večnost, zgovorni in vzgibani v njih molku in njih togosti.

Tisoč Mavričnih lokov se je zrušilo z višine in barve so vzvalovile v od-sevih na svilenih preprogah in v pisanih odbleskih na vratovih golobov.

Zlatorog se na gori javlja, poje Sava v dolini kitice Mihanovičeve himne.

Neodvisni razstavljajo v Ljubljani

V nedeljo bodo likovni umetniki iz kluba Neodvisnih otvorili razstavo svojih del v Jakopičevem paviljonu. Bo to že njihova osma razstava. Še pred kratkim prvo ne-deljo v oktobru, so zaprli vrata Doma li-kovnih umetnikov v Zagrebu, kjer so pri-redili reprezentativno razstavo sodobne slovenske likovne umetnosti. V Zagrebu je prihajalo skozi štiri tedne na razstavo mnogo ljudi, ki so občudovali njihova dela. Najprej je bilo določeno, da bo razstava

In dvignjen sem na izvore svojega postanka. Noge moje so od granita, nosim pas od jelke in hoje, glava pa je od kremenjaka, ki sije na soncu.

Roke moje so veje listovcev: lešni-ki mi zore na dlani, na koncu dolgih prstov pa mi vise češulje, mehke ka-kor tobolci na vrbovih brstikah.

Vedrina nad menoj. Oblaki sedé na vrhuncih, ovce počivajo po livadah.

Vsakih dvajset let je dozorevalo do-sihmal moje Poletje; najnovejše me bo zateklo pod petim klinom na posled-nji lestvici mojih višijenj.

Zelenijo pod menoj krogi mojih sa-dovnjakov in modrijo se četverokoti mojih vinogradov in zlatijo se parale-lepiedi mojih posevov.

O trgatve! O žetve! ... Ker vsi soki naše zemlje teko v tem jutru skozi mo-je žile.

Kranjska gora VIII. — 1940.

Stane Kregar, predsednik Neodvisnih

ritve v raznih krajih, da stiši mnenja mno-gih kritikov. Če je umetniško ustvarjanje stisnjeno v ozke meje, ostaja prerado pro-vincionalno. Čim večkrat je umetnik razsta-va, tem večji je njegov delovni krog. Neodvisni so šli v Zagreb samozavestno, kljub temu, da so bili prvi slovenski likovni umetniki, ki so po vojni razstavili v hr-vatski prestolnici. Z organizacijo razstave

so pa vzele nase tudi veliko finančno bre-meno. Toda njihov idealizem jih je pripeljal mimo vseh ovir v Zagreb.

Sedaj, ko so se tako dobro predstavili zagrebškemu občinstvu, bodo tudi Ljub-ljančanom pokazali svoja dela. Razstavili bodo okoli sto del, kipov in slik. Vse to so same nove stvari, ki jih še nismo vi-deli v Ljubljani. V klubu Neodvisnih je združenih dvanajst umetnikov: trije so ki-parji, ostali pa slikarji. Nekolikokrat so že razstavili v Ljubljani; saj so nam že dobro znani, vendar še premalo. Predvsem jih nekateri umetnostni kritiki premalo poznajo. Bil sem na razstavi v Zagrebu, se tam razgovarjal s hrvaškimi umetniki, čital članke umetnostnih kritikov v dnev-nem časopisu in iz vsega tega sem doznal nekaj v Zagrebu, središču umetniškega ustvarjanja, je javnost posvetila Neodvis-nim mnogo večjo pozornost, kakor so je vajeni z razstav v Ljubljani. Pa tudi Slo-venci, ki prebivajo v Zagrebu, se niso nič kaj dobro odrezali. Precejšnjo je sloven-ska kolonija v Zagrebu, a le malokateri je posestili razstavo. Slike in kipe so kupili samo Hrvati.

Razen dveh, slikarja Staneta Kregarja in kiparja Karla Putricha, so vsi razstav-ljalci študirali na zagrebški akademiji. Na akademiji so dobili nove ideje, ki so jih po svoje rešili. V uvodnih besedah kataloga sami pravijo, da so šli pri ustvarjanju po stezah, katere so jim drugi pokazali, vendar sta jim dala duhovno vsebino samo njihov narod in zemlja. Vsi umetniki, ki bodo zdaj razstavili v Ljubljani, gledajo po svoje na svet. Vaak ima kakšno poseb-nost. Še pred leti je vzbujal pozornost Stane Kregar s svojimi nadrealističnimi sli-kami. To novo poetično gledanje stvari je v naši zemlji razburilo duhove podobno kakor nekda impresionizem. Kakor je pri-

JUTRI na TOMBOLO v KRANJ

DANES ZADNI DAN za tablice po DIN 5.—; JUTRI bodo po DIN 6.—.
Vrši se ob vsakem vremenu in ob vsaki — tudi najmanjši udeležbi.

Domače vesti

Dajte delavcu knjigo!

Kruh delavca je zelo rdn in trd. Iz dneva v dan, neprestano vsa leta od zgodnje mladosti do sive starosti, mora delavec vse svoje telesne in duševne moči vlagati v naporno dnevno delo, da preživi sebe in družino. Mnogokje mora jutraj zgodaj od doma, zvečer z nočjo prihaja domov. Zahteva socialne pravičnosti in narodove duhovne kulture je zato, da je delovni čas tako urejen, da delovnega človeka ne izčrpa preveč in prehitro. Tej potrebi služi zahteva po splošnem osveščenju, temu namenu hoče služiti nedeljski počitek in isto tendenco zasleduje želja po vsakoletnem plačanem dopustu.

Te upravičene zahteve moderne socialne politike spadajo prav za prav k problemu narodove kulture in so izraz onega hotelja, ki hoče, da je tudi delovni človek vključen v kulturna stremjenja in ustvarjanja moderne človeške družbe. Delavec mora dobiti čas in voljo, da spozna in spoštuje svojo lastno kulturno moč. Sama pismenost se ni vrhovni znak narodne kulturne veličine in samo s tem orozjem bo narod lahko branil svoj obstoj in ustvarjal svojo bodočnost. Mi ne bomo pismenih anal-fabetov, to je takih, ki so se naučili slabo

Fotoamaterji!

Jesen — čas fotografiranja!
Vse za to priliko nudi edina specialna fototrgovina

JANKO POGAČNIK
LJUBLJANA — Tyrševa c. 20

pisati in težko čitati, da takoj prva leta po odhodu iz ljudske šole vse to temeljito pozabijo, nam so potrebni ustvarjalci in perzijski kulturni delavci tudi v širokih delovnih množicah delavca in kmeta. Naša narodna kultura zahteva, da tudi slovenski delovni človek v življenju neprestano čita in piše, da torej živo sodeluje v življenju narodne kulture. Delovni človek mora čitati, ker mu je potreben odhiti, ker duša potrebuje razvedrila, da ne opoša te. Knjiga mora bistri razum, da telo ne padeže v življenjski borbi. Lepe misli so potrebne srcu, da je veselo in vedno v živahnem razpoloženju, ker mirni in zagrenjeni pogledi v svet ubijajo voljo in spoštnost, braniti to krasno slovensko zemljo in lepo nebo nad njo. Delovni človek potrebuje knjigo zato, da iz nje črpa pravilice za svojo dečo, da ohranja domačo besedo čisto in pristno, da iz nje vzame besede za pomeno fantovskega pesem. Knjiga dela človeka dobrega in plemenitega, zavednega, ponesnega, kulturnega... knjiga je milinski kamen, ki vse grobo opili in dobro izlušči.

S takimi mislimi se sprehajam včasih mimo knjižnice Delavske zbornice v Ljubljani. V knjižnico zahaja mnogo ljudi; ta ustanova je velika kulturna pridobitev. Koliko neposredne in stvarne koristi ima od nje delavec, član Delavske zbornice in solastnik knjižnice? Kaj je bilo storjeno, da bo knjižnica v prvi vrsti koristila delavcu, njegovi družini? Kje je propaganda za dobro delavsko knjigo? V letnih poročilih Delavske zbornice ne zasledimo podatkov o tem, kako knjižnica koristi kulturnim potrebam delavcev in nameščenec. Pogrešamo statistike čitateljev. Za dobro vodstvo delavsko-nameščenjske knjižnice.

Bodoče matere morajo paziti, da se izognejo vsaki lenivi prebavi, posebno zaprtju z uporabo naravne »Franz-Josefove« greneke vode. »Franz-Josefov« voda se lahko zavziva in učinkuje že po kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

nesel impresionizem novo vrednotenje barve, je prinesel nadrealizem novo vrednotenje predmetov in njihove medsebojne povezanosti. Umetnik doživlja okolje kakor pesnik. Ne zanima ga samo neki predmet, temveč vse, kar se lahko tiče tega predmeta. Nadrealizem je dal vsem, tudi onim, ki so stali izven tega poetičnega ustvarjanja, mnogo novih pobud in mnogo nove poezije v slikarskem upodabljanju. Prve Kregarjeve slike so bile ustvarjene v duhu nadrealizma. Vendar so njemu, kakor tudi vsem drugim umetnikom stopili pred oči novi problemi upodabljanja. Iz nadrealizma je prišla njegova pot v poetični realizem. V tem poetičnem realizmu so ostale nekatere prvne nadrealizma, vendar polaga večjo pažnjo na barvo in na realne-šo zvezo predmetov.

Slike Zorana Mušiča, Nikolaja Omerze in Marije Preglja so bogate sočnih barv. Izmed vseh polaga Mušič največjo pažnjo na razgiban kolorit. S temperami prikaže vso barvitost našega Primorja. Njega mnogo bolj zanimajo barve kakor pa predmet. Razstavi lo s tovariši v Ljubljani, obenem pa tudi samostojno v Beogradu. Prav tako bogate barvnih tonov so tudi slike Preglja in Omerze, vendar oba podajata predmete mnogo bolj realno kakor Mušič.

Nasprotno temu pa nanaša Zoran Didek barvo v velikih gostih ploščah. Tudi barvni kontrasti niso tako mehki kakor pri gornjih treh. Svojevrsna je Mihele-va tehnika. Slikam skuša vedno dati neko vsebino. Rad ima temne, nekrčiče barve, s katerimi skuša vtisniti slikam otožnost. France Pavlovce in Evgen Savojc uporabljata slovenski pejzaž. Oba sta dobra krajinarja. Ko so si drugi slikarji vzeli za vzor krajine in tihožiti pri portrete, se je Maksim Sedej specializiral za figuralno kompozicijo. Zelo težko je upodabljati ljudi v prostoru, vendar je dobro rešil ta problem. Tudi Sedej se giblje v toku poeti-

ce je taka statistika neobhodno potrebna. Ni dosti, da je bilo iz knjižnice izvedeno »iščenje« in je bilo iz nj izločeno ono, kar trenutno enemu ali drugemu ni šlo v račun. Knjižnico je treba dati delavcu in nameščenju.

Zakaj knjig ne morejo dobiti po deželi raztreseni delavci, zakaj je tudi v mestu ves promet centraliziran? Prav bi bilo, ako vodstvo Delavske zbornice pristopi k široki decentralizaciji svoje knjižnice, da bosta tudi podeželski in periferijski delavci imela bližje do knjige. Uvedite sistem potujočih knjižnic!

Pri revmatizmu

protinu, ishlasiu, obolenjem zaradi prehlada, glavobolu pomagajo znane

Togal tablete

preskušene v državi in inozemstvu. — Dobivajo se v vseh lekarnah.

Odobr. Min. soc. pol. i nar. zdr. S. br. 1347/24. I. 1936.

* Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gđ. Hani Ahazi-zheva iz Ljubljane, Radovan Turk iz Brij pri Rihnerberku in Jože Jančar iz Smihela pri Žužemberku. Čestitamo!

* Zamenjava denarja. Opozarjamo, da je najskrajnejši rok za zamenjavo starega kovanega denarja po 1 din 20. oktobra, starega srebrnega denarja po 20 din 31. oktobra. Po preteku teh rokov se stari denar ne bo mogel zamenjati pri blagajnah Narodne banke niti pri državnih finančnih ustanovah. Hkrati opozarjamo, da je skrajni rok za zamenjavo starega srebrnega denarja po 50 din potoke 16. avgusta in se zdaj ne more več zamenjati.

* Na obletnico osvoboditve Velese dne 29. oktobra bo proslavljena stoletnica on-dotne zborne cerkve. Cerkev so svojčas gradili polnih 27 let. Turška oblast je bila takrat okrutna in je odločno nasprotovala zidanju pravoslavne cerkve. Toda veleški trgovci so imeli lepa premoženja na Dunaju, v Budimpešti, Beogradu in Solunu. Zrtvovali so precejšnje vsote za novo cerkev in dosegli potrebno posojilo na Dunaju. Po dolgotrajnem zidanju je bila znamenita cerkev dovršena in posvečena sv. Fantelejonu. Poleg stoletnice zborne cerkve bo Velez proslavil tudi stoletnico, odkar so bile v ondotni ljudski šoli uvedene nove srbske knjige.

* Odlični streli prvič je znani lovec na medvede Mihailo Jovanović-Brada v Skoplju. Te dni so bile v Skoplju državne strelske tekme ondotnega strelskega okrožja. Borba je bila napeta, ker je v južni Srbiji polno odličnih strelcev. Na zmagovalni tarči je dosegel prvo in skoraj nedosegljivo mesto Mihailo Jovanović s 463 točkami. Tako si je že bolj učvrstil sloves kot najboljši strelce v državi. S svojim edinstvenim rekordom, ki ima le malo tekmecev drugod po svetu, si je priboril nagrado poveljnika 3. armijske oblasti generala Ilje Brašića in je obenem presegel letošnji državni rekord, ki je bil dosežen na strelskih tleh v Kragujevcu.

* Nemški konzulat v Ljubljani poziva vse nemške državljane kakor tudi državljane Protektorata Češke in Moravske, da takoj prijavijo konzulatu svoje na ozemlju sovražnih držav ležeče premoženje. Zadevni prijavni obrazci se dobijo pri konzulatu.

* Radijski speakerji so v Beogradu ustanovili svoj klub. Pozno pončič. Ko je bil končan radijski spored, so se v beograjski kavarni »Srbija« sestali k svoji prvi redni skupščini radijski speakerji, včlanjeni v klub. Od 20 članov kluba, ki je

čnega realizma. Uporablja preproste barve, ki so pa zelo dobro pretehtane.

V vsem svojem razmahu so pa predvsem kiparji. Trije so: Zdenko Kalin, Nikolaj Pirnat in Karel Putrich. Tudi oni bodo pokazali sama kvaliteta dela, ki jih še nismo videli.

Na razstavi bo na razpolago tudi krasen katalog, ki lahko krasi vsako knjižnico. Ta knjiga nam podaja v sliki in besedi pregled mlade slovenske likovne umetnosti, saj vsebuje 24 reprodukcij, slik in kipov.

Upamo, da bodo neodvisni tudi v Ljubljani deležni takega obiska in zanimanja, kakršno je bilo v Zagrebu. Tudi Ljubljanci pokazimo, da v zanimanju za umetnost ne zaostajamo za Zagrebčani! Mp

Zapiski

ZNANSTVENI AVTORJI IN HONORAR

Vprašanje pisateljskih honorarjev je pri nas eno tistih rahločutnih vprašanj, ki o njih javnost molči. Ni dvoma, da so se v zadnjih dvajsetih letih po zaslugi nekaterih založništev in knjižnih družb, zlasti pa zaradi večje razširjenosti in višjih naklad slovenske knjige, razmere dokaj popravile. Kvalitetni pisatelji se ne morejo pritoževati, da bi opravljali »skulke« za svoj narod, čeprav višina naših honorarjev kajpak še vedno podlega gospodarskemu zakonu povpraševanja, t. j. nakladi knjige in bomo zaradi tega še nadalje zaostajali za večjimi narodi.

V manj ugodnem položaju kakor leposlojni pisatelji so pri nas znanstveni avtorji. Izvzeti so pisatelji strokovnih knjig, predvsem sestavljalci šolskih učbenikov; le-ti prejemajo za svoje delo pošteno odmerjeno plačilo. Slabše je z drugimi, zlasti s priložnostnimi sodelavci raznih večjih zbornikov in podobnih publikacij, ki služijo kulturni reprezentanci in drugim takim namenom.

Te dni nam je eden izmed naših znan-

VELIKI LETALSKI FILM V DVEH DELIH!

As Drumond

Kot dodatek: kulturni film Jadranske straže
»MLADINA PRI KRMILU«

Senzacionalni letalski podvigi slavnega avijatika in junaka iz svetovne vojne na filmskem platnu. Neustrašene borbe v zraku in na zemlji, junaštvo in prisebnost letalskih pilotov v najpogostejših situacijah.
JOHN KING — JEAN ROGERS.
Danes ob 16., 19., 21. uri, jutri ob 10.30 (matineja) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri. — Pri predstavi danes ob 16. uri nastopi del moškega zbora »SLOGA« s kratkim koncertnim pevskim programom!
KINO SLOGA, tel. 27-30. Rezervirajte si vstopnice!

bil ustanovljen v pričetku letošnjega leta, jih je prišlo 10. Namen kluba je udeležiti vse radijske speakerje v Jugoslaviji. Za predsednico je bila izvoljena ga. Jelena Bilbija-Lapčevića iz Beograda. Tajnik je dr. Milan Marković, blagajnik Ivan Kovačević na ima v blagajni že celih 100 din skupnega premoženja.

* Smola starega dobrovolca. V četrtek dopoldne je prišel v finančno ministrstvo v Beogradu 80letni Blagoje Trifunović iz siromašnega črnogorskega kraja Dančica. V finančnem ministrstvu je dobil dobrovoljske obveznice v vrednosti 50.000 din. Ves srečen je zapustil finančno ministrstvo. Privoščil si je grozdja. Na trgu pa je po nesreči izgubil obveznice in je mahoma bil spet siromak. Policija vsepovsod išče najditelja.

* Slan'ca pada... V pretežnem delu Slovenije je večerj slana pobelila polja, vrtove, travnike, gozdove. V Ljubljani je bila še prav posebno občutna. Odkar se je vreme zjasnilo, je živo srebro naglo padalo in e bilo večerj jutraj na letališču prvič pod ničlo, pri šoli na Barju se je ustavilo na ničli, v mestu pa je ostalo še nad njo. Zlasti vrtnarji se bojijo hudih posledic slane, ki tokrat še ni napravila preveč škod, utegne pa še moriti do Vseh svetih. Poljski sadeži so večidel pospravljeni, toda jesensko cvetje je prav zdaj najbolj bogotno. Večerj je gođoval v. Lukež, znan kot repni pukež. Že zgodaj je poslal sonce nad Ljubljano, ki je pregnalo slano. Dan je bil krasen, jase, nekoliko hladan. Iz Maribora smo prejeli naslednje poročilo: V noči na petek je zdrknilo živo srebro na -1,2°C, prvič pod ničlo v letošnji jeseni. Slana je pobelila njive in travnike. Po opažanju tezenske vremenske postaje je trajala do pol 9. dopoldne.

PLESNE VAJE DATS vsako soboto ob 20. uri Vabljeni!

Narodni dom, Celje.

* Številne aretacije hajdukovih zaveznikov. Kakor smo poročali, so orožniki po hudi bitki prišli blizu Jagodine hajduka Draža Gligoričevića in nekateri njegove pajdaše. Okovane so zdaj izročili sodišču v Jagodini. Vsega skupaj je bilo zadnjič čas prijetih še 30 hajdukovih zaveznikov, med drugimi je bil na sodišču poklican tudi bivši narodni poslanec dr. Milorad Dimitrijević, zdravnik in upravnik banovinske bolnišnice v Svilanici. Ta novica se je brž razširila po vsem Pomoravju. Dr. Dimitrijević se z avtom prepeljal k državnemu tožniku v Jagodini. Spremljala sta ga sreski načelnik Tufegđić in sodnik Canković. Po zasilanju se je dr. Dimitrijević spet pojavil na jagodinskih ulicah. Hajduk Draža Gligoričević je bil navedel, da ga je dr. Dimitrijević zdravil. Preiskava bo dogmala, ali je to res ali je dr. Dimitrijević res opustil prijavo. Nadalje je vzbudila senzacijo aretacija Čede Milutinovića, uzlednega gospodarja in mlinarja iz Sekulice. Tudi njeza so po zasilanju izpustili. Vsekakor je preiskava v tej hajduški zadevi zelo stroga; je na tudi zadnji čas, da se docela zatre vsakršna možnost roparskega hajduštva.

DANES OB POL 20. URI REDNA PLESNA VAJA

Akademski Jadranske straže — Kazina

* Triletni otrok je zanetil požar. Na Ivanjskem vrhu je požar upepeli veliko viničarsko hišo in gospodarsko poslopje ustanove Admont iz Gornje Radgone. Triletni viničarjev sinček je vzel v kuhinji vžgalice in se v odsotnosti staršev igral v bližini gumna. Zažgal je papir, dokler se ni vnela še slama. K požaru so prihiteli sicer gasilci iz Ivanje in Očeslave, vendar je bilo reševanje težavno, ker je požar zajel že vse poslopje. Škoda je okrog 25.000 din, je pa tem občutnejša, ker je požar uničil viničarju s številno družino ves letošnji pridelek žita, slame in sena.

* Zrtve steklega volka. Na planini Beljašnici se je kmet Dervo Maksović spoprijel na samoti z volkom. V strašni borbi je volk popadel Derva za glavo in sicer s spodnjo čeljustjo pod oči, z zgornjo pa za čelo. Kljub temu je Dervo uspešno ubiti volka. Takoj nato je bil Dervo prepeljan

v bolnišnico v Sarajevu, kjer so ga imeli 8 dni. Nato so ga vrnili domov. Zadnji čas pa je začel Dervo kazati znake stekline. Spet so ga prepeljali v sarajevsko bolnišnico, kjer pa je po strašnem trpljenju umrl.

* Napad na starca pri belem dnevu. V Somboru je bil pretekli četrtek izvršen grd zločin v hiši bogate družine Dorotičevih. Neki neznanec, ki se je pač dovolj napada samega oblekel po vojaško, je strahovito izmrcvaril 74-letnega gospodarja Alojzija Dorotiča v hiši na Bezdanskem potu. Razen starca ni bilo nikogar doma. Vsi ostali domači so imeli opravka zunaj mesta na posestvu. Stari Alojzij je iz kuhinje klical svojo snaho Irmo. Namesto nje pa se je pojavil neznan človek z bajonetom v roki in zapretil starcu, naj ne kliče. Starček pa je še bolj klical na pomoč, naka ga je zlikovec udaril z bajonetom po glavi in mu zadal še 10 udarcev po životu, ki so bili vsi smrtonosni. Nato je zlikovec pobegnil čez dvorišče in se skril v turščici. Starček je imel še toliko moči, da je prišel na ulico in klical na pomoč. Ko pa so prihiteli sosede, je bil že nezvesten. Zločinec je odnesel 4.000 din in samokres. Starček je še vedel povedati, da je bil napadalec po vsej verjetnosti cigan. Starčkov stanje je tako nevarno, da vsak trenutek pričakuje njegove smrti. Zločincu so že na sledu.

* Sklad za zdravljenje jetičnih bolnikov. V dopolnitve že objavljenih poročil o prispevkih v ta sklad obveščamo javnost, da smo v zadnjem času prejeli še naslednje zneske: po din 500: Vražjema zavarovalnica v Ljubljani in Zabret & Komp. v Kranju; po din 300: Jugosl. tvornice za proizvode iz gume v Kranju in Nova založba v Ljubljani; din 200: uprava posestev Stajerske hranilnice v Podlehniku pri Ptuj; po din 100: Verdir Janez, mesar v Trzinu; gozdni urad Karla Auersperga v Kočevju; »Plamen« kovinarska družba v Kropi; Vabić Vinko v Zalcu; Glaser Viktor, lesna trgovina v Rušah; Heinrich Franc v Ljubljani; Zdrženje gostilniških podjetij v Kranju; Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani; Prah Adolf v Kranju in Eger Gustav v Ljubljani. Zaradi pomanjkanja prostora ne moremo imenovati darovalcev, ki so nam nakazali nižje zneske. Imenovanim kakor tudi neimenovanim darovalcem se v imenu naših najprejnejših bolnikov iskreno zahvaljujemo in toplo priporočamo njihovi nadaljnji naklonenosti. Ko izrazimo svoje veselje in zadovoljstvo nad dejstvom, da je marsikateri denarni in zavarovalni zavod ter marsikatero industrijsko, trgovsko in obrtno podjetje v polni meri razumelo naš apel ter blagodušno podprlo to nujno in prepotrebno nabitralno akcijo, moramo na drugi strani poudariti umevno razočaranje, da je še mnogo denarnih in zavarovalnih zavodov ter podjetij, ki se našim prošnjam niso odzvali. Na stotine naših prošelj leži neresenih pri njih in pričakuemo, da bodo tudi ti zamudniki opravičili svoje nepojmljivo in neumestno oklevanje s tem izdatnejšim prispevkom ter tako tudi oni dejansko pripomogli k nujni udejstvitvi našega visokega cilja: pripraviti vsakemu jetičnemu Slovencu bolniško posteljo, številka našega čekovnega računa pri Poštni hranilnici je 15.531. Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

* Mali harmonikarji iz Domžal na Rakeku. Prejeli smo k Rakeku: Jutrišnja nedeljo nas obišče popularni zbor malih harmonikarjev JS iz Domžal. Zbor je po svojih nastopih širom Slovenije zaslovel in je povsod deležen splošne pohvale. V zboru nastopajo otroci od 5. leta starosti dalje in so nekateri že pravi mojstri na tem priljubljenem glasbilo. Občinstvo na Rakeku se bo gotovo v lepem številu udeležilo svojestranske nastopa domačega mladine. Vstopnice se bodo dobile jutri ob 16. uri dalje pri blagajni Sokolskega doma koncert pa bo točno ob 19. uri. Že prej popoldne ob pol 16. uri bo nastopil zbor v Sokolskem domu v Cerknici.

Iz Ljubljane

u— Vsesvetska akcija v prid mestnim revežem bo izvedena tudi letos in so priprave zanj v polnem teku. Kakor smo že poročali, bo pričela danes poslovati pisarna te akcije v Mahrovci hiši na Krekovem trgu 10 v pritličju levo in bo na razpolago

Solohovu za njegov sloveči roman »Tihl Donc«, čigar zadnji del je izšel nedavno. Vanda Vasiljevska je bila nagajana za roman »Požar v močvirju«, Stergejev-Cenška za zgodovinski roman »Težki dnevi sevastopolske obrambe«, Kornejčuk za gledališko igr »Ukrajinske stepe« in Juzofski za dramo »Gorkij«. Izmed skladateljev je bil nagajen šaporn za simfonijo »Kantata na polju Kulikov«, Gilr za opero »Leila in medije, tudi pri nas znani Profjev za opero »Semen Koto« in Mijaskovski za svojo 20. in 21. simfonijo. Nagajenih je bilo tudi več slikarjev in kiparjev, dalje nekateri igralci in filmski režiseri.

A. Čičić, imenik »Osvetnika« fra Grge Martića. Pod tem naslovom je izšla v Beogradu devetdeset strani obsegajoča knjiga, ponatis razprave, ki jo je pisec objavil v časopisu »Franačevki Vjesnik«. »Osvetnik« so eden največjih epov na slovenskem jugu, saj štejejo 25.573 verzov. Zaslужni bojovnik za osvoboditve bosanskega ljudstva fra Grge Martić je spisal z njimi edinstveno epsko delo iz balkanske zgodovine. V tej ogromni pesnitvi se pojavljajo vse vidnejše osebnosti na Balkanu od prvi reform v turškem cesarstvu, vstaje v Srbiji, zagrebškega ilirskega gibanja tja do okupacije Bosne in Hercegovine. V tem okviru je fra Grge Martić prikazal vse peripetije stoletne junaške borbe zatirane ga naroda za svobodo in enakovrednost. A. Čičić je sedaj objavil nekakega vodnika po teh obsežnih pesniških memoarjih, osebno in stvarno kazalo k njim, opremljeno z najpotrebnejšim komentarjem. Kdorkoli bo po svoj čital zlasti zaradi zgodovinsko dokumentarnega pomena Martićev ep, bo imel v Čičićevem »Imeniku Osvetnika fra Grge Martića« dragocen pripomoček. Spis pomeni tehten donosek k zgodovini književnosti in k politični zgodovini južnih Slovanov.

strankam vsak dan od 8. do 12. in od 13. do 18. Vrhovni socialni svet mesta Ljubljane tudi letos upa, da bo Ljubljana pokazala svojo dobrotočnost in se na praznik vseh svetnikov in vernih duš pri počaščenju svojih rajnikov s kupovanjem mestnih vencev in svet spomnila tudi mestnih revežev. Člani in članice Vrhovne socialne sveta ter vseh v njem pri delu za bližnjega združenih organizacij bodo po vseh ljubljanskih hišah prodajali nakaznice, s katerimi bodo dobrotniki dobili v skladiščih vsesvetske akcije zadnje dni pred prazniki umrlih na tudi na stojnicah pred vsemi ljubljanskimi pokopališči mestne vence in sveče. Nakaznice so po 100 din za veliki venec s svilenimi trakovi in mestnih barvah, po 50 din za srednji venec s svilenimi trakovi v mestnih barvah, po 20 din za mali venec z belimi trakovi in zelenim napisom in po 10 din za zavitek s 6 visokimi ali nizkimi nagrobnimi svečami. Za manjše zneske se bodo izdajala posebna potrdila, s katerimi bodo dobrotniki dobili toliko sveč, kolikorrat na 6 din znaša vsota. Vrhovni socialni svet najvjudneje prosi vse darovalce, da na zadnjo stran prejetih nakaznic čitljivo napišejo svoj naslov, s čimer bo dobil seznam vseh dobrotnih Ljubljančanov.

u— Da se ne bi dogajale pomote in zamenjave pri obveščanju s ravnatelstvi ljubljanskih srednjih šol, opozarja kr. banska uprava, da so z odlokom ministrstva prosvete uvedeni zanje sledeči nazivi: I. dr. moška realna gimnazija je desednarija I. dr. realna gimnazija v Vegovi ulici. II. dr. moška realna gimnazija je nova gimnazija na Rakovniku. III. in IV. dr. moški realni gimnaziji sta obe v poslopju desednarije III. dr. realne gimnazije za Bežigradom. I. dr. ženska realna gimnazija je desednarija II. dr. realna gimnazija na Poljanah (Strossmayerjeva ulica). II. dr. ženska realna gimnazija je desednarija dr. ženska realna gimnazija v s. sionu učiteljskega na Resljevi cesti. Naziv dr. klasične gimnazije (v Tomanovi ulici) je ostal nespremenjen. V poslopiju štiriidesetletnice naše

gluhonemice je daroval Podpornemu društvu za gluhonemo mladino trgovec g. Joško Olup ml. 3 zimске suktnice in 1 obleko, trgovec g. Otton Raška pa znesek 100 din. Obeima vnetima dobrotnikoma naših gluhonemih sirot izreka društvo prisrčno hvalo z željo, da bi po njunem zgledu še mnogi poostili ta pomembni praznik!

u— Majhni čudeži narave. Kljub neugodni letini je narava tudi letos poskrbela za majhne raznolikosti, ki vzbujajo vse zanimanje gospodarjev. Prejeli smo zadnji čas več različnih majhnih čudežev narave v ozled. Posebno zanimiva je zelena kolebarica, ki je zrasla na vrtni c. Bizjaka v Bohoričevi ulici 5. Kolebarica tvori krasno oblikovan križec s popolnoma pravilnimi oblikami, da jo je kar škoda — pojesti.

u— Nesreča. Večerj dopoldne so bili reševalci poklicani v kurilnico na gorenskem kolodvoru, kjer se je uslužbeni ključničarski pomočnik Rudolf Dovečar občutno ponesrečil. Pomagal je izkladati z voza železo, ki ga je z vso težo pritisnilo k steni ter mu občutno poškodoval obe nogi.

u— Mešno zdravniško dežurno službo bo opravljal danes ob 20. do donedelika do 8. ure jutraj mesni zdravnik dr. L. ogar Ivan, Ulica 29. oktobra št. 7/I. telefon št. 41-52.

u— Ljubljanska strelska družina obvešča vse članstvo, da so strelske vaje članstva na vojaškem strelišču ob Dolenjski cesti za letošnje leto končane. S tem je letošnja sezona zaključena.

u— Osebnost. Pri mestni občini ljubljanski je napredovala gđ. Adela Učakarjeva, iz znane rodbine iz Grobljah pri Domžalah.

u— Nadaljevanje plesnih vaj SK Grafi-ke v nedeljo ob 15. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

u— V nedeljo s Putnikom na Kurešček. u— Plesne vaje SK Svobode se vrše vsako soboto ob 20. uri v veliki dvorani Delavske zbornice. (—)

Kinematografi

Ribnica. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ob 20. in jutri ob 15.15 ter 20. film »Događiščine Robina Hooda«. Za dodatke kratak zabavni film.

SEVNICA. Filmskih predstav ta tedna ne bo, ker priredi dramski odesk Sokola drevi ob 20. narodno igranje s petjem »Krivoprisnežnik«. Jutri ob 15. uri pa bo okrožna prosvetna akademija.

R A D I O

Sobota, 19. oktobra

Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Pester spored s plošč. — 12.30: Poročila, objave, napovedi. — 13.02: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Nastop otrok (vodi gđ. St. Vencovcova). — 17.30: Iz pravičnice knjige (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.25: Nac ura. — 19.40: Objave. — 20: Zunanepolitični pregled (dr. A. Kuhar). — 20.30: Pisana šara: Godba, petje, šale. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

Beograd 19.40: Vojaške pesmi. — 20.25: Iz južne Srbije. — 21: Operetni večer. — 22.40: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Plesi. — 21: Domači skladatelji. — 21.30: Bosanske sevdalke. — 22.10: Ples. — Praga 19.25: Sevske pesmi. — 19.40: Orkester in solisti. — 20.30: Pester spored. — Ščifja 19.50: Lahka glasba. — 20.30: Zborovski koncert. — 21: Pester glasbeni spored. — 22.05: Bolgarske pesmi. — Berlin 19.15: Orkester in solisti. — 21: Lahka glasba. — 23.10: Nočni koncert.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Obe vrsti sta
enako dobri

Chlorodont-zobna pasta

peneča ali ne peneča se

Uspeh je vedno enak:
lepi, beli zobje

Iz Celja

e— Letalski napad na Celje bo izveden v dneh od 22. do 25. t. m. Navodila veljajo prav ista, kakor so bila objavljena za Ljubljano in ostala mesta. Pretežno nevarnost bodo naznanili topovski streli, plat zvona in trinitrno tuljenje siren. Vsako naj bo čim prej na varnem. Kratke predpisev se kaznuje po banki naredbi.

e— Razveljavljeni konfinski odloki. Upravno sodišče v Celju je v sredo razpravljalo o tožbah zaradi odlokov o prisilnem bivanju, ki so jih vložili France Benedičič z Jesenice, župan Vasil Perko iz Koroške Bele, Nace Kralj iz Koroške Bele, Jože Umek, Godec in Čed iz Trbovelj, Rudolf Čučinovič iz Rakičane in prof. Mirko Košir iz Ljubljane. Upravno sodišče je ugodilo tožbam in razveljavilo konfinske odloke banske uprave v Ljubljani kot nezakonite.

e— Sklada Marice Sernečeve pri Kolu jugos. sester v Celju je poklonila ga. Marica Sernečeva 1.000 din v spomin na svojega soproga dr. Gvidona Serneča.

e— V počastitev spomina pokojnega odvetnika dr. Gvidona Serneča sta darovali rodina Jerinova in ga. Julija Matkovičeva v Celju po 100 din skladu Marice Sernečeve pri Kolu jugoslovenskih sester v Celju.

e— Celjska posojilnica d. d. v Celju je darovala v počastitev spomina umrlega po. predsednika upravnega sveta dr. Gvidona Serneča po 500 din Dijaški kuhinji in Podpornemu društvu za revne učence na drž. realni gimnaziji v Celju.

e— Dijaška kuhinja v Celju je prejela po odvetniku dr. Ernestu Kalanu v Celju 180 din kot preostanek prispevkov celjskih odvetnikov za vrnitev na krsto odvetnika dr. Gvidona Serneča. Dijaški kuhinji v Celju je daroval odvetnik dr. Josip Čobal v Ljubljani 100 din namesto cvetja na grob odvetnika dr. Gvidona Serneča.

e— Celjski šahovski klub je imel v sredo zvečer izreden občni zbor, na katerem so bili izvoljeni v odbor naslednji gg.: predsednik Josip Grašar ter odborniki dr. Mikuletič, Ladinovič, prof. Tavčar, Pleteršnik, Lah, Oton Lečnik in Špur.

e— Šahovski turnir. V 14. kolu spominkega turnirja dr. Antona Schwaba, ki ga prireja šahovski klub Gaberje, so bili v četrtek zvečer zabeleženi naslednji rezultati: Fajš: J. Schneider remis, F. Schneider: Domajnko 1:0, Ahtik: F. Csörgő 0:1, Hajšinger: Verčkovnik 0:1, Golja: E. Csörgő 1:0, Medved: Šlimšek 0:1, Rajšek: Eših 0:1, Pukmajster: Mirnik 0:1, Habensuš: Regner 1:0. Stanje po 14. kolu je naslednje: Josip Schneider 12 in pol, F. Csörgő 12, Fajš 11 (1), Golja 11, Mirnik 10, Verčkovnik 9 in pol, Habensuš 8 in pol (1), E. Csörgő 8, Šlimšek 7, Regner 6 (1), F. Schneider 5 in pol (1), Eših 5 (2), Domajnko 5 (1), Hajšinger 4, Medved 3 (2), Rajšek 2, Ahtik 1, Pukmajster 0 točk.

e— Dobava kruha za odsek za obvezno telesno vzgojo. Mestna občina celjska je razpisala dobavo kruha za odsek za obvezno telesno vzgojo za dobo od 1. novembra do 31. decembra t. l. Dnevna dobava razen ob sobotah, nedeljah in praznikih 30 do 45 hlečkov iz enotne moke, težkih 10 do 11 dkg. Kruh je treba dostavljati v telovadnico II. deske narodne šole v Komenskove ulici ob 17.30. Ponudbe je treba vložiti do vsehga 30. t. m. v vložišču mestnega poglavarstva.

e— Sokolsko društvo Celje-matica opozarja brate in sestre na otvoritev tečaja za ritmične plesne vaje, narodna kola itd., ki bo drevi ob 20. v telovadnici mestne narodne šole. Več o tem je bilo objavljeno pred dnevi.

e— Družba zaplenjenih predmetov. V razpravni dvorani št. 17. okrožnega sodišča v Celju bo dne 7. novembra ob 9. dopoldne javna dražba raznih zaplenjenih predmetov in sicer orožja, orodja, obleke, zlatnine itd. Kupnino je treba takoj položiti v gotovini, izdružbani predmet pa obem odstraniti.

e— Požar v Novi cerkvi, o katerem smo poročali včeraj in ki je uničil velik kosilec posestnika Karla Matka, sta zanetila dva šolarja, ki sta na kozolcu kadila cigarete in potem vrsta ogorek na seno, ki se je kmalu vnelo.

e— V ledvice ga je zabodel. V neki gostilni v Kladju pri Laškem je v torek neki možki v prepiru napadel 23letnega delavca Franca Dežmana iz iste vasi z nožem in ga dvakrat zabodel v ledvice. Težko poškodovanega Dežmana so prepeljali v celjsko bolnišnico.

e— Tujski promet v Rimskih toplicah. Od 1. aprila do 1. oktobra letos je obiskalo Rimske toplice 389 Jugoslovenov, 3 Čehi, 32 Nemcev, 3 Italijani, 2 Madžara, po 1 Anglež, Nizozemec in Švicar in 1 iz ostale Evrope. Vseh nočnih je bilo 4326.

e— Zdravniško dežurno službo za člane OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Drago Hočevar v Kolenčevi ulici.

Iz Maribora

a— Meščani! Jeseni 1937 sem zadnjič apeliral na premožnejše meščane, da bi podprli Pomozno akcijo za siromašne sloje našega mesta. L. 1938 je bila uvedena socialna davščina in odletel je mestna občina opustila vsako prostovoljno zbirko. Če sem letos kljub socialni davščini primoran ponovno apelirati na meščanstvo in prositi za prispevke v gotovini ali naravnih, so temu krive razmere, ki so zavladale tudi pri nas zaradi vojnih dogodkov. Mestna občina bo primorana zvišati proračun mestnega soc. skrbstva za celih 1.167.403 din. Ta povečana sredstva, ki se bodo skušala izposlovati za novi proračun, ki stopi v veljavo 1. aprila 1941 pa nam primanjkujejo že letos. Pred durni je zima, ko bo treba nuditi siromašnim prebivalcem našega mesta ne le hrano, ampak tudi obleko, perilo, obutev, kurivo in streho. Iz nabranih sredstev se bo nudilo dela — sposobnim predvsem delo, ostalim pa dajanje v naravnih S tem da bomo siromašnim prebivalcem našega mesta nudili najpotrebnejše za njihovo ekzistenco, bomo tu ob meji največ pripomogli k utrditvi državne misli. Vsakdo, ki more, naj se v tem trenutku zaveda svoje patriotične dolžnosti. Denarni prispevki: naj se pošiljajo mestni blagajni z označbo »za pomožno akcijo«, naravnaj pa mestnemu soc. političnemu uradu. Rotovski trg 9 (tel. št. 27 — 54).

Dr. Juvan, predsednik mestne občine mariborske.

a— Hlapci Jernej. Nedavno je šel v prostovoljno smrt ubog železniški upokojenec A. D. zaradi obupa, ker ni mogel živeti s svojo pokojnino. Doletela ga je svecjstna usoda hlapca Jerneja. Jih je pa v Mariboru še precej, ki spadajo v nesrečno skupino hlapcev Jernejev. Iz njihovih vrst smo prejeli sledeče vrstice s prošnjo za objavo: »Poleg nešteti kategorij aktivnih ali upokojenih uslužbencev, ki se v draginji poplajajo, se nahaja ena, ki sicer — k sreči! — ni številna, ki pa je tem huje prizadeta in udarjena že brez draginje. Naraščajoče cene so ji zadale še poseben udarec. To so tisti železničarji, ki jim niso bila pri ukojivni priznana tista službena leta, za katera so plačevali prispevke v provizijski (pokojninski) sklad. Takšnih let imajo nekateri v Mariboru preko dvajset. Niso jim bila priznana leta plačevanja, ki predstavljajo pri nekaterih preko dve tretjini, bila so pa vračunana leta, za katera niso plačevali prispevkov, ki pa znašajo komaj za tretjino ali še manj. Prejemajo sedaj pokojnino 450 do 650 din mesečno, dočim znaša to, kar jim manjka, do 1000 din. Ta krivica, ki je nekoga iz te skupine poglala v smrt, je sicer že priznana, ni pa še popravljena. Odločilni čimtelji naj dokončno rešijo to zadevo.

a— Lepe nagrade najboljšim tezenskim strelcem. Pri Felču so se zbrali vrli tezenski strelci k slovesni razdelitvi nagrad strelcem, ki so si priborili pri zadnji ostri strelski tekmi prva mesta. Sestanek številno zbranih strelcev so počastili s svojo navzočnostjo zastopnik mestnega poveljstva major Bimbašič na najboljši strelci prof. P. Čestnik, zastopnik mariborske strelske družine G. Mohor, ki je izrekel tezenskim strelcem prisrčno priznanje, poročnik Haber in zastopnik studenjskih strelcev G. Kler. Po uvodnem pozdravu predsednika tezenske strelske družine G. Fr. Lukarja je bila razglašitev uspehov ter razdelitev lepih nagrad. Najboljši strelci ga. Lukarjeva, gg. Ribič in S. Vivot so bili deležni prisrčnega priznanja.

a— Prijavljenci za dramsko šolo, ki bo pod vodstvom gl. režiserja G. J. Koviča, naj se zgledajo jutri v nedeljo ob 10. uri v gledališču. Ob tem času se bodo sprejemali tudi novi prijavitelji.

a— Popularni narodni pesnik v Mariboru. Da obišče svojega sina, ki služi pri vojakih v Mariboru, je prišel v Maribor znani, popularni narodni pesnik Jovo Djukić iz Bosanske Krajine, ki ni samo ljudski poet, ampak tudi zaslužen prosvetni delavec, saj už nepešno mladino brati in pisati. Znanec so njegove zbirke narodnih pesni. Priporočamo popularnega pesnika-kmeta, ki ima šestero otrok, vsem, pri katerih se bo oglasil te dni s svojo najnovejšo pesniško zbirko.

a— Nezgoda v tekstilni tvornici. 19-letna Olga Majhenova je bila zaposlena v neki meljski tekstilni tvornici pri spuščanju blaga po dvigalu iz tako zvane pripravljalnice v barvarno. Pri tem je stopila s spuščajočega se dvigala, predno je pristalo na tih barvarne. Po nesrečnem naključju pa je stopila z nogo čez rob jaska, tako da ji je spodnji rob pristajajočega dvigala stisnil levo nogo ob steno jaska ter ji jo nalomil. Majhenovo so prepeljali reševalci v mariborsko bolnišnico.

a— Za 50 milijonov dinarjev vredne nove stavbe so bile zgrajene oziroma se še gradijo v letošnji stavbi sezoni v Mariboru. Samo Hutterjev stanovanjski blok bo stal 20 do 24 milijonov dinarjev, nova štirinadstropna stanovanjska in poslovna palača Vzaemne zavarovalnice na Glavnem trgu bo stala okoli 8 milijonov din. K temu še pride izgradnja nove carinarice, velike garaže Mestnih podjetij, zidava nove realne gimnazije, štirinadstropne stanovanjske in poslovne hiše železničarske nabavlj. zadruga v Čavovi ulici, zidava novih trinadstropnih stanovanjskih hiš Pokoj. zavoda in inž. Malekove v Krekovski ulici, zidava dvonadstropnih stanovanjskih hiš žel. podpornega društva v Ulici krajevičarja Marka, Frančiška Bergeve v Kamniški ulici in g. Franca Zidarčeva v Gosposveti ulici. Potem pa še nešteto manjših hiš na periferiji.

a— Francoski krožek. Tečaj francoščine, ki ga vodi prof. Gasparin, je ob petkih od 17.30 do 18.30, francoski konverzacijski večeri, ki jih vodi ga. C. D. Acaro, pa so ob torkih in petkih od 19. do 20. Prijave za tečaje se še sprejemajo. Citalnica krožka je odprta vsako sredo od 17. do 19.

a— Šahovske novice. Pri predsočnem šahovskem tekmovanju za prvenstvo Maribora so bili doseženi sledeči rezultati: prof. Stupar: Bien 1:0, Breš: Nosan 1:0, Dasko: Maroti 1:0, Ketiš: Čertalič 1:0. Partija Regoršek: Babič je bila prekinjena, Stanje: Dasko 7 (1), prof. Stupar 5 (2), Marvin 5 (1), Maroti 4 in pol (2), Regoršek 4 in pol (1), Bien 3 in pol (1) Breš 3 (3), Ketiš 3 (2), Babič 2 in pol (2), Nosan 1 in pol (3), Čertalič 1 in pol. V nedeljo in torek bodo odigrane prekinjene partije, v četrtek 24. t. m. pa bo zaključno tekmovanje.

a— Maistrovi borec se zbore drevi ob 19. na tovarškem sestanku, ki bo pri tov. Zoharju na Tržaški cesti 3.

a— Zasedba v »Nenavadnem človeku«, ki bo nocoj prvič vpriporjen: v glavni vlogi nastopi kot železniški upokojenec in ko stanjar na izrecno avtorjevo željo g. Jože Kovič, ki ga je videl avtor kot župnika o priliki gostovanja mariborske drame v Ljubljani s »Kraljem na Betanovje«. V ostalih večjih vlogah Starčeva kot Anika, Gorinšek kot pokrovitelj društva »Sreca za siromake«, Verdonik kot njegov tajnik, Rasbergerjeva kot manikirka, Nakrst kot policijski komisar, Košič kot prvi, Crnobori kot drugi novinar, Blaž pa kot nosač.

a— Zdravniško dežurno službo za nuno pomoč članom OUZD in njihovim upravljenim svojem imel jutri 20. t. m. v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika dr. Martin Horvat, Tržaška cesta št. 13 t. j. javna bolnišnica.

a— Dijaški kuhinji v Mariboru so nakazali dr. Franc Breznik, san. ref. v Celju namesto venca na grob rajnega dvornega svetnika dr. Josipa Kronvoigla in zdravnika dr. Alfonza Wankmüllerja 200 din, J. Marzidovšek, vojni kurat v pokopju, 100 din, neimenovani v Beogradu 400 din, srešči

odbor DRK 800 din, Jurij Gracijanski, osmošolec I. rg. 20 din. Iskrena hvala!

a— Razočaran. Sezonski delavec Franc Grozek je pomlad, ko je šel na sezonsko delo v Nemčijo, shranil svojo obleko in perilo pri neki Mariji Lorbekovi v Mariboru. Ko se je zdaj vrnil, ni našel nikjer svojih stvari, ker so bile medtem prodane. Grozek je oškodovan za 1250 din.

Gospodarstvo

Naše gospodarstvo v avgustu

Narodna banka je pravkar izdala svoje običajno mesečno statistično poročilo za mesec avgust, iz katerega posamezno naslednje podrobnosti:

Promet na borzah

Na jugoslovenskih borzah je v avgustu celotni promet padel na 215 milijonov, med tem ko je lani znašal 318 milijonov. Predvsem je nazadovale devizni promet (pomankanje klirinških mark), pa tudi promet z državnimi papirji je bil zelo slab in je znašal le 8 milijonov (lani 31 milijonov), promet z delnicami pa le 0,9 milijona din (lani 4,2). Ljubljanska borza je imela v avgustu 28,5 milijona din prometa (lani 45,6).

Hranilne vloge so se dvignile

Hranilne vloge pri bankah in samoupravnih hranilnicah, ki so 1. julija dosegle najnižje stanje 9784 milijonov din, so do 1. avgusta dvignile na 9965 milijonov (lani 11.500). Pri privatnih bankah so znašala 1. avgusta 5517 milijonov (lani 5124), pri samoupravnih hranilnicah 2407 milijonov (2579), pri državnih bankah pa 2041 milijonov (lani 2797).

Omiljenje naredb o prometu z motornimi vozili

Zaradi dopolnitve naredb št. 4 o omejitvi prometa z motornimi vozili sta ministar za trgovino in industrijo ter finančni ministar predpisala dopolnilo, ki se glasi: Na podlagi čl. 1. uredb o omejitvi prodaje tekočega goriva in prometa z motornimi vozili (od 10. novembra 1939), predpisuje naslednje dopolnilo k odloku št. 4 o omejitvi prometa z motornimi vozili:

V čl. 2 naredb št. 4. (ki govori o izjemah) se dodaja na koncu nova točka 5., ki se glasi: Banka uprava oziroma uprava mesta Beograda sme dovoliti tudi druge izjeme, če to zahtevajo gospodarski ali javni interesi. Prošnje za takšne izjeme bo reševal poseben odbor, ki ga bo sestavil pristojni ban, oziroma upravniki mesta Beograda iz uradnikov podrejene uprave.

V točki 2. čl. 5. (ki pravi, da sme vsaka oseba in vsako podjetje registrirati samo en potniški voz) se za besedo »podjetje«: doda: iz izjemo gospodarskih podjetij in lastnikov avtomobilov.

Znatno povečanje naših klirinških terjatev v Italiji

Poročali smo že o znatnih spremembah na klirinškem računu z Italijo, kjer je prišlo v avgustu in septembru do popolne likvidacije našega klirinškega dolga, ki je prej znašal skoro 50 milijonov din. V drugi polovici septembra je postal račun aktiven in smo 8. t. m. zabeležili že saldo naših terjatev v višini 25,5 milijona din. V drugi četrtini oktobra pa so se naše klirinške terjatev v Italiji naglo povzpele za nadaljnjih 21,6 milijona din, tako da so znašale sredi oktobra že 47,1 milijona din. Z naraščanjem naših terjatev v Italijo bo seveda pričela naraščati doba čakanja na vrstni red izplačila.

Saldo naših klirinških terjatev v Nemčiji se je v zadnjem tednu povečal za 0,16 na 1,56 milijona mark. Med ostalimi aktivnimi klirinški zaznamuje klirinški račun z Bolgarijo zmanjšanje naših terjatev za 0,2 na 3,2 milijona din.

Med pasivnimi klirinški izkazuje klirinški račun s češkomoravskim protektoratom, kjer smo v zadnjih tednih prišli v znaten dolg, zopet zmanjšanje salda našega dolga za 4,8 na 60,2 milijona Kč. Naš klirinški dolg v Slovaški se je zmanjšal za 0,4 na 26,0 milijona Kč. Zaradi znatno povečane gube v Turčiji smo postali v klirinško s Turčijo že prejšnji teden dolžniki; v drugi četrtini oktobra pa se je naš klirinški dolg povečal za 5,2 na 7,6 milijona din. Naš klirinški dolg nasproti Madžarski se je v zadnjem tednu povečal in je narasel od 11,9 na 22,8 milijona din. Naš klirinški dolg v Rumuniji pa se je zmanjšal od 6,1 na 5,9 milijona din.

Vinska letina v ormoško-ljutomerskem okolišju

Ivanjkovec, 17. oktobra.

Letos poleti smo imeli skrajno neugodno vreme in tudi v oktobru ni bilo vreme mnogo boljše. Pogosto deževje je povzročilo na grozdju gnilobo. Kakor bi vinogradniki radi počakali s trgatvijo do 31. oktobra, to vendar ni bilo mogoče, ker se je gniloba dnevno širila. Tako se je sredi oktobra pričela splošna trgatva. Po množini pridelka je letina izredna slaba, kakovost pa je srednja. Računati je s povprečnim pridelkom 4 do 5 hl na oral. Tukajšnji mošči imajo od 16 stopenj sladkorja naprej, fine vrste pa tudi 18 stopenj in še več.

Cene so zelo povoljne. Za močtom je veliko povpraševanje in se plačuje po 6 do 10 din za liter. Najbrž pa se bo doseglo še več, kajti sklenjene so bile že prodaje do 12 din za liter.

Starega vina je zelo malo ter se plačuje po 10 do 12 din, pa tudi več. Noben vinogradnik se ne spomni, da bi kdaj šil s tako majhno zalogo starega vina v tako slabo trgatva. Kriza glede cene je rešena, ne pa kriza vinogradnika in vinčarja. Viskoke cene staremu vinu so lahko izkoristili le redkokateri dobro situirani vinogradniki, nova letina pa bo navzlic visokim cenam krila le enoletno režijo.

a— Hlapec je kradel gospodarju denar in ga dal materi. Posestnik Ludvik Lešnik iz Studence je opazil v zadnjem času, da mu zmanjkuje denar. Sum se je zgoščeval vse bolj na 15letnega hlapca Franca H., ki je nazadnje priznal, da je gospodarju od časa do časa jemal denar, ki ga je dajal svoji materi. Sin in mati sta prijavljena sodišču.

Znatni promet na železnih

Tudi v avgustu je bil promet na jugoslovenskih državnih železnih izredno velik. V tem mesecu je bilo na naših železnih natovorenih 135.500 vagonov, nasproti 177.800 v lanskem avgustu in 171.000 v predlanskem avgustu. Rečni promet, ki je lani zaradi velikih dovozov pšenice dosegel izredno višino 73,6 milijona tonskih kilometrov, je bil letos v avgustu nekoliko manjši in je znašal 68,5 tonskih kilometrov. Pomorski promet pa je nadalje zelo slab, saj je bila tonaža v naše luke došlih ladij v avgustu za skoro polovico manjša nego lani in je znašala le 1,11 milijona bruto registrskih ton nasproti 2,16 milijona ton v lanskem avgustu.

Majhno število insolvent

Število insolvent je letos zelo nazadovalo. V avgustu smo imeli v vsej državi le en konkurz (lani 11) in dve poravnalni postopani (lani 14). V prvih osmih mesecih t. l. pa smo imeli v vsej državi le 34 konkurzov (lani 95) in 71 poravnalnih postopanj (lani 133).

Gospodarske vesti

= Razširjenje kontrole cen na predmete iz žice. Na podlagi uredb o kontroli cen od 5. februarja 1940 sta ministar za trgovino in industrijo in ministar za socialno politiko in narodno zdravje sklenila: 1) da se kontrola cen v smislu uredb o kontroli cen izvaja tudi na: a) železne in jeklene predmete, izdelane iz valjane žice ali iz vitle žice v obročih ali v palicah vsake dolžine, okrogle in oglate v kakršnikoli izdelavi; b) bodajo žico, okroglo ali oglat v kakršnikoli izdelavi. 2) da lahko urad za kontrolo cen določi za te predmete tudi maksimalne cene za vso državo.

= Kako je z novim oljem. V Ljubljano so včeraj prispeli iz Zagreba prvi trije vagoni novega olja. Ker gospodinjstvo težko čakajo na to olje, smo se zanimali, kdaj bo prišlo v prodajo. Veletrgovci so pričeli blago že oddajati detalistom, ti pa menda olja še ne bodo mogli prodajati, ker urad za kontrolo cen pri banki upravi še ni določil prodajne cene za novo olje v nadrobni prodaji. Ta cena bo baie določena šele v pričetku prihodnjega tedna.

= Poljsnilo k uredbi o prometu z gumami za motorna vozila. Slovenski avtomobilski klub obvešča, da je ponedeljek 21. t. m. zadnji dan prijave gum za motorna vozila. Prijavitelj je vse pnevmatike, ki niso montirane na kolesih registriranih vozil. V prijavi, za katere ne obstojajo tiskovine in so kolkovine proste, je navesti ime in priimek lastnika, točen naslov, znamko pnevmatike, dimenzijo in ali so gume rabljene ali nove. Prijavo je oddati upravni oblasti prve stopnje (uprava policije, sreska načelstva), naslovljene na morajo biti na kraljevsko banko upravo dravske banovine. Pripominjamo, da se morajo prijavitelj tudi vse pnevmatike onih vozil, ki so iz katerih koli razlogov stavljena izven prometa (pod plombo, proglasa, šena kot nerabna itd.). Prijavitelj je zračnice in plašče. Priporoča se, da se prijave vestno izvršijo ker so za netočnosti predvidene stroge kazni.

= Čudna zadruga. V trgovinski register pri okrožnem sodišču v Pančevu je bila dne vpisana Jugoslovenska tekstilna industrija zadruga z omejenim jamstvom v Pančevu. Kakor je znano vsebuje novi zadrugi zakon stroge predpise glede poslovanja zadrug z nečlani, kar je dovedlo do številnih prenosov obstoječih zadrug v družbe z o. z. zlasti tam, kjer so bila nekatera industrijska in trgovinska podjetja organizirana na zadrugi podlagi (n. pr. tiskarne in druga produkcijska podjetja založniška podjetja itd.). Zakon namreč določa, da mora v svojem poslovanju vsaka zadruga vsaj na eni strani posloovati samo s člani, tako da na primer kupuje blago samo od članov in ga prodaja nečlanom, ali da kupuje blago od nečlanov in ga prodaja le članom. Le obrtniške zadruga lahko nabavljajo surovine od nečlanov in prodajo izdelke tudi nečlanom. Nova tekstilna industrija v Pančevu bo kot zadruga zadruga nabavljala surovine, polizdelke in gotove izdelke ter bo na zadrugi podlagi izdelovala in predelovala tkanine in oblačila ter konfekcijsko blago, procaljala pa bo proizvode svojih zadrugnikov tudi nezadrugnikom. Iz objave »Službenih novina« ni razvidno, kako bo ta zadruga nabavljala surovine in polizdelke od zadrugnikov in kako bo na zadrugi podlagi predelovala te surovine. Najbrž je stvar zamišljena tako, da bodo morali vsi dobavitelji surovin in polizdelkov pristopiti v zadrugo kot člani ali pa se bodo dobave surovin formalno izvršile preko nekaterih članov zadruga. Smisel zadruga predelave surovin pa mora biti po našem mnenju le ta, da se proizvajalci surovin (in ne predelovalci) združijo v zadrugo zaradi predelave dotičnih surovin. Tekstilno podjetje bi bilo torej na zadrugi podlagi možno le, če bi ga ustanovili n. pr. domači proizvajalci bombaža in volne. Okrožno sodišče v Pančevu je novi zadrugi črtalo v pravih, da sme sprejemati tudi hranilne vloge. Upravni odbor nove zadruga tvorijo Maks Salgo, industrijec iz Zemuna, Marija Salgo, zasebnica iz Zemuna in Rudolf Heihaus privatni uradnik iz Pančeva. Proti ustanavljanju takih zadrug moramo imeti tehtne pomisleke v zvezi z davčno prostostjo zadrug. Tako zadruga sicer ne sme deliti dobička, lahko ga pa prikrito prenese v obliki višje nakupne cene za surovine in polizdelke na posamezne zadrugnikov.

družnega podjetja in obzem dobavitelji surovin ali polizdelkov.

= Prevoz paketov v ozemlje bivše Poljske. Mednarodni poštni urad je obvestil našo pošto upravo, da je nemška pošta uprava dovolila prenos paketov čez nemško ozemlje v generalni gouvernement (bivše poljsko ozemlje) in obratno. To dovoljenje velja samo za pakete iz držav, s katerimi Nemčija izmenjuje poštne zavoje. Pogoji in pristojbine so iste, kakor tudi za pakete, ki se pošiljajo v Nemčijo.

= Prepoved uvoza francoskega kolonialnega denarja v Francijo. Mednarodni poštni urad v Bernu je obvestil našo upravo, da je francoska vlada prepovedala uvoz francoskega kolonialnega denarja, kakor tudi tujih in francoskih novčanic v Francijo. Denarne pošiljke, ki bi bile navzile tej prepovedi poslane v Francijo, bodo v Franciji zaplenjene.

= Risarski tečaj za mizarje, ki ga bo priredil Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za TOI v Ljubljani, se prične v nedeljo dne 27. oktobra t. l. in ne v nedeljo 20. t. m. kakor je bilo prvotno javljeno. Tečaj bo vsako nedeljo in praznik dopoldne od 8. do 12. ure v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani pod vodstvom strokovnega učitelja g. Josipa Tratnika. Rok za prijave v tečaj je podaljšan do 24. t. m. na kar opozarjamo one, ki bi se radi še prijavili.

= Dobave. Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do 22. oktobra ponudbe za dobavo mila za pranje, do 29. oktobra pa za dobavo svinca. Pomorska vojna akademija v Dubrovniku sprejema do 25. oktobra ponudbe za dobavo športnih potrebščin. Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 25. oktobra ponudbe za dobavo vagonet. Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 28. oktobra ponudbe za dobavo električnega aparata za destiliranje vode, pocinkane železne žice, betonskega železa, kalibriranih verig, pil, riselnega orodja, mazalnih puš in zobatih koles. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 25. oktobra, stenske kisline, belega arzena, svetilk za 800—1000 sveč, do 30. oktobra pa za dobavo mornarskih medenastih gumbov, žice za mornarske kepe, bombažnih travok in sukanca, lesenih držal, trofaznega elektromotorja, železa, jekla ter jermena.

= Licitacije. Dne 19. oktobra bo pri Zavodu za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo suknja in golove obleke; 21. okt. za dobavo vreč iz jute in konopljice ter 2 centrifug z električnim pogonom, 16. novembra pa za dobavo glasbenih instrumentov. Dne 22. oktobra bo pri generalni direkciji drž. železnice v Beogradu licitacija za izdelavo 19.200 parov zimске službene obleke.

Borze

18. oktobra

Na jugoslovenskih borzah so tudi včeraj grški boni nadalje popuščali. V Zagrebu je bil zabeležen promet po 60.50 v Beogradu pa po 58.50. Tečaji na svobodnem trgu se nadalje ravno po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebem efektom tržišču je bilo za Vojno škodo pri stalni tendenci povpraševanje po 444 (v Beogradu promat po 445). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 176.15 — 179.35, New York 4425 — 4485, Curih 1027.89 — 1037.39. Tečaji na svobodnem trgu: London 218.32 — 221.52, New York 5480 — 5520, Curih 1270.17 — 1280.17.

Curih. Beograd 10, Pariz 9.95 (bankovci 5.10), London 17.15 (bankovci 7.70), New York 431.50 (413.50), Milan 21.80, Madrid 40, Berlin 172.75 (registermarke 51.50).

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 444 den., 4% agrarne 52 den., 4% severne agrarne 5

Noč v prostorih podzemne železnice v Londonu

Odkar napadajo nemški bombniki angleško prestolnico, prenočujejo mnogi Londončani na stopniščih podzemne železnice

Ni mogel preživeti poraza Francije

Tragedija znamenitega francoskega kirurga

Andre Maurois pripoveduje v nadaljevanju svojih člankov o vzrokih za poraz Francije v »Neue Zürcher Zeitung« presunljivo podrobno iz dogodkov tistih dni.

Nekoliko dni pred prihodom Nemcev v Pariz, pripoveduje slovit pisatelj, smo se pogovarjali z nekim našim najboljšim prijateljem, kirurgom Thierryjem de Martelom. Izjavil nam je: »Zame osebno velja trčen sklep: v trenutku, ko bom zvedel, da so Nemci v mestu, se končam. Govoril nam je obširno, da večina ljudi sploh ne ve, kako naj se sama ubije in da se pri tem vede skrajno nerodno. Toda kirurg zna samokres prav tako sigurno držati kakor skalpel in bo vedno živel življenjsko važno mesto. Napol resno napol šalivo je pripomnil: »Če morda tudi vi menite, da ni vredno preživeti našo nesrečo, vam ponujam svojo pomoč...«

Ob desetih zvečer, ko sem bil že z letalom na poti v Anglijo, so poklicali mojo ženo, ki se je tudi pripravljala na odhod, k telefonu. Bil je Thierry de Martel. »Hotel sem dogmati,« je dejal, »da-li ste vi in

vaš mož e v Parizu.« — »Tudi jaz odidem,« je dejal z mračnim glasom, »toda na dosti daljše potovanje...« Tedaj se je moja žena spomnila spet na naš pogovor, opazila je, da hoče izvršiti samomor in ga je poskusila pregovoriti. »Še vedno lahko storite mnogo dobrega,« je dejala. »Vaši bolniki, vaše osebe, vaši asistenti, vsak vas potrebuje.« — »Ne morem več živeti,« je odgovoril Martel. »Moj edini sin je padel v zadnji vojni. Doslej sem si skušal dopovedati, da se je zgodilo za dobrobit Francije. In sedaj pada Francija sama. Vse, za kar sem živel, bo prenehalo. Ne morem dalje.«

Ko ga je skušala še pregovarjati, je prekinil zvezo.

Dne 25. junija je zvedela moja žena na Azorih iz ameriškega lista, da se je Thierry de Martel v trenutku, ko so Nemci vkorakali v Pariz, usmrtil z injekcijo strihni- na. Izgubili smo v njem brezprimernega prijatelja in Francija je izgubila enega najplemenitejših mož, kar jih je kdaj rodila.

Poroka živega mrtveca

„Meščanski mrtvec“ izgubi v Ameriki vse pravice

Po zakonih Zedinjenih držav velja oseba, ki so jo obsodili na dosmrtno ječo, za »meščansko mrtvo« in nima nobenih pravic več, tako da ne more sklopiti niti nobenih veljavnih pogodb. Pred kratkim pa se je zgodilo, da se je hotel poročiti neki možak, ki so ga pred dvajsetimi leti v Brooklynu obsodili na dosmrtno ječo in so ga 1934 pomolostili. Vse oblasti so izjavile, da svojega namena ne more doseči kajti ni zakona, ki bi mogel »živemu mrtvecu« vrniti državljanske pravice. Njegova zaročenka pa se s temi izjavami ni zadovoljila in se je sama obrnila do najvišje oblasti, vrhovnega sodišča v Washingtonu. V svoji vlogi je navedla, da pomiloščencu vendar ne morejo onemogočiti, da bi si zgradil no-

vo, dostojno življenje. Če bi mu preperečili poroko, bi ga lahko znova usmerili na pot zločina. Razlogi ljubeče ženske so se nazadnje izkazali za močnejše nego črke paragrafov. Vrhovno sodišče je odredilo poročnemu uradu v Brooklynu, naj poroki ne dela več ovir.

Spet „smrtni žarki“

Iz San Francisca poročajo, da je neki Mac Worthe Milton objavil v listih izjavo, da mu je uspelo izumiti smrtno žarko. Trdi, da je s takšnim žarkom na daljavo štirih kilometrov ubil bika. Ameriško vojno ministrstvo se za njegov izum baže živo zanima.

Med ruševinami v Londonu

po nekem nemškem bombnem napadu

Če še ne veš, zdaj izveš:

da se prebivalstvo mesta Mentone, ki je moralo pred vkorakanjem italijanske vojske v Mentone zapustiti domove, polagoma vrača v mesto, pri čemur vidijo evidenco o povratniških fašističnih činiteljih;

da bo generalni guverner Kanade Earl Athlone dne 19. in 20. oktobra obiskal predsednika Zedinjenih držav Roosevelta;

da so bile izvršene v največjem koncertu rumunske težke industrije »Malaxa« velike spremembe. Vsa vodilna mesta so zasedli rumunski legionarji;

da nameščajo pri ameriških vojniških ladjah nove turbine, ki bodo omogočile tem brodom mnogo večji akcijski radij;

da je bilo na kongresu nemških zdravnikov za otroške bolezni ugotovljeno, da je materinsko mleko nenadomestljivo hranilo za dojenčke ter morajo matere zavoljo tega doiti otroke najmanj do šestega meseca starosti;

da zaloge zlata v Ameriki stalno naraščajo;

da je bil po odredbi španske vlade na dvorišču jetnišnice v Montjuichu ustreljen bivši predsednik katalonske vlade Companys;

da zadržujejo Angleži v svojih vodah okoli 30 ladij, ki so pripadale Estoniji, Letoniji in Litvi, zaradi česar se ne more razčistiti vprašanje dobrih odnosov med Rusijo in Anglijo;

da je japonska vlada sklenila pogodbo za petrolejsko koncesijo v Mehiki; da sestoji Aalandsko otočje, glede katerega je bil dosežen sporazum med Rusijo in Finsko, iz 6554 majhnih otokov, med katerimi je okrog tristo večjih;

da je najvil prezident Roosevelt za bližnje tri dni svoje volilne govore.

Vežbe sovjetske konjenice

V moskovskem vojnem okrožju so se prošle dni vršile velike vežbe rdeče konjice. Pristostoval jim je vrhovni poveljnik sovjetske vojske za konjico general Tulenjev.

Anthony Eden

britanski vojni minister, se muči te dni v Egiptu in sosednjih krajih, kjer pregleduje angleško vojsko

London v znamenju bombnih napadov

Ljudje hodijo po mestu v čeladah in s plinskimi maskami

Te dni je London doživel že svoj dvestoti zračni alarm. Zatemnitev mesta traja sedaj že 12 ur in postaja od dne do dne daljša. Zračni napadi na metropolo se dogajajo že več nego šest tednov in samo flegmi londonskega prebivalstva, ki se ne da spraviti iz ravnotežja, se je zahvaliti, da gre življenje še kolikor toliko normalno svojo pot. Škoda je precejšnja zlasti v stanovanjskih in poslovnih predelih, ki jih napadajoča letala lažje dosežejo. Oddelki za civilno zračno obrambo imajo mnogo dela s popravilnim cest in z reševanjem ljudi izpod razvalin. Dogaja se, da so našli osebe, ki so cel dan ležale pod razvalinami, žive.

Zivahni londonski promet zahteva čim hitrejšo odstranitev ruševin s ceste. Čeprav uporabljajo celo žerjave, se dogaja, da so glavne prometne žile zaprte po štirnast dni in gre vozovni promet po stranskih ulicah. Pešci morajo na mnogih krajih skozi ozke uličice in preko dvorišč. Mnogi ljudje, ki izvršujejo proste poklice, so svoje pisarne in stanovanja prešli drugam, da bi si prihranili nepotrebne poti. Mnogo Londončanov prihaja na ulice

le z jeklenimi čeladami in s plinskimi maskami. V raznih restoranih dobi le kosilo, večerje na ne.

Cestni promet v zgodnjih večernih urah močno nazaduje. Malhne gostilne se odpirajo že ob 6. zjutraj da postrežejo ljudem, ki so prenočevali v zakloniščih, s čajem in zajtrkom. V predelih, ki so posebno ozročni od nočnih napadov, so izložbena okna zadelana z deskami tako da te prosta le kakšen kvadratni meter obsegajoča površina. Gostilne, ki zavoljo šibkega plina kepa pritiska ne morejo kuhati s plinom kuhalo in pečejo sedaj na odprtih ognjiščih na cesti. Kar se tiče živila, so obroki masla v zadnjem času zmanjšali na polovico, svežih jajc na sploh ni dobili, ker se uvažajo preko morja.

Navadno pismo potuje iz Anglije v Srednjo Evropo ali od tu v Anglijo kakšnih šest tednov, v deželi sami pa deluje pošta normalno. Na deželnih cestah so odstranili orientacijske table in ovire, ki so jih bili postavili po francoskem pohodu v pričakovanju nemškega napada. Na železniških postajah so napisne deske nadomestili z manjšimi napisli.

Otroci zapuščajo Berlin

Da bi omogočila vsaj otrokom mirnejše noči, poslila berlinska vlada otroke iz prestolnice na kmete

Položaj na Malti

Bivališče v železniškem predoru — Zaklonišče za 2000 oseb

Kakor smo izvedeli iz uradnega angleškega poročila, je Malta od vstopa Italije v vojno doživela 150 zračnih napadov. Pri teh je bilo 200 oseb od bomb ubitih, 400 ranjenih, 700 oseb brez strehe prebiva danes v jamah, ki so jih malteški vitezi vsekali v živo skalo. Pogostoma je to skalo trdnjavo, ki obsega 233 kv kilometrov in šteje okrog 250.000 prebivalcev, napadalo po 60 letal, ki so letela običajno v višini 5500 m, da ropotanja njihovih motorjev ni bilo slišati.

Naivež škoda te v ubožnejših predelih La Valette, kjer so hiše precej nove. Povsod na cestah je videti kakor poročila dopisnik United Press ta čas pleskarje, ki nadomeščajo italijanske cestne napise z angleškimi. Maltezi, ki niso izgubili svoje dobre volje, pospravljajo svojo lastnino izpod ruševin. V bližini katedrale svetega Janeza sta padli dve bombi, a se nista razpočili kar so smatrali Maltezi za čudež. Demoralizirani niso niti tisti prebivalci, ki prebivajo sedaj na podzemskih hodnikih in jamah. V kilometrsko dolgem predoru, ki je vsekaj v živo skalo in ga razsvetljuje elektrika, sta dve vrsti posteli. V železniškem predoru, ki ga več ne uporabljajo, prebiva 35 ljudi. Dopisnik je obli-

skal tudi ogromno zaklonišče za 2000 oseb, ki je bilo nekdo skladišče malteškega reda.

Malta, ki je samo pol ure z letalom oddaljena od italijanske obale, se pripravlja na obrambo proti morebitnemu poskusu invazije. Oblasti so spravile vse Italijane, ki so živeli na otoku, okrog 200 oseb, v Egipt. Italijanske žene Maltežanov so internirale. Na vseh cestah in na nešteti poljih je videti žične ovire, kamenita poslopja se spreminjajo v utrube s posadkami proti morebitnim padalcem. Prosto-voljski zbor, ki ga sestavljajo večinoma kmeti in ki mu je določena pred vsem borba proti padalcem, je takoj stopil v akcijo, ko je moral pred kratkim neki italijanski pilot odskočiti s padalom.

Zatemnitev je popolna, toda kinematografi so vsak dan odprti in ceste so vedno polne ljudi, ki so se vrnili iz bega na deželo Pomanikania živili ni onaziti čepav je Malta gled. meso navezana popolnoma na uvoz. Strašnega pogleda od požarov siljočega neba Maltežani ne poznajo. Njih hiše so vse iz trdnega kamna in razvalne bombe nimajo tu nobenega učinka. Poslopja so tako trdna, da bi morali imeti učinek samo neposreden zadetek.

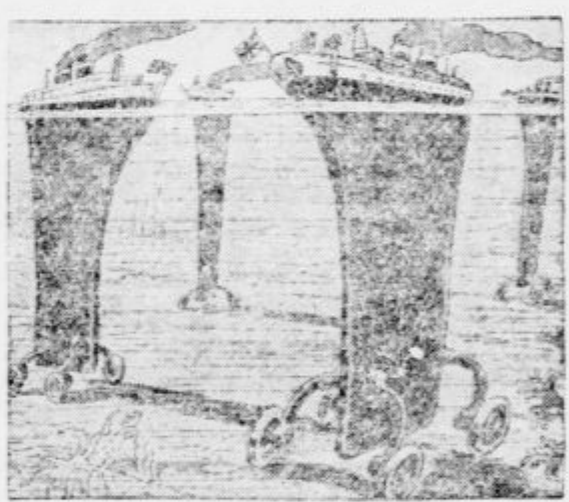
Tri nove linijske ladje ameriške mornarice

Iz New Yorka poročajo, da dovršujejo ameriške ladjedelnice tri nove linijske ladje po 45.000 ton. Prva se bo imenovala »Sowa«, druga »Missouri«. Nedavno je bila splovljena tudi 35.000 tonška »North Carolina«, ki ima 35.000 ton.

A NEKDOTE

Slovit slikar Max Liebermann je kot mojster impresionizma zavračal vse novejši smeri. Nekdo ga je hotel nekdo navdušiti za ekspresionizem in je sivolasemu mojstru pokazal nekoliko risb mladih umetnikov. Liebermann je vrgele samo pogled na risbe, potem se je skušal zavaro-vati: »Odneste to stran — sicer mi bo ta gnoj začel nazadnje še ugajati!«

VSAK DAN ENA

Tip najnovejših ladij

»Nu, zdaj pa naj pride sovražnik in naj nas skuša potopiti!«

(»Marc Aurelio«)

H. Adams

30

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Ne mislim nase, temveč na dr. Beckla,« je dejala. »Zavedala sem se nevarnosti in sem vendar pomagala Karolini pri izvršitvi njenega načrta. Ako nastane iz tega škandal, ne sme imeti on nobenega opravlja s vso stvarjo.«

»Karolina je rekla, da prevzame odgovornost za nas vse. Tega seveda ne more.«

Sestri sta se molče spogledali.

Sestri sta se molče spogledali. Položaj je bil res neprijeten. Konec koncev sta bili zapleteni v zločin in njuna sokrivda je utegnila priti vsak trenutek na beli dan. Milijonar bo gotovo napejal vse sile, da jih izsledijo. Ali je bilo vobče upanje, da mu uidejo? Res so bile svojo žrtev spet izpuštile, ne da bi ji odvzele prebito paro, toda omamljenje in ugrabitev pomenita hudo prekršitev kazenskega zakona. Njuni pojmi o kazenskem zakoniku so bili sicer jako nedoločni, a vsekako je bilo pričakovati zelo resnih posledic.

»Kakšne neumnice smo bile!« je vzklila Nancy. »Zakaj nismo vsega tega že prej premislile? Karolina je bila tako samozavestna —

»Nikar je ne grajaj. Izguba ji je bila skalila razsodnost. Menila je, da ima Peter Grey del njene denarja, in kar je storila, je storila za nas vse. Ne verjamem, da bi mogla nastati zate kakšna

nevarnost; nihče ne bo nikoli zvedel, da si bila poleg. Jaz pa sem ga pomagala spraviti iz njegovega stanovanja, vozila sem avto, ki je bil dr. Beckleja last.«

Glas ji je drhtel, ko je končala in je Nancy ogorčeno vzrojila: »Praviš, da zame ni nevarnosti? Pazila sem na ceste in tudi jaz sem vozila avto! Motiš se, Bunty Macraejeva, če misliš, da nimam nobenega opravka s to rečjo! Vse štiri pridemo v ječo, ne samo tri, to mi lahko verjameš!« Nato je nekoliko mirneje dodala: »Si mar dr. Becklu že vse povedala?«

»Mislim sem na to, a najprej moram govoriti s Karolino. Konec koncev gre za njeno lastno zadevo in obljubila smo ji, da bomo molčale kakor grobovi. Gospod Grey je zdaj v Elltonu Parku, pisala mi je, da naj rajši ne hodiva k nji. To dela zadrego še hujšo.«

Spet sta se potrti spogledala, a naj je bilo kakor koli, vsaj zdravi sta bili — in dovolj lačni, da sta jedli dalje. Nato je Nancy spet udarila v svoj jasni smeh. Čeprav so jo bile Buntyjine novice razburile, vendar ni dvomila, da pojde vse po sreči.

»Povej mi, kako je bilo, ko te je zasnubil,« je dobričaje se vprašala sestra. »Ti je morda pravkar narekoval kakšno pismo? Tako je navadno v romanih. Uboga tajnica piše besedo za besedo: »Vzljubil sem te že na prvi pogled — Najbrže ji postajajo prsti negotovi, vendar izkuša ostati mirna. Komu je pismo namenjeno?« vpraša nazadnje in srcece ji jame burno razbijati. »Tebi,« reče on. »Ali je bilo tako, Bunty?«

»Tako ni bilo,« je rekla velika sestra.

»Te je mar prijel za roko, ko je sedel zraven tebe v avtomobilu in si vzklikal? Se sreča, da se ni sta kam zaletela!« Bunty je zmajala z glavo. »Ne, moram mi povedati, kako je bilo.«

»Stal je za mojim stolom...«

»In se je nagnil k tebi in te poljubil, rekoč: »Rad te imam!«

»Tako nekako je utegnito biti,« je reklo veliko dekle in zardelo, »a več ne izdam. Imaš kaj novic o Gerald Allingtonu?«

Ob Buntyjinem vprašanju se je Nancyjino vedenje takoj izpremenilo. Naj je hotela ali ne, vendar je morala misliti na Geralda in njegovega očeta in na tistih tisoč funtov; to je bilo tudi vzrok, da je tolikokrat pobešala glavo. Samo zaradi Karolinine pustolovščine je bila nastala vsa ta zmešnjava. A Karolina? Čeprav ji je bila dolžna veliko hvaležnosti, se je vendar oglašalo Nancyjino uporno srcece, češ da je skoraj že preveč storila zanjo.

Gerald mi je enkrat pisal,« je rekla, »toda vrnila sem mu pismo, ne da bi ga odprla. Dvakrat je prišel v Arkadske dvorane, toda obakrat sem bila odana in ga nisem mogla sprejeti.«

»Bi ga rada spet videla?« je vprašala Bunty.

»Kako naj si želim svidenja, ko sem sprejela od njegovega očeta denar? Čutim pa, da sva zdaj s Karolino bot. Sovražiti bi jo začela, če zdaj ta nemurna istorija z milijonarjem še tebi vse uniči.«

»Nancy! Kako moreš...«

»Oh, zaradi sebe sem docela mirna, a če zdaj še ti...«

»Ne delaj ji krivice! Vse smo se soglašale z nje-

nim načrtom, saj je bilo za nas vse. Vse smo bile okrađene, in Karolina...«

Tedaj je potrkalo na vrata, kar se je malokdaj zgodilo, ako njunih prijateljic ni bilo v Londonu.

Nancy je odprla. »Gerald, ti?« je osuplo vzklila. Na pragu je stal vitez mlad mož z lepimi lasmi in prijaznimi modrikastimi očmi. Stopil je korak naprej ter jo objel in poljubil.

»Kaj delaš?« je vzklila. »Izpusti me!«

Ob sestrinem vzkliku je Bunty planila k vratom in neodločno obstala.

»Govoriti moram s teboj,« je rekel Allington. »Dobil sem pismo od Karoline Ormesbyjeve.«

»Kaj je to meni mar!« je odgovorila Nancy, ki so ji lica še žarela od nepričakovanega poljuba.

»Pa še kako ti je mar,« je rekel, »takojo boš videla. Kaj nisi prav nič vesela, da sem prišel?«

»Ne,« je dejala Nancy, »prav nič nisem vesela. Takoj moram oditi.« Toda stopila je v stran in ga spustila v dnevno sobo.

»Si tole že kdaj videla?« je vprašal, potegnil iz žepa pisemski ovij ter položil na še ne docela pospravljen mizo sveženj bankovcev. Bilo jih je deset po sto funtov. Dekleti sta ga začudeno gledali.

»To pošilja Karolina,« je vzklila Nancy.

»Seveda,« je rekel Gerald.

»Ali — kaj naj to pomeni?« je vprašala Nancy, ki so ji lica spet tako rožnata kakor prej.

»To pomeni, da sem bil osel,« je rekel Gerald.

»Preberem vama, kaj piše gospodična Ormesbyjeva.«

Razgrnil je polo, ki je imela zgoraj tiskani naslov »Ellton Park«, in jel čitati.

Notranjepolitični razvoj na Norveškem

Poročali smo že o velikih notranjih spremembah na Norveškem, ki jih je izvedel nemški državni komisar Terboven o priliki osvajanja nove vlade, razpusta vseh bivših političnih strank in proglasitve Quislingove stranke »narodne skupnosti« za edino dovoljeno politično organizacijo na Norveškem. Baselski list »National Zeitung« prinaša od svojega poročevalca v Stockholmu še naslednje podrobnosti o novem razvoju na Norveškem:

Takoj po izvedenih spremembah je novi propagandni minister Lunde napovedal popolno reformo norveškega radija in njegovih oddaj, ki so postavljene pod neposredno nadzorstvo tiskovnega urada Quislingove stranke »National Samling«. Pod isto nadzorstvo spada sedaj tudi delovanje norveške službene poročevalske agencije. Predvideno je tudi tesnejše sodelovanje norveškega radija z nemškim, zlasti v pogledu reportaž iz Nemčije, medtem ko bo radijsko sodelovanje z ostalimi nordijskimi državami, zlasti s Švedsko omejeno.

Velike težave se pri preobrazbi države pojavljajo v občinski upravi, v kateri se je doslej demokratični značaj države najbolj odražal. To velja še posebej za funkcije občinskih odbornikov. Ker so bile vse prejšnje stranke razpuščene, Quislingova stranka pa doslej nikjer ni bila močno zastopana, je nastala v občinski upravi nekakšna

praznina, ki je ni mogoče kar čez noč zapolniti. Kakor poročajo švedski listi iz Osla, je morala vlada v nekaterih krajih nastopiti zelo ostro, ker se je pojavila opozicija proti novemu režimu. Presenetljivo je, da je bilo med demonstranti največ dijaške mladine, o kateri so prej krožile informacije, da je najbolj naklonjena Quislingovemu pokretu. Zaradi dijaških demonstracij je minister pravde izdal zelo ostru navodila in svarila dijaškim organizacijam. Oni dijaški, ki bi kazali svoje antipatije proti Quislingovi stranki, bodo izključeni iz šol. Ako pa bi se demonstracije navzlele temo svarilu nadaljevale, bo oblast zaprla visoke šole, po potrebi pa tudi srednje.

Quislingovemu pokretu se je že dni pridružila tudi strokovna delavska zveza, tako da je sedaj pod kontrolo te stranke vse gospodarsko življenje na Norveškem. Gospodarske institucije bodo v kratkem reorganizirane po vzoru nemške delovne fronte. Osemurni delavnik bo vsaj za prehodno dobo ukinjen zaradi povečanja dela v posameznih obratih. Premoženje vseh članov norveške emigrantske vlade v Londonu je bilo zaplenjeno, bivši politični voditelji pa so večinoma pod policijskim nadzorstvom, pogojno so bili izpuščeni le oni, ki so se obvezali, da ne bodo razvijali nobene delavnosti proti Quislingovi stranki in novemu režimu.

Nemška sodba o Lavalu

Göringov organ »National-Zeitung« iz Essena je objavil članek svojega zenevskega poročevalca o vladi maršala Petaina, članek, ki je vzbudil v toliko pozornosti, ker piše bolj simpatično o razmerah v nezasedeni Franciji in Petainovi vladi, kakor pa so doslej pisali nemški listi.

Poročevalec že takoj v začetku svojega dopisa označuje ukrepe nove francoske vlade kot pametne, čemur je precej pripomogel nemški vpliv. Nato člankar opisuje nekatere osebe v novi francoski vladi ter posebej posebno pozornost podpredsedniku Lavalu, o katerem piše med drugim: »Takoj od začetka je maršal Petain dal povsem izredno oblast Lavalu, enemu izmed številnih predsednikov vlad bivšega demokratsko-parlamentarnega režima. Laval, ki je iz pokrajine Auvergne, je v Vichyju tako rekoč doma. Čeprav je imel pomembno vlogo v bivšem režimu, je vendar sorazmerno zelo malo kompromitiran v notranji in zunanji politiki države v preteklosti. S svojo kinetsko prirodnostjo je

bil vedno zelo spreten pogodbenik, brez političnih strasti, ki bi ga vezale na to ali ono stranko. On ni poznal besed, kakor »nikdar« in »vselej«, ki so tako domače fanatičnim partizanom in ideologom, ko so gospodarili v Franciji. Tudi ambicija — krepost, brez katere ni mogoče ničesar velikega ustvariti — je pri njem globoko zakoreninjena, a jo zna spretno prikrivati. Tega solidnega moža iz naroda je maršal z ustavnim ukazom že imenoval za svojega naslednika. Njemu ni posebej poverjeno nobeno ministrstvo, toda informacije, tisk in radio so pod njegovim nadzorstvom; ko pa je maršal Petain pred kratkim omejil število ministrstev, mu je posebej naložil funkcijo vzporeditve ministrstev in dejanskega predsedstva vlade.

H koncu pripominja poročevalec: »Laval je čakal na svojo uru. Ta ura je sedaj prišla. On hoče sporazum in sodelovanje z Nemčijo, pa ne le začasno in iz oportunističnih razlogov, temveč dokončno.«

BELEŽKE

Prve seje hrvatskih

sreskih skupščin

V službenem glasilu Hrvatske seljačke stranke »Seljačkem domus« objavlja direktor Gospodarske sloge prof. Tomašić članek o nalogah pravkar izvoljenih sreskih skupščin in odborov na Hrvatskem. Že priložni teden bodo sklicali sreske načelniki vse sreske skupščine na prvo sejo, da si bodo izvolile sreske odbore, v katerih bo po pet odbornikov in pet namestnikov. Sreski odborništvi morajo biti voljeni tudi izven vrst članov sreskih skupščin in morajo biti stari najmanj 30 let.

Po izvolitvi sreskega odbora se bodo sestajale sreske skupščine samo po odredbi bana ali pa sreskega odbora. V primeru nezadovoljstva s poslovanjem sreskega odbora lahko zahteva tudi večina članov sreske skupščine njeno sklicanje. Seje sreskih odborov in skupščin so tajne in torej neobdelane neobdelane.

Profesor Tomašić priporoča članom sreskih skupščin naj volijo v sreske odbore samo člane HSS. Predvsem naj volijo v sreski odbor predsednika sreske organizacije HSS, sreskega zaupnika Gospodarske sloge in pa poslanca svojega sresa. Ostala dva odbornika morata biti sto odstotno pristaša HSS in ne sme biti nobenih očitkov o njunem političnem zadržanju od leta 1929 dalje.

Neobdelana zemlja

na Hrvatskem

Gospodarska sloga, ki je gospodarska organizacija Hrvatske seljačke stranke, je pričela z živahnimi akcijami, da bi hrvatski kmetje obdelali vsako pod plošne zemlje. Hrvatski narod mora smatrati vsakogar, ki ne bi obdelal svoje plošne zemlje, za narodnega škodljivca, ki namenoma odteguje narodu tako potreben kruh in podpira sovražnike HSS v njihovi kampanji za razširjenje nezadovoljstva. Po podatkih Gospodarske sloge je ostalo letos v banovini Hrvatski okoli 400.000 orolov plošne zemlje neobdelane. Gospodarska sloga namiguje ostre ukrepe proti gospodarjem, ki ne bodo obdelali vse svoje plošne zemlje, in jim grozi celo z odvzemanjem posestev.

Mestni svet z dvema članoma

Kotor se lahko ponaša, da ima morda med vsemi mestnimi občninami v naši državi najmanj mestnih svetnikov. Koterski mestni svet je bil imenovan leta 1938. Takrat je štel 18 odbornikov. Od tega jih je nekaj pomrlo, nekaj se jih je izselilo ali pa demisioniralo. Tako je ostala sedaj vsega skupaj trojica mestnih svetnikov. Sedaj je podal ostavko še eden od njih, tako da tvori ves mestni svet v Kotoru dva člana.

Banska uprava na Cetinju pripravlja že delj časa seznam mož, ki naj bi bili imenovani v novi kotorski mestni svet. Sedaj je položaj dozorrel tako daleč, da bo na črto premagati vse ovire, kakršne so že, in imenovati ali nov mestni svet ali pa postaviti občni komisarij.

Dve izjavi zagrebskega nadškofa

V nedeljo je govoril v Virju zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac hrvatskim dijakom kongregacijom. Svaril jih je posebno pred komunistično nevarnostjo ter jim priporočal borbeno katoličanstvo. Med drugim je dejal: »Za katoliško stvar je padlo že na tisoče hrvatskih glav. In ni izključeno, da bodo postavljeni hrvatski katoličani še pred težke preizkušnje. Po izkušnjah, ki smo jih doživeli v drugih katoliških državah, se lahko zasidra preko moči komunistična hrida in prične s svojim krvoločnim terorjem. Zato mora-

bil vedno zelo spreten pogodbenik, brez političnih strasti, ki bi ga vezale na to ali ono stranko. On ni poznal besed, kakor »nikdar« in »vselej«, ki so tako domače fanatičnim partizanom in ideologom, ko so gospodarili v Franciji. Tudi ambicija — krepost, brez katere ni mogoče ničesar velikega ustvariti — je pri njem globoko zakoreninjena, a jo zna spretno prikrivati. Tega solidnega moža iz naroda je maršal z ustavnim ukazom že imenoval za svojega naslednika. Njemu ni posebej poverjeno nobeno ministrstvo, toda informacije, tisk in radio so pod njegovim nadzorstvom; ko pa je maršal Petain pred kratkim omejil število ministrstev, mu je posebej naložil funkcijo vzporeditve ministrstev in dejanskega predsedstva vlade.

H koncu pripominja poročevalec: »Laval je čakal na svojo uru. Ta ura je sedaj prišla. On hoče sporazum in sodelovanje z Nemčijo, pa ne le začasno in iz oportunističnih razlogov, temveč dokončno.«

mo biti hrvatski katoličani v teh časih še posebno pazljivi.

Nadškof dr. Stepinac se je v svojem govoru dotaknil tudi agitacije, ki se ponekod na Hrvatskem pojavlja proti duhovščini. Rekel je: »Vi sami ste priča, koliko očitkov in obtožb se je v zadnjih letih nagomililo med ljudstvom proti cerkvi. Povsod se sistematično predstavlja katoliška cerkev kot zaščitnica nezadovoljstva. Celu po šolah se to godi. Dejstvo je tudi, da danes odkrit katoličan težko dobi med nami kako službo, posebno težko pa še kako vplivnejše mesto. Med nami imajo še vedno velik vpliv masoni. Dovolj je ožigostati kako osebo z žigom »klerikalizma«, pa so mu zaprta vrata vseh važnejših javnih služb.«

Slika iz Osjeka

V sarajevski »Jugoslavenski pošti« čitamo:

Osječki »Hrvatski list« objavlja sliko s proslave razvija zastave osječkega hrvatskega strelskega društva »Zrinskih in Frankopana«. Pod sliko se nahaja sledeči tekst: »Z leve na desno: hrvatski strelski maršal g. Rieger, II. maršal g. Beer, strelski kralj g. Sachs, podpredsednik Reismann, zastavonoša Angebrandt, kumica prapora gospa Roza Zimmer«. Fotografijo je izgotovil fotograf g. Reismann.

Nepoboljšljivi so

Gospodje pri opoldanskem sinčku »Slovenca« ostajajo zvesti svojim metodam, pa naj se podira svet okoli njih. Mislili smo, da so se sprili prekletu resnih časov vendarle malo zamislili in začeli spoznavati, da bo treba misliti na nove metode. Priznamo, da smo se hudo motili.

Prav tako smo se motili v pričakovanju, da so jih vsaj malo izmordile izkušnje z nedavno tožbo, pri kateri so imeli več kakor dovolj hvalne prilike, pokazati na naše »filokomunistične odnose« in zveze« ter obenem dokazati svojo popolno nedolžnost v tem pogledu, sedaj in v preteklosti.

V sredo pa smo se morali zopet enkrat prepričati, da je ostalo pri prijateljih onkraj Zmajskega mostu vse pri starem. Potrkali so se pred Gospodom na svoja prsa, obrnili oči proti nebu in pobožno vzdihili: »Naš list tudi ne spada med tiste, ki na prvi strani trobentajo dinastičnost in nacionalizem, sicer pa bolj ali manj previdno delajo propagando za ljudi, ki so med drugim vzgijali tudi atentatorje na jugoslovanske kralje, uredniki tistih nacionalnih in dinističnih listov pa pošiljajo sovjetskemu poslaniku vdanostne izjave ter umetniška darila, kar lahko potrdi n. pr. član »Jutrova« redakcije akad. kipar Nikolaj Pirnat.«

Gospodom in Kopitarjevi ulici je menda pač usojeno, da so bili in ostanejo nepoboljšljivi. Spremljajo od časa do časa samo naslove, katerim so v resnici namenjeni njihovi izlivi, pa pač na razmerah tudi njih vsebino, pri čemer jih prav nič ne moti, da proglašajo danes za čednost in vrlino, kar so včeraj obsojali kot smrtni greh, ali pa narobe.

Štiri usmrtnice v Gdansk

Brske »Lidove Noviny« poročajo iz Berlina: Prošlo soboto, 12. t. m. so bili na temelju obsode ljudskega sodišča usmrčeni Karl Hofmann, Erich Schulz in Willy Tosch, vsi trije iz Gdanske ter Hermann Chill iz okolice Gdanske. Obsojeni so bili zaradi pripravljanja veleizjave ter zaradi zločina proti zakonu o eksplozivih. Bili so tudi člani tajnega društva, ki je imelo namen, s terorjem in sabotažo izpodbijati udarno silo nemške vojske ter delovati na zrušenju narodno-socialističnega režima v Nemčiji.

Nemško odlikovanje jugoslovanskega rojaka

Novosadski »Deutsches Volksblatt« javlja, da je nemška vlada odlikovala s kolajno za državljanske zasluge znanega jugoslovanskega opernega peva Tino Patiero ob priliki 25-letnice njegovega delovanja na operi v Dresdenu. Obenem mu je sporočil nemški minister prosvete dr. Rust, da bo prejel doživljensko mesečno rento 300 mark.

Za kaj se bori Italija v Egiptu?

Znano je, da so v Rimu ponovno izjavili, da ne vodijo vojne proti Egiptu, temveč samo proti Angliji in njenim pozicijam v Sredozemlju in Afriki; Italija ne ožirja neodvisnosti in samostojnosti Egipta. Kakšni so potem takimi italijanskimi nacionalni cilji na tem področju? Na to vprašanje odgovarja v reviji »Africa Italiana« bivši predsednik italijanskega senata Federzoni, ki te cilje navaja v treh točkah Italija se bori v Egiptu, da bi dosegla:

1. učinkovito jamstvo za svobodo prevoza skozi Sueski kanal, ki ga smatra za življenjsko pomembno žilo za svoj imperij v Afriki; 2. obnovu italijanskega jezika in kulture v prvenstvu, ki je bilo pred plemenitimi mednarodnega usleda Apenninskega polotoka tradicija na bregovih Nila; 3. konkretno priznanje italijanskih političnih in gospodarskih življenjskih interesov v Sudanu.

Po mnenju senatorja Federzonija niso ti cilji v nikakem nasprotju s temeljnimi potrebami Egipta v pogledu njegovega življenja, napredka in bodočnosti.

Francija in Vatikan

Kakor smo že poročali, je francoski poslanik pri Vatikanu grof d'Ormesson, znani francoski zunanje-politični publicist desničarsko-konservativne vsmerjenosti, podal pred kratkim demisijsko na svoje diplomatsko mesto, ki ga je sedaj zasedel Léon Bérard. V tej zvezi piše »Action Française« o odnosih med Francijo in sv. stolico med drugim:

»Ti odnosi so od revolucionarne dobe dalje doživeli več pretrsov. Koliko je bilo med tem prekinitev in novih navezanj stikov! Kajti to je zelo značilno: protivrse strasti niso nikdar mogle ločiti Francije od rimskega papeža. Vedno je nad njimi zmagala od njih močnejša sila. »Nikdar!« — je dejal Aristide Briand, ki je potem sam uvedel normalne stike. Poslednji naskok je izvedel leta 1925 Herriot. Po tem neuspehu ni bilo več vprašanja okoli stikov z Vatikanom in tretja republika v svojih poslednjih letih ni več prezirala vpliva papeštva.

Toda njena načela, njena globoka laičnost ter njene pravice človeka so bile navzlic naklonjenosti sv. stolice čim bolj slabosti. Ko je odvrgla svoje stare simbole, ki so odbijali Pija XI., bo Francija lažje spet zavzela svoje mesto katoliške velesile. Poslanstvo Léona Bérarda se začneja pod ugodnimi znamenji. Poslan od velikega vojaka, ki je vzpostavil red doma, bo lahko povzdignil svoj glas pri papežu, ki je po našem zlonem izjavil: »Čuvajte svoj dom! Oživite ga in naj v njem drhti plameteča in ponosna duša Francije!«

Teorija o življenjskem prostoru

Znana in vplivna italijanska zunanje-politična revija »Relazioni Internazionali«, ki je poluradnega značaja, podaja v svoji zadnji številki naslednjo označbo »življenjskega prostora«:

»Teorija o življenjskem prostoru izhaja tako na zapadu kakor na vzhodu iz izkazane in bistroumne težnje naroda k imperiju v najširšem, najvišjem in najplemenitejšem pomenu te besede. Za omogočenje prvenstva te odgovornosti, ki predstavlja prirodno težnjo vseh zdravih in močnih narodov, so potrebna tudi materialna sredstva, brez katerih so duhovne sile obsojene na delavnost. V modernem svetu so ta sredstva dobrine, ki so potrebne narodom za obstoj in blagostanje, kakor surovine in trgovina z njimi, pa izdelava orožja iz njih, varnost prometnih zvez in važne obrambne strateške točke. Vsi ti čimtelji so združeni v »prostoru«, ki se označuje kot »življenjski«, ker vsebuje vse bistvene elemente za izvajanje zgočevinske naloge naroda kot najbolj resnične in polne oblike njegovega življenja.«

Znaki za novo italijansko ofenzivo v Egiptu

Rimski poročevalec madžarskega vladnega organa »Pester Lloyd« poroča te dni med drugim:

»Iz posameznih poročil italijanskih listov, pa tudi iz drugih znakov se lahko skoro z gotovostjo sklepa, da se bo z vsoto sriditost v kratkem začela ofenziva proti angleškemu oporišču v Egiptu. Verjetno je celo, da je že v teku, toda italijanski listi navadno poročajo šele o izvršenih dejstvih. Vsekakor ugotavlja eden izmed uglednih vojaških strokovnjakov, da utegne Grazianijeva ofenziva iz Sidi el Baranija v kratkem napredovati v smeri proti Marsa Matruh, ki je najmočnejše, obenem pa tudi poslednje britansko oporišče v severnem Egiptu. Pa tudi iz drugih člankov je posneti močno življenje vojnih operacij na tem sektorju.«

V tem smislu napoveduje skorajšnje italijanske operacije v Egiptu tudi direktor rimskega oficijalnega organa »Giornale d'Italia« Virginio Gayda.

Dež moti pospravljanje pridelkov Nerodno vreme pomaga uničevati še tisto, česar niso ugonobile ujme čez leto

Novo mesto, 17. oktobra
Deževno vreme dela kmetom stalno velike preglavice. Poleti jih je motilo pri spraviljanju prvih pridelkov in sena, zdaj pa jim spet nagaja, ko je čas jesenskih opravkov. Ze s krompirjem so imeli velike težave in marsikomu ga je dež pošteno namočil. Prav tako so bili s koruzo križi in težave, a mnogo je je še na polju, ker pre malo delovnih moči ne more vsu kuji. Fižola kar ni mogoče posušiti, ker je pre malo sonca. Ajda, za katero je dolenski kmet najbolj skrbel, je sicer dobro dozorela, vendar je ne morejo požeti in jo večkrat spravljajo kar mokro v kozolce. Zrela ajda se rada osiplje, zato ni mogoče čakati vremena. Večkrat deževje žanjiče prežene s polja. Mnogo skrbi ima kmet, kako bo dobil potrebno nastilo za žvino. Praproti ne more požeti, listje pa še ne odpada z dreva, a če bo kar naprej deževalo, ga suhega

Ukinjeni vlaki

S ponedeljkom, 28. t. m., bo tudi v Sloveniji spet nehalo voziti več brzih in potniških vlakov

Beograd, 18. okt. p. Zaradi štednje in ojačanja tovornega prometa bo od ponedeljka 28. t. m. dalje ukinjenih nekaj vlakov tudi v območju ljubljanske železniške direkcije.

Ukinjeni bodo brzi vlaki Beograd—Jesenice št. 2, ki odhaja iz Beograda ob 9.02, Ljubljana—Beograd št. 1, ki odhaja iz Ljubljane ob 4.48, Jesenice—Ljubljana št. 3, ki odhaja z Jesenic ob 7.47; potniški vlaki na progi Ljubljana—Postojna vlak št. 638, ki odhaja iz Ljubljane ob 23.25, in obratni vlak št. 633, ki odhaja iz Postojne ob 7.25;

Celje—Velenje vlak št. 9120, ki odhaja iz Celja ob 19.03, in obratni vlak št. 9121, ki odhaja iz Velenja ob 20.33; Slovenj Gradec—Dravograd—Meža vlak št. 9124, ki odhaja iz Slovenj Gradca ob 5.24, in obratni vlak št. 9125, ki odhaja iz Dravograda ob 20.37;

Ljubljana—Novo mesto vlak št. 9217, ki odhaja iz Ljubljane ob 16.58, in obratni vlak št. 9216, ki odhaja iz Novega mesta ob 15.56; Kočevje—Grosuplje vlak št. 9311, ki odhaja iz Kočevja ob 4.10, in obratni vlak št. 9322, ki odhaja iz Grosuplja ob 6.13;

Maribor—Prevalje vlak št. 9018, ki odhaja iz Maribora ob 10.40, in obratni vlak št. 9019, ki odhaja iz Prevalj ob 14.55;

Trebnje—Sevnica vlak št. 9419, ki odhaja iz Trebnja ob 18.55, in obratni vlak št. 9322, ki odhaja iz Sevnice ob 19.21;

Pragersko—Čakovac vlak št. 1123, ki

odhaja z Pragerskega ob 9.11, in št. 1118, ki odhaja z Pragerskega ob 21.49, ter obratna vlaka št. 1129, ki odhaja iz Čakovca ob 12.10, in št. 1127, ki odhaja iz Čakovca ob 19.38; Ormož—Murska Sobota vlak št. 8720, ki odhaja iz Ormoža ob 10.11, in obratni vlak št. 8729, ki odhaja iz Murske Sobotke ob 10.22; Ljutomer—Gornja Radgona vlak št. 8822, ki odhaja iz Ljutomera ob 6.10, št. 8829, ki odhaja ob 11.15, in št. 8814, ki odhaja ob 14.16, ter obratni vlaki 8813, ki odhaja iz Gornje Radgone ob 8.03, št. 8829, ki odhaja ob 10.05, in št. 8825, ki odhaja ob 15.10; Ljubljana—Kamnik vlak št. 8424, ki odhaja iz Ljubljane ob 21.20, t. 8420, ki odhaja ob 16.20, in št. 8844, ki odhaja ob 8.10, ter obratni vlaki št. 8423, ki odhaja iz Kamnika ob 20.05, št. 8419, ki odhaja ob 14.29, in št. 8415, ki odhaja ob 9.47;

Kranj—Trzin vlak št. 8518, ki odhaja iz Kranja ob 22.21, in št. 8512, ki odhaja ob 9.05, ter obratna vlaka št. 8517, ki odhaja iz Trzina ob 20.18, in št. 8513, ki odhaja ob 10.49;

Jesenice—Rateče Planica vlaka št. 8620, ki odhaja z Jesenic ob 8.09, in št. 8632, ki odhaja ob 12.10, ter obratna vlaka št. 8613, ki odhaja iz Rateč ob 9.28, in št. 8625, ki odhaja ob 14.59.

Potniški vlaki na progi Jesenice—Rateče Planica št. 8622 in 8623 ter na progi Ljubljana—Kamnik št. 8423 in 8424 bodo vozili le ob nedeljah.

SOKOLI

Radovljica. Notranje delo v našem Sokolu je spet oživelo in se dan na dan vrste telovadnice ure. Število naraščaja in dece se je pomnožilo, pri čemer je treba poudariti, da prispeva k temu pred vsem mladina iz sosednjih Lesec, ki je ne plaši ne pot in ne letošnje slabo vreme in redno zahaja k telovadbi v Radovljico. Izredno dobro uspeji proslavi za rojstni dan kralja Petra II. in za dan smrti kralja Aleksandra I. sta dokazali, da je v društvu dokaj moči in bo treba samo volje in bratskega sodelovanja, pa nam bo letošnji zimski čas dal v domu to, kar mora vladati v sokolski družini. Le pomislimo, svet je v plamenih, okrog in okrog naše domovine se gode velike reči, odločujoče mogoče za stoletja, ki povzročajo ljudem trpljenja, da ga še ni videl svet. Mi pa smo doslej ostali obvarovani teh grozot in upamo da bomo tudi še v bodoče. Biti pa moramo pripravljeni na vse. Ali ni v takem stanju najbolj potrebno, da je sokolska družina tesno povezana v svojem domu? Kje se laže najbolj bratsko in svobodno pogovorimo, kakor tam! Dom je zrasel iz našega dela brez tujih prispevkov in podpora in dostikrat je bil podan dokaz, da je bil potreben, saj je bil šestkrat nabito poln in celo prepolnjen. Zato je tembolj naš v nizu rednih gledaliških predstav bo prihodnje nedeljo prva Inaskova »Laterna«, ki je že pred sedemnajstimi leti na tem odru imela velik uspeh in dvigala srca nas vseh. Počastimo ob otvoritvi sezone našo igalsko družino z dostojnim obiskom in ji dajmo veselja in pobude za nadaljnje delo v bližajoči se zimi.

Dramski odsek Sokola v Sevnici prireditvi v Sokolskem domu narodno igro s petjem »Krivopriselnik«. Po izbiri sodelujočih vzbuja igra veliko zanimanja, posebno, ker bo otvoritev sezone do daljšem odmoru. Igra je vsestransko skrbno pripravljena in bo gotovo žela velik uspeh.

Prve strelske in kolesarske tekme naše Sokolskega so razpisane, kakor poroča »Sokolski glasnik« za 19. in 21. oktobra in bodo v Beogradu. Udeležili se jih bodo člani v vrstah in kot posamezniki, prav tako tudi moški naraščaj. Organizacija tekem je poverjena posebnemu referentu v načelstvu saveza SKJ, ki bo poskrbel za prenočišča, prehrano, strelšče, puške, municijo itd. ob sodelovanju župe Beograd. Želja saveza je, da bi se tekem udeležile že župe z vsaj tremi tekmovalci iz članskih in ravno toliko iz naraščajskih vrst. Ali ne bi bilo lepo, ako bi se vse župe pomerile med seboj za prvenstvo v teh važnih panogah naše telesne vzgoje?

Proslava 20-letnice župe Petrovgrad bo po soglasnem sklepu župne uprave dne 17. novembra t. l. ob 22letnici, ko je srbska vojska pod vodstvom polkovnika Dragotina Ristića vkorakala v osvobodjeni Petrovgrad, tedanji Vukalovi Bečkerek. Na ta dan bo župa razvila svojo zastavo, ki ji jo je podaril br. Dragotin Ristić, danes diviz. general v pokoju.

Nova sokolska strokovna knjiga. Brat dr. inž. Kosta Petrović, predsednik gradbenega odbeka pri savezu SKJ ter avtor knjige »Sokolske gradjevine« je napisal novo knjigo z naslovom: »Narodni domovi i školska vežbališta«. Knjiga vsebuje na 300 straneh vsa navodila za projektiranje sokolskih domov in ima v posebni prilogi tudi 167 slik, zbranih na 47 tablicah. Cena ji je do 1. decembra s poštnino vred 75 dinarjev, kasneje bo dražja (115 dinarjev).

Knjigo je založil savez SKJ in se tudi tamkaj naroča. Opozarjamo na njo ona društva, ki nameravajo zidati svoj dom; dobrodošla pa bo tudi za vse ostale edince, posebno pa one, ki se pečajo z mislijo, da si urede pravilno zgrajeno telovadnico.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 19.: Revizor. Izven.
Nedelja, 20.: Skrivalinice. Izven.
Ponedeljek, 21.: zaprto.

Gogoljev »Revizor« je podoba provincialnih uradniških razmer za časa carske Rusije, podana na satirični in nekoliko grotesken način. Slika človeške slabosti, podkupljivost značajev, skrivanje napak, laž in hinavščina so ožigosani na način, ki iznabavlja smeh in hkrati naslavljanje z neobojnostjo slabcev. Naslovno vlogo lažnega revizorja bo kreiral Daneš-Gradiš, vlogo poglavarja Antona Antonovića pa Cesar. V ostalih sodelujejo Nabokova, Levarjeva, Drenovec, Peček, Gabrijeličeva, Skrbinek, Lipah, Sever, Kralj, Presetnik, Novak, Kaukler, Bratina. Režija je dr. Krefta. Sobotna predstava je izven abonmaja.

Olge Schneipflugove veseliga »Skrivalinice« je prikupno delo z značilno potezo optimizma, ki odlikuje vse njene igre. Zgodba o modernem, razumnem dekletu, ki se zna prilagoditi moškemu idealu, kakor se izpreminja, je slika iz sodobnega meščanskega življenja. Glavni vlogi bosta igrala Angelica Sancićova in Kralj, nadalje Avgusta Danilova k. g. Nabokova in Lipah. Režiser prof. šest. V nedeljo zvečer bo predstava izven abonmaja.

OPERA

Sobota, 19. ob 15.: Baragova proslava. Izven. Cene od 10 din navzdol. Ob 20.: Figarova svatba. Red premierski.
Nedelja, 20. ob pol 11.: Baragova proslava. Izven. Cene od 10 din navzdol. Ob 15.: Baragova proslava. Izven. Cene od 16 din navzdol. Ob 20.: Baragova proslava. Izven. Cene od 30 din navzdol.
Ponedeljek, 21.: zaprto.

Dejanje »Figarove svatbe«, ki je prirejeno po istoimenskem Beaumarchaisovem delu sega v dobo pred francosko revolucijo in skriva pod plaščem veseligre človečanske nazore in stremeljenja, ki jih je do veljave pripeljala prav za prav šele revolucija sama. Muzikalno obdelavo te duhovite komedije je lahko kongenialno izobiljeval le kompozitist take kvalitete kakor je bil Mozart. Peli bodo Janko, Heybalova, Ribičeva, Betetto, Kušjeva, Kogejeva, Marček, Sladojevič, Zupan, Dolničar in Poljanarjeva. Dirigent dr. švara. Režiser Ciril Debevec.

SPORT

Pred otvoritvijo novega stadiona

Hermes slavi velik praznik

V okviru otvoritvenih svečanosti bodo danes in jutri številne sportne prireditve v raznih panogah

Slednjič je le prišel za pridne Hermeže veliki dan! Njihov sportni stadion je dograjen, danes in jutri se bodo v tej novi sportni areni začela prva sportna tekmovanja, med katerimi bo ta najlepši sportni prostor Ljubljane tudi svečano izročil njeni sportni mladini. Spored v obeh slavnostnih dnevih je razdeljen tako-le:

DANES

Ob 14.30: lahkoatletsko tekmovanje (vstopnina din 3.—)

JUTRI

Ob 9.5: slavnostna otvoritev, ob 9.40: blagoslovitev in razvitje prapo-motosekcije, ob 10.15: otvoritveni govor, ob 10.30: nogometna tekma med Želez-

ničarjem iz Beograda in Hermesom, ob 13.30: kolesarske dirke, ob 14.45: teka v balkanski in švedski stafeti, ob 15: motociklistične dirke. Vstopnina dopoldne din 5.—, za tribuno din 10.—, popoldne din 10.—, za tribuno din 25.—. Dijaki in vojniki din 5.—, člani z legitimacijo popust.

V NEDELJO ZVEČER

Ob 20.30: boksarske tekme v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti, ob 20.30: družabni večer v dvorani Žel. glasb. društva »Sloga« (vhod iz Pražakove ulice). Pri prireditvah na stadionu in družabnem večeru bo sodelovala godba »Sloga«. Vse prireditve bodo ob vsakem vremenu.

Bogat bo tudi nogometni spored

Štiri ligaške tekme in še nekaj drugih važnih za točke

V obilici jutrišnjih sportnih dogodkov bodo najvidnejše mesto zavzemale številne prvenstvene tekme v nogometu, ki jih bo vsega sicer nekoliko manj kakor v prejšnjih tednih, toda pri vsem tem še zmerom dovolj za prijatelje vseh številnih tabarov.

Najvažnejša prvenstvena srečanja bodo seveda ona v slovenski ligi, kjer bo jutri na sporedu VIII. kolo, in sicer:

Bratstvo v Ljubljani

To bo tekma dveh starih nasprotnikov, ki se že dolgo borita za boljše mesto med slovenskimi nogometnimi enajstoricami. Marsovec bo v tej borbi vodila volja do revanše in zmage, toda tudi Jeseničani bodo stihali vse, da si čimprej pomagajo za nevarnega predzadnjega mesta v tabeli. Ta tekma bo velikega pomena za oba kluba, ker se je tekmovalstvo zdaj obrnilo v drugo polovico, kjer je vsaka izguba točk že lahko usodna.

V predtekmi ob 13.30 bosta nastopili dve junijski moštvi, sestavljeni iz naših najboljših, ki se morajo zdaj pripraviti za svoj skorajšnji reprezentančni nastop proti Hrvaški. Glavna tekma se bo začela ob 15. Obe igri bosta na igrišču Ljubljane in ob vsakem vremenu.

Železničar v Kranju

Jutri bo imel Kranj spet zanimivo in napeto prvenstveno tekmo. Tamkaj bo nastopil mariborski Železničar, ki je v prvem srečanju s Kranjem tesno izgubil sredi Maribora. Nedeljski gostje imajo hogo-mogeno in tehnično moč, ki lahko zaradi vsakega še tako razvajenega gledalca. Pa tudi Kranj je v zadnji igri z Ljubljano pokazal, da zna zaigrati v velikem stilu. Borba bo torej zelo huda, saj bosta oba

nasprotnika skušala zmagati in si okrepiti položaj v tabeli.

Ker je ta dan v Kranju gasilska tombola, se bo tekma pričela že ob 13. in se tako končala še pred pričetkom tombole. Vsi ljubitelji nogometa, ki bodo jutri prišli v Kranj na tombolo, bodo torej lahko gledali tudi zanimivo ligaško prireditev.

Ostale štiri točke za slovensko ligo bo do jutri oddane še na ostalih dveh tekmah, in sicer v Trbovljah med Amaterjem in Olimpom ter v Mariboru med Mariborom in Ljubljano.

★

V Ljubljanskem I. razredu je treba opozoriti na naslednji dve tekmi, ki bosta tudi v teku jutrišnje nedelje na ljubljanskih igriščih.

JADRAN—SVOBODA

Najzanimivejše srečanje v domačem I. razredu bo na igrišču v Kolezijah. Stara dva znanca, ki se za premoč v tabeli borita zadnjih nekaj let, bosta polagala obračun. Žilavci Svobodaši so bili Trnovčanom, pa čeprav so bili v najboljši formi, vedno trdi in nevarni nasprotnik. Trnovčane pa spremlja pri tekmah z njimi nezasišena smola. Gotovo je da bo na tej tekmi zelo vroče in zanimivo. V predtekmi nastopita v borbi za zadnje mesto Vič in Adria. Pričetek tekme ob 8.30 in 10.

KOROTAN—DISK

Jutri ob 15. se bosta na igrišču Korotana borila za dragocene točke Disk iz Domžal in Korotan. Korotan je preteklo nedeljo proti Mostam pokazal, da zna zaigrati kakor je treba. Disk je močan klub, ki je v Domžalah remiziral celo s Hermesom in Jadranom. Igra na Korotanu bo po vseh okolnostih sodeč gotovo nad vse zanimiva

in polna sportnega užitka za še tako razvajenega gledalca.

★

Ostali spored obelega še naslednje tekme za točke:

Slavija—Litija na igrišču Mladike v Ljubljani (ob 10.30), Slovan—Kamnik v Naklem, Menges—Savica v Mengšu, Virtus—Kovinar v Duplji, Brežice—Atletik v Brežicah in Lendavi—Ptuj v Dolnji Lendavi.

Revija table-teniških igralcev

na velikem turnirju za prvenstvo dravske banovine

Številne prijave slovenskih in hrvaških klubov jamčijo, da bo letošnji turnir za prvenstvo dravske banovine v namiznem tenisu na izredni višini. Razen Haška, ki pride v Ljubljano ojačen s fenomenalnim Subotičanom Harangozom ter »večnim drugim« Crničem, se je po več letih prijavil tudi Makabi z reprezentantom Herškovićem ter bivšim drž. prvacom Weilerjem na čelu. Brez dvoma se obetajo krasne borbe, in sicer posebno v moškem singlu, kjer se bo skušal uveljaviti dosežani domači prvak Krečič ter Marinko kot večkratni reprezentant in drž. prvak proti favoritom: Dolinarju, Harangozu itd. V damskem singlu bomo imeli priliko videti drž. prvakinjo Pečnikovo v borbi s Celjanko go. Kononenkovo. Prav tako tudi v mešanem dvojlu, kjer bosta nastopila zadnja dravska prvaka Kononenkova—Djinovski proti Dolinarju in Pečnikovi. Nič manj hude borbe pa bodo tudi za prvenstvo juniorjev ter mostev.

Zato pozivamo občinstvo, da si ogleda to zanimivo prireditev, ki se bo začela že drevi ter nadaljevala v nedeljo ves dan na poljanski gimnaziji. Državni prvaki in reprezentanti kakor tudi naši mlajši igralci jamčijo, da ne bo nihče odšel razočaran. Vstopnine ni!

Teniške igre in afere

Mađžarski in hrvaški teniški igralci, ki so v ponedeljek zaključili meddržavni teniški dvoboja za pokal italijanske teniške zveze, so potem iz Zagreba skupno odpotovali v Varaždin, kjer so se še enkrat neslužbeno pomerili kot reprezentanca Mađžarske in Hrvaške. Prvi dan je igral Asboth s Pallado in zmagal v dveh setih 7:5, 7:5. Puncer pa z Gaboryjem, in prav tako zmagal s 6:3, 6:4. Drugi dan je Puncer »nesel« Asbotha s 7:5, 6:2. Pallada pa Gaboryja s 3:6, 6:2, 6:2. Tudi v dvojlu sta oba naša mušketirja spravila zmago v treh setih 5:7, 7:5, 6:1. Tako so torej Hrvaši še enkrat premagali Mađžare s 4:1. Po kratkem postanku v Čakovcu bo vsa ta elitna teniška družba odpotovala še v Osijek in tamkaj ponovila podobno nastop.

Skoraj istočasno s slavospevi, ki jih objavljajo hrvaški listi zaradi re lepe zmage hrvaških teniških igralcev nad mađžarsko elito v tem dvoboju za pokal »Trofeje E. 42«, čitamo v beograjskih listih hude napade na jugoslovenske teniške zveze, ki se je baš v zvezi s temi tekmami zelo zamerila vsem teniškim krogom izven Hrvaške. Srbi pravijo, da se bo iz vsega tega postopanja JTS kmalu razvila podobna nečedna sportna afera, kakor so nam dozdaj znane že iz plavalnega in atletskega sporta. Teniška zveza v Zagrebu je

namreč te meddržavne tekme svojačasno sklenila v imenu Jugoslavije, kar na enkrat pa je sama od sebe poslala nanje hrvaške reprezentanco, ki je tudi nastopila v imenu Hrvaške. Srbski teniški krogi obetajo, da bodo zaradi tega in še marsičesa, kar se mora v zadnjem času slabega občiti JTS, sklicali izredni občni zbor in »vso to družbo iz Zagreba enkrat za vselej likvidirali«.

SPORTNO ČTIVO

Najnovejša 32. številka Ilustriranega sportnega lista »Sportske revije« iz Beograda objavlja spet kopico zanimivih reportaž in slik z nogometnim tekem v srbski in hrvaški ligi kakor tudi s tekmami med Beogradom in Zagrebom. Dalje so uvrščeni v njej originalni posnetki in poročila z balkaniade v Carigradu in s kolesarske strke po severni Srbiji. Tudi slovenska stran ima nekaj prav zanimivih prispevkov. Revija izhaja polmesечно in stane polpetito din 32.—, posamezne številke pa so po din 3.

★

»Slovenski atletski vodijo bitko s službenimi objavami v ljubljanskih dnevnikih« in »Predlog za nov način računanja točk v plavanju je po mnenju Ljubljancev naperjen proti Iliriji, to sta naslova dveh člankov v zadnji (48.) številki »Ilustrovanega sportnega lista«, ki bosta posebno zanimiva slovenske čitatelje tega hrvaškega sportnega poltednika. Posebno pozornost razloži tudi sestavek, v katerem se obravnava vprašanje prenosa vrhovne kolesarske zveze v Ljubljano. V ostalem je tudi v tej številki še mnogo drugega čtiva, ki bo zanimalo vsakogar, ki spremlja naše razgibano in razburkano sportno življenje v sedanjih časih. Posamezne številke so din 1.

Iz Slovenske nogometne zveze. Po nalogu upravnega odbora z dne 15. t. m. pozivam naslednje igralce, da se javijo v nedeljo 20. t. m. ob 13. v garderobi SK Ljubljane: Lindtner, Rupar, Sedej, Perharič, Kroupa, Acko, Vovk, Pelicon, Grošelj, Repanšek, Mikuz, Haclar — vsi SK Ljubljane; Gvardjančič Dušan, Sočan Dušan, Razborki Franc, Gomezelj — vsi Hermes; Trškan, Keržič, Šebenik, Plečko — vsi Mladika; Remic, Čopić — oba SK Korotan; Rakušček, Piskar, Zavri, Avsec, Kramar — vsi Mars; Nagode Slavko, Plečko Zvone — oba Moste. — Spodnjo opremo prinese vsak igralec s seboj. Eno garnituro dresov da na razpolago SK Ljubljane, eno Hermes. — Stane Deržaj, zvezni kapetan.

2SK Hermes naproša vse podporno, aktivno članstvo kakor tudi vse bivše klubove funkcionarje, da se zberejo jutri ob 9. pred garderobo na igrišču. Obvešča se članstvo, da ne bo mogel nihče na prireditvi, ki ne bo karte, ki jih izdaja uprava stadiona. Predsedstvo.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Jutri naj bodo na našem stadionu najkasneje ob 8.30 pred klubsko garderobo igralci I. moštva, juniorji in subjuniorji. Postave mostev in vsa ostala navodila na običajnem mestu.

SK Celje (nogometna sekcija). Jutri od 14. dalje trening za vse igralce na Glaziji.

SK Grafika. Jutri ob 9. morajo biti vsi igralci I. moštva in juniorji na igrišču za Kolinsko tovarno. Mirko sigurno! Načelnik.

Iz življenja na deželi

DOLENJI LOGATEC. Zvočni kino Sokol bo predvajal ob 20.15 in jutri ob 16. in 20.15 film »Tiger Arizona«. Prihodnji film bo v sredo in četrtek: »Edvard VII. in njegova doba«. Ne zamudite! (—)

2 Jesenic

— Zvočni kino Radio bo predvajal danes in jutri ob 20. (jutri tudi ob 15. uri) vefilm iz galske fronte v svetovni vojni »Hotel Imperial«. V glavnih vlogah Isa Miranda in Ernst Verhees. Med dodatki kratka šala in vojni tednik. Sledi vefilm »Union Pacific«. (—)

— Sokolsko društvo Jesenice vprizori v nedeljo 20. okt. ob 20. zabavno kmečko igro »Vdova Rošlinka«. Pri vseh predstavah bo igral salonski orkester. Pridite! (—)

Iz Zagorja

— Delo naših planincev je pod novim vodstvom prav uspešno. Izvršene so bile potrebne nove markacije in je poskrbljeno, da bo vsem obiskovalcem Tomazinove kočice na Sv. Gori bivanje kar najbolj prijetno. Odbornik učitelja Adalbert Potočnik je napravil nov okras Tomazinove kočice, v načrtu so še druge naprave znotraj. V nedeljo se bodo zbrali prijatelji narave pri Tomazinovi koči. Vsi obiskovalci bodo deležni odlične postrežbe s prvimi letošnjimi kolinami. Povabljeni so vsi prijatelji naše Sv. Gore, da se v čim večjem številu udeležijo prijetnega družabnega slavlja.

Iz Novega mesta

— Kino »Dome« v Sokolskem domu bo predvajal danes ob 20.15 in jutri ob 16. in 20.15 naslednji spored: 1. Univerzum tednik, 2. Risan film v tehnokoloru, 3. Film iz akademskega kolegija »Ljubimce Oxforda«. V glavnih vlogi Robert Taylor. Prihodnji film: »V carstvu ljubezni«. — Bolničarski tečaj. Sreski odbor društva Rdečega križa v Novej mestu bo organiziral bolničarski tečaj, ki se bo pričel 5. novembra t. l. Prijavitelj se je treba pri tajniku društva g. Zakonjšku v pisarni sreskega načelnstva soba št. 4 ali 6 ob ponedeljkih in petkih. V prvi vrsti naj se prijavijo ženske. Starost najstari 18 let. (—)

Iz Ptujja

— Zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. uri in jutri ob pol 16. in pol 19. in pol 21. uri vefilm v barvah »Majhna princesa« Shirley Temple v glavni vlogi. Za dodatek filmski žurnal.

— Cene abonmaja v mestnem gledališču za vsoto sezono so: Abonma A (premierski): 1. 252 din, 2. 315 din, 3. 378 din, 4. 441 din, 5. 504 din, 6. 567 din, 7. 630 din, 8. 693 din, 9. 756 din, 10. 819 din, 11. 882 din, 12. 945 din, 13. 1008 din, 14. 1071 din, 15. 1134 din, 16. 1197 din, 17. 1260 din, 18. 1323 din, 19. 1386 din, 20. 1449 din, 21. 1512 din, 22. 1575 din, 23. 1638 din, 24. 1701 din, 25. 1764 din, 26. 1827 din, 27. 1890 din, 28. 1953 din, 29. 2016 din, 30. 2079 din, 31. 2142 din, 32. 2205 din, 33. 2268 din, 34. 2331 din, 35. 2394 din, 36. 2457 din, 37. 2520 din, 38. 2583 din, 39. 2646 din, 40. 2709 din, 41. 2772 din, 42. 2835 din, 43. 2898 din, 44. 2961 din, 45. 3024 din, 46. 3087 din, 47. 3150 din, 48. 3213 din, 49. 3276 din, 50. 3339 din, 51. 3402 din, 52. 3465 din, 53. 3528 din, 54. 3591 din, 55. 3654 din, 56. 3717 din, 57. 3780 din, 58. 3843 din, 59. 3906 din, 60. 3969 din, 61. 4032 din, 62. 4095 din, 63. 4158 din, 64. 4221 din, 65. 4284 din, 66. 4347 din, 67. 4410 din, 68. 4473 din, 69. 4536 din, 70. 4599 din, 71. 4662 din, 72. 4725 din, 73. 4788 din, 74. 4851 din, 75. 4914 din, 76. 4977 din, 77. 5040 din, 78. 5103 din, 79. 5166 din, 80. 5229 din, 81. 5292 din, 82. 5355 din, 83. 5418 din, 84. 5481 din, 85. 5544 din, 86. 5607 din, 87. 5670 din, 88. 5733 din, 89. 5796 din, 90. 5859 din, 91. 5922 din, 92. 5985 din, 93. 6048 din, 94. 6111 din, 95. 6174 din, 96. 6237 din, 97. 6300 din, 98. 6363 din, 99. 6426 din, 100. 6489 din, 101. 6552 din, 102. 6615 din, 103. 6678 din, 104. 6741 din, 105. 6804 din, 106. 6867 din, 107. 6930 din, 108. 6993 din, 109. 7056 din, 110. 7119 din, 111. 7182 din, 112. 7245 din, 113. 7308 din, 114. 7371 din, 115. 7434 din, 116. 7497 din, 117. 7560 din, 118. 7623 din, 119. 7686 din, 120. 7749 din, 121. 7812 din, 122. 7875 din, 123. 7938 din, 124. 8001 din, 125. 8064 din, 126. 8127 din, 127. 8190 din, 128. 8253 din, 129. 8316 din, 130. 8379 din, 131. 8442 din, 132. 8505 din, 133. 8568 din, 134. 8631 din, 135. 8694 din, 136. 8757 din, 137. 8820 din, 138. 8883 din, 139. 8946 din, 140. 9009 din, 141. 9072 din, 142. 9135 din, 143. 9198 din, 144. 9261 din, 145. 9324 din, 146. 9387 din, 147. 9450 din, 148. 9513 din, 149. 9576 din, 150. 9639 din, 151. 9702 din, 152. 9765 din, 153. 9828 din, 154. 9891 din, 155. 9954 din, 156. 10017 din, 157. 10080 din, 158. 10143 din, 159. 10206 din, 160. 10269 din, 161. 10332 din, 162. 10395 din, 163. 10458 din, 164. 10521 din, 165. 10584 din, 166. 10647 din, 167. 10710 din, 168. 10773 din, 169. 10836 din, 170. 10899 din, 171. 10962 din, 172. 11025 din, 173. 11088 din, 174. 11151 din, 175. 11214 din, 176. 11277 din, 177. 11340 din, 178. 11403 din, 179. 11466 din, 180. 11529 din, 181. 11592 din, 182. 11655 din, 183. 11718 din, 184. 11781 din, 185. 11844 din, 186. 11907 din, 187. 11970 din, 188. 12033 din, 189. 12096 din, 190. 12159 din, 191. 12222 din, 192. 12285 din, 193. 12348 din, 194. 12411 din, 195. 12474 din, 196. 12537 din, 197. 12600 din, 198. 12663 din, 199. 12726 din, 200. 12789 din, 201. 12852 din, 202. 12915 din, 203. 12978 din, 204. 13041 din, 205. 13104 din, 206. 13167 din, 207. 13230 din, 208. 13293 din, 209. 13356 din, 210. 13419 din, 211. 13482 din, 212. 13545 din, 213. 13608 din, 214. 13671 din, 215. 13734 din, 216. 13797 din, 217. 13860 din, 218. 13923 din, 219. 13986 din, 220. 14049 din, 221. 14112 din, 222. 14175 din, 223. 14238 din, 224. 14301 din, 225. 14364 din, 226. 14427 din, 227. 14490 din, 228. 14553 din, 229. 14616 din, 230. 14679 din, 231. 14742 din, 232. 14805 din, 233. 14868 din, 234. 14931 din, 235. 14994 din, 236. 15057 din, 237. 15120 din, 238. 15183 din, 239. 15246 din, 240. 15309 din, 241. 15372 din, 242. 15435 din, 243. 15498 din, 244. 15561 din, 245. 15624 din, 246. 15687 din, 247. 15750 din, 248. 15813 din, 249. 15876 din, 250. 15939 din, 251. 16002 din, 252. 16065 din, 253. 16128 din, 254. 16191 din, 255. 16254 din, 256. 16317 din, 257. 16380 din, 258. 16443 din, 259. 16506 din, 260. 16569 din, 261. 16632 din, 262. 16695 din, 263. 16758 din, 264. 16821 din, 265. 16884 din, 266. 16947 din, 267. 17010 din, 268. 17073 din, 269. 17136 din, 270. 17199 din, 271. 17262 din, 272. 17325 din, 273. 17388 din, 274. 17451 din, 275. 17514 din, 276. 17577 din, 277. 17640 din, 278. 17703 din, 279. 17766 din, 280. 17829 din, 281. 17892 din, 282. 17955 din, 283. 18018 din, 284. 18081 din, 285. 18144 din, 286. 18207 din, 287. 18270 din, 288. 18333 din, 289. 18396 din, 290. 18459 din, 291. 18522 din, 292. 18585 din, 293. 18648 din, 294. 18711 din, 295. 18774 din, 296. 18837 din, 297. 18900 din, 298. 18963 din, 299. 19026 din, 300. 19089 din, 301. 19152 din, 302. 19215 din, 303. 19278 din, 304. 19341 din, 305. 19404 din, 306. 19467 din, 307. 19530 din, 308. 19593 din, 309. 19656 din, 310. 19719 din, 311. 19782 din, 312. 19845 din, 313. 19908 din, 314. 19971 din, 315. 20034 din, 316. 20097 din, 317. 20160 din, 318. 20223 din, 319. 20286 din, 320. 20349 din, 321. 20412 din, 322. 20475 din, 323. 20538 din, 324. 20601 din, 325. 20664 din, 326. 20727 din, 327. 20790 din, 328. 20853 din, 329. 20916 din, 330. 20979 din, 331. 21042 din, 332. 21105 din, 333. 21168 din, 334. 21231 din, 335. 21294 din, 336. 21357 din, 337. 21420 din, 338. 21483 din, 339. 21546 din, 340. 21609 din, 341. 21672 din, 342. 21735 din, 343. 21798 din, 344. 21861 din, 345. 21924 din, 346. 21987 din, 347. 22050 din, 348. 22113 din, 349. 22176 din, 350. 22239 din, 351. 22302 din, 352. 22365 din, 353. 22428 din, 354. 22491 din, 355. 22554 din, 356. 22617 din, 357. 22680 din, 358. 22743 din, 359. 22806 din, 360. 22869 din, 361. 22932 din, 362. 22995 din, 363. 23058 din, 364. 23121 din, 365. 23184 din, 366. 23247 din, 367. 23310 din, 368. 23373 din, 369. 23436 din, 370. 23499 din, 371. 23562 din, 372. 23625 din, 373. 23688 din, 374. 23751 din, 375. 23814 din, 376. 23877 din, 377. 23940 din, 378. 24003 din, 379. 24066 din, 380. 24129 din, 381. 24192 din, 382. 24255 din, 383. 24318 din, 384. 24381 din, 385. 24444 din, 386. 24507 din, 387. 24570 din, 388. 24633 din, 389. 24696 din, 390. 24759 din, 391. 24822 din, 392. 24885 din, 393. 24948 din, 394. 25011 din, 395. 25074 din, 396. 25137 din, 397. 25200 din, 398. 25263 din, 399. 25326 din, 400. 25389 din, 401. 25452 din, 402. 25515 din, 403. 25578 din, 404. 25641 din, 405. 25704 din, 406. 25767 din, 407. 25830 din, 408. 25893 din, 409. 25956 din, 410. 26019 din, 411. 26082 din, 412. 26145 din, 413. 26208 din, 414. 26271 din, 415. 26334 din, 416. 26397 din, 417. 26460 din, 418. 26523 din, 419. 26586 din, 420. 26649 din, 421. 26712 din, 422. 26775 din, 423. 26838 din, 424. 26901 din, 425. 26964 din, 426. 27027 din, 427. 27090 din, 428. 27153 din, 429. 27216 din, 430. 27279 din, 431. 27342 din, 432. 27405 din, 433. 27468 din, 434. 27531 din, 435. 27594 din, 436. 27657 din, 437. 27720 din, 438. 27783 din, 439. 27846 din, 440. 27909 din, 441. 27972 din, 442. 28035 din, 443. 28098 din, 444. 28161 din, 445. 28224 din, 446. 28287 din, 447. 28350 din, 448. 28413 din, 449. 28476 din, 450. 28539 din, 451. 28602 din, 452. 28665 din, 453. 28728 din, 454. 28791